

© T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüđü

Eser Adı: Gelibolulu Sun'î Dîvânı
Müellifi: Gelibolulu Sun'î / Mehmet Çelebi (Ephem
Pire)
Hazırlayan: Halil İbrahim Yakar
Yayın Yılı: 2018
ISBN: 978-975-17-3404-4
Ana Yayın Numarası: 3197
Kültür Eserleri Dizisi-448

Adres: Anafartalar Mahallesi, Cumhuriyet Caddesi,
No: 4, B-Blok, 06030 Ulus/ANKARA
Telefon: 00 90 312 3099001
Faks: 00 90 312 3098998
e-posta: yaphaz@kulturturizm.gov.tr

www.kulturturizm.gov.tr-
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr>

GELİBOLULU SUN'Î DÎVÂNİ

Hazırlayan

DR. HALİL İBRAHİM YAKAR

Ankara
2018

1. SUN 'Î'NİN HAYATI , EDEBİ ŞAHSİYETİ

1.1 Hayatı

Gelibolulu Sun'î'nin doğum tarihi hakkında kaynaklarda herhangi bir bilgi yoktur. Hakkında bilgi veren bütün tezkireler, doğum yerinin Gelibolu olduğu konusunda hemfikirdirler. Asıl adı Mehmet'tir. Mehmet Çelebi veya Epsem Pîre¹ lâkabıyla tanınmıştır. Âşık Çelebi², eğitimi hakkında bilgi verirken, danişmentlikten³ ayrıldığını söyleyip bu ayrılmanın gerekçesini bildirmez. Âli ise gençliğinde kalem sahibi birisi iken, Sultâne isimli gayri müslim bir Rum şarap satıcısı kadına âşık olduğunu ve eğitimini yarıda bırakarak onun uğrunda meyhanelere düştüğünü, onun hakkında şiirler yazdığını belirtir⁴. Aşağıdaki beyitler âşık olduğu Rum kadınına yazdığı beyitlerden bazılarıdır.

Belâ-yı 'ışka ugratdı beni bu Rûm sultânı
Meger sultânım Allâh eyleye bu derde dermânı

Esîr itdi beni bir kâfire gönlüm diyen zâlim
Halâs eyleñ o kâfirden meded siz bir müselmânı

Bu gün sultân kulıyuz Sun'iyâ Mısr-ı mahabbetde
Efendim pâdişâhumdur benüm bu Rûm sultânı (G.179)

Aña yok çare sultânîyelerle vâsıl olmaga
Hemân papas etegin tut dilerseñ kucasın anı (G.179.)

¹ Mustafa İsen (1994). *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay. 236.

² Meredith Owens (hızl.) (1971). *Âşık Çelebi, Meşâirü'ş-şuarâ*. London. 220a.

³ Mehmet Zeki Pakalın (1992). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. C. 1. Ankara: MEB Yay. 393.

⁴ Gelibolulu Âli bu durumla ilgili şu notu düşmüştür: “ Mezkûre hakkında vâfir gazeller dimüşdür, ol cihetden kendüyi rüsvâ-yı 'alem eylemişdür.” (Mustafa İsen (1994). *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay. 237). Bu ibarede aslında eski edebiyatın sevgili prototipi ile şiir estetiğinin arkasındaki gerçek dünyanın da ipuçları vardır. Bu edebiyatta yaygın olarak benimsenen bir prensip gereği övülen insanın veya sevgilinin Allah'a ve Hz. Peygambere kadar uzanması, hedeflenen çağrışımlara konu olacak bir şahsiyeti temsil etmesine çalışıldığından şiirin muhatabı olan kişinin çoğu zaman cinsiyeti belirtilmiyordu. Belirtmek gerekiyorsa da bunun erkek olmasına özen gösteriliyordu. Aksi halde sevgilinin kadın olması şiire ten zevkini katacağı için, şiirde bulunması beklenen manevi boyut bir anda yok olur, idealize edilen saf ve katıksız aşk zedelenebilirdi. Buna dayanılarak kadınlar için şiir yazmak ayıp sayılabiliyordu. İslam'da kadın nasıl mahremse, kadın için şiir yazmak da mahrem olmalı veya bir kadın için yazıldığı açıkça anlaşılacak bir üslûpta kaleme alınmalıydı (Ahmet Atilla Şentürk (1999). *Osmanlı Şiiri Antolojisi*. İstanbul: YKY. 422). Âli'nin Sun'î hakkında sarf ettiği bu husus yukarıda değinilen konuya bir açıklık getirecek boyutta anlam içermektedir.

Aşağıdaki beyitte, güzellere olan düşkünlüğünü ifade eden şair, bu yüzden Sun'î mahlasını aldığı söyler. Sevgilinin kaş ve gözü Allah yapısı olduğu için bunlara düşkün olduğunu ve bu yüzden güzelliklere meylettiğini ifade eder. Güzel ve güzelliklere olan düşkünlüğüne ilâhî bir boyut katarak hem mahlasının nedenini hem de güzellere bakış açısını şairane bir şekilde dile getirir.

Kaşuñ ile gözlerüñ sun'-i Hüdâdur dostum
Anlara meyl itdügümçün Sun'îdür nâmun benüm (G.111.5)

Âşık Çelebi⁵, onun Gelibolu Gümrükhanesi'nde nâzır olduğunu, Beyânî⁶, Âli⁷, H. Çelebi⁸ ise bazı eminlik ve nezaretlerde kâtiplik yaptığını söylemektedirler. Meyhaneye düşkün olan Sun'î, akşama kadar kazandığı parayı, ertesi güne bırakmayıp akşam vakti meyhanenin yolunu tutarmış. Ömrünün sonuna kadar şarap içmeye devam etmiştir.⁹

Hayatı boyunca geçim sıkıntısı çeken şair, bir birikime sahip olamayacağını anladığından olsa gerek, yarına bir şey bırakmanın akıl kârı olmadığını anlatan bir de murabba yazmıştır. Bu şiir, Âlî'nin kendisi hakkında verdiği, maddî olarak geleceğe bir şey bırakmadığı bilgisini doğrular ve destekler niteliktedir.

'Akli yokdur kim ki kor zâd-ı firâvan irteye
Kim didi kim yime bugün eyle pinhân irteye
Halka-i mâh-ı nevi komaz bu devrân irteye
'Âkil oldur kim komaz dünyâda bir nân irteye (10.M.I/1-2)

Kaynaklar, Gelibolu'dan ayrılıp başka bir yere gidip gitmediği hakkında bir bilgi vermese de dîvânındaki bir beyitte geçen "Sun'iyâ üsti açuk zindândır İstanbul baña" ibaresinden yola çıkarak -hangi sebeple geldiğini pek bilmesek de- İstanbul'a gelmiş olabileceğini tahmin etmekteyiz. Aynı gazelin bir üst beytinde Eyüp semtine yapılan gezintilerden de bahsetmektedir.

Sabr-ı Eyyub ile 'ömr-i Nûh istersem ne tañ
Zevrak ile gitdi Eyyûba o yârüm gelmedi

⁵ Meredith Owens (hzl.) (1971). *Âşık Çelebi, Meşâirü's-şuarâ*. London. 220a.

⁶ İbrahim Kutluk (hzl.) (1997). *Beyânî, Tezkiretü's-Şuarâ*. Ankara: AKM Yay. 151.

⁷ Mustafa İsen (1994). *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay. 236.

⁸ İbrahim Kutluk (hzl.) (1978). *Hasan Çelebi, Tezkiretü's-şuarâ*. C.1. Ankara. 569.

⁹ Mustafa İsen (1994). *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay. 236; Haluk İpekten (1996). *Dîvân Edebiyatında Edebî Muhitler*. İstanbul. 250.

Sun‘iyâ üsti açuk zindândır İstanbul baña
Gıtdi seyr-i gülşene ol gül-‘izârum gelmedi (G.207.4)

Dâr-ı gamdan yine derd ile diyâr-ı ‘ademe
Sefer itdüm vatanımdan baña gurbet düşdi

Sun‘i bir hûbı sever şehr-i Sitanbul içre
Gelibolıdan aña şimdi ferâgat düşdi (G.195.5)

Bütün kaynaklar, onun yaşadığı zamanda değeri ölçüsünde itibar ve iltifat görmediğini, bir hamisi bulunsaydı devrinin büyük şairleri arasında yer alabilecek güçte bir şahsiyet olduğunu kaydeder.¹⁰ Âşık Çelebi, geçimini sağlamakta zorlanıp sanata yeterince zaman ayıramayan az sayıda güçlü şairin bulunduğunu, Sun‘î’nin de bu nadir kişilerden biri olduğunu söyler.¹¹ Sun‘î, hayatı boyunca geçim derdiyle uğraşmış, ancak ölünce bu dünya sıkıntılarından kurtulabilmiştir.

Kınalızâde Hasan Çelebi, meşhur şair Emrî’nin Sun‘î’nin şiirleri hakkında takdirâne sözler sarf ettiğini ifade ettiğine göre, büyük ihtimalle Emrî ile Sun‘î tanışmışlar veya bir vesileyle Emrî, Sun‘î’nin şiirlerini inceleme fırsatı bulmuştur.¹²

Âli, Sun‘î’nin eşi olan Sultane Hanım ile görüşmüş ve ondan Sun‘î hakkında bilgiler almıştır.¹³ Sultane Hanım Sun‘î’den iftiharla bahsetmiştir. Sultane Hanım, Sun‘î’nin ilk gençlik yıllarında uğruna eğitimini yarıda bırakıp meyhanelere düştüğü Rum ve gayri müslim kadındır. Âlî, bu kadından “mestûre” diye bahseder.

Sun‘î’nin ölüm tarihi, Faizî tezkiresinde¹⁴ “*Sun‘î’ye rahmet ide Hayy-i Vedûd*” (941 h., 1534-5.) tarih mısrayla kayıtlıdır. Hemşehrisi Âlî, Sun‘î’nin 50 yaşlarında vefat ettiğini söylediğine göre, şairin 1484-1485 yılları civarında doğmuş olabileceğini tahmin etmekteyiz.

Yakın arkadaşları olduğu anlaşılan rint meşrepli Hafız - ı Leng adındaki birisi için yazdığı hoş kıtaları vardır. Gelibolulu Ali, Sun‘î’nin mahbubu “Hafız-ı Leng”in yaşlılık dönemine yetişmiştir. Ali, Hafız - ı Leng’i “*Bâde-nûşlukta kendüye hem-reng*

¹⁰ Meredith Owens (hzl.) (1971). *Âşık Çelebi, Meşâirü’ş-şuarâ*. London. 220a; İbrahim Kutluk (hzl) (1997). *Beyânî, Tezkiretü’ş-Şuarâ*. Ankara: AKM Yay. 569.

¹¹ Meredith Owens (hzl.) (1971). *Âşık Çelebi, Meşâirü’ş-şuarâ*. London. 220a.

¹² İbrahim Kutluk (hzl) (1978). *Hasan Çelebi, Tezkiretü’ş-şuarâ*. C.1. Ankara. 570

¹³ Mustafa İsen (1994). *Künhü’l-Ahbâr’ın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay. 237.

¹⁴ Faizî. *Zübtedü’l-eşâr*. Süleymaniye Ktp. Şehit Ali Paşa. 1877. vr. 70a.

bir şahıs” yani Sun‘î gibi içkiye düşkün birisi olarak tanımlarken, Hasan Çelebi ise Hafız-ı Leng’in imam olduğunu kaydeder.¹⁵

Ailesinin diğer fertleri hakkında bilgimiz olmayan Sun‘î’nin, bir erkek kardeşi olduğunu Dîvân’ında geçen kıt‘a şeklinde yazılmış bir tarih manzumesinden anlıyoruz. Biraderi Mahmut Çelebi’nin 18 Zilhicce 932 tarihinde taun (verem) hastalığından ölmesini çok üzülen şair, onun ölümüne tarih düşmüştür.

Târih-i vefât-ı Mahmûd Çelebî birâder-i Sun‘î Çelebî

Hake berâber oldı gördüm o serv-kâmet
Başuma kopdı sandum bugün benim kıyâmet

Zîrâ ki ol cüvânîñ fevtine ey ‘azîzim
Târih taraf-ı hakdan geldi *nişân sâ‘at* (932)

Zilhicce ayıñ ol on sekizi şebinde
Nısfu’l-leylîde itdi dâr-ı bekâya rihlet

Olmışdı ‘ilme tâlip kabri ihtiyâr itdi
Lâzımdır ehl-i şu‘le kim ola hücre halvet

Haşr it Hüseyin ile sen yâ Râb anı
Bugün müyesser oldı tâ‘undan şehâdet

¹⁵ İbrahim Kutluk (hzl) (1978). *Hasan Çelebi, Tezkiretü’ş-şuarâ*. C.1. Ankara. 172. Hem imam olmak hem de içkiye düşkün olmak çok büyük bir tezatlık gösterse de, dîvânda ikisini de haklı gösterecek şiirler vardır. Kaynaklar bu iki bilgiyi de doğrulamaktadır. Sun‘î’nin Hafız - ı Leng’in imamlığı hakkında şiiri :

Hâfız-ı Leng’in imâmetde kusûrı yokdur
Pâyesi olma durur Mescid-i Aksaya imâm

Hâfız-ı Leng imâmetin her gâh
Gerçi ta‘vîl ider yürür dirler

Bir nice def‘a mescide vardım
Gördüm okur o sûre-i aksar

Aşağıdaki beyitler de Hafız-ı Leng’in içkiye düşkünlüğünü göstermektedir. Bu beyitler Hafız-ı Leng’in tam bir içki tutkunu olduğunu gösterecek deliller olmasa da, kaynakların, hayatının iki uç noktasını ortaya koyması bakımından kayda değer bilgiler ihtiva etmektedir.

Hâfız-ı Lengle bir ayak içdüm
Umar idüm ki râzı ola yeke

1.2. Edebî Kişiliği

Sun'î'nin tek eseri olan Dîvân'ı pek hacimli olmamasına rağmen, kaynakların kendi şiiri hakkında verdiği bilgileri doğrular niteliktedir. Sun'î, payitaht İstanbul'unun dışında yaşadığı için padişah, vezir veya diğer devlet büyükleriyle teması olmamıştır. Belki de kendisine destek çıkacak, hamiliğini üstlenecek bir kimse bulamadığı için olsa gerek, hiç Kasîde yazmamıştır. Şiirlerinden ve hayatından anlaşıldığına göre, “rint” sayılabilecek bir hayat sürmüş, şiirlerinin teması da hep bu minval üzere olmuştur. Dinî özelliklerini ortaya koyacak bir durumla karşılaşmadığımız gibi tasavvufî veya dinî şiirlerine de tesadüf edemedik. Eldeki belgeler onun kasîde nazım şeklinin hiçbir türünde şiir yazmadığını göstermiştir. Tarih manzumesi olarak da; kardeşi Mahmut Çelebi ve Gelibolu'da meydana gelen bir deprem sebebiyle yazdığı tarih manzumeleri ile yakın arkadaşı olduğunu tahmin ettiğimiz Mustafa Çelebi adında birinin yaptırdığı bir “oda” için tarih düşmüştür.

Kendisinden bahseden tezkireler, şiirleri için hep olumlu ve övgü dolu sözler sarf etmiştir. Âşık Çelebi, Sun'î için “*Eğer bahtdan bir miktar yüz bulup vech-i meâş tedârükünden mecâl bulaydı yâ iltifât-ı padişah, yâ bir gayri tarik ile fakr u fâkadan penâh bulaydı, görürlerdi ki nice şâ'ir olurdu*” diyerek Sun'î'nin güçlü bir şair kabiliyetinde olduğunu fakat geçim derdiyle uğraşmaktan kendini sanata veremediğini ifade etmekte ve ancak ölünce geçim sıkıntısından kurtulduğunu belirtmektedir. Sun'î, İstanbul dışında yaşadığından olsa gerek, o zamanın idarecilerinin kendi değerinden habersiz olduklarını, şiirleri kıymet bilen insanlar tarafından görülemediği için hakikî değerinin anlaşılamadığından bahsederek, eğer bir kez bile şiirinin güzelliği “Aziz” tarafından işitilebilse, “Şiir Yusuf'u”nun “bahâ”sını bulacağını aşağıdaki beyitte dile getirir. Aziz, Yusuf (A.S.) zamanında, Yusuf'u kölelikten kurtaran o zamanki Mısır maliye bakanıdır. Sun'î de zamanın padişahı Kanûnî'yi Aziz olarak görmüş olmalıdır.

Yusûf-ı nazmuñ bahâsını bulurdı Sun'î yâ

Ol 'Aziz işitse bir kez hüsn-i tedbîrûñ senûñ

(G.95.5)

Sun'î, aşağıdaki beyitte isim vermeden bir vezir adı zikreder. Biraz alaycı bir tavır sezilen beyitte, şiirlerini inceleme görevi verilen bir kişiden, şiirlerini iyi tetkik etmesini isteyen bir edayla, biraz da üstten bakarak ve kelimelerle oynayarak

düşüncesini dile getirir. “Asaf” sözcüğü hem “vezir” anlamında, hem de Hz. Süleyman’ın veziri Asaf’ı hatırlatacak şekilde tevriyeli kullanılmıştır. Şeh-i Süleyman ibaresi de böyle kullanılmıştır. Şair, bu taklama ile Kanunî’yi referans yapar. “Dîvân” kelimesi, hem “şiiirleri ihtiva eden kitap”, hem de “devlet işlerinin tartışıldığı meclis” anlamındadır. “Nazar” ile “nâzır” kelimeleri, aynı kökten türeyen iştikaklardır. Beyitte, bütün bunların ötesinde iham-ı tenasüp de yapılmıştır..

Sun‘i dîvânına ey âsaf-ı devrân nazar it
Şeh-i Süleymân seni çün nâzır-ı divân itdi (G.182.5)

Âşık Çelebi “*Pâk edâyile lâtif hayâlleri ve rengîn ma‘ânî ile şîrîn makâleleri vardur. Cümle gazelleri yek-destlikte hevâdır*” diyerek onun şiiirlerini beğendiğini ifade eder. Dîvân’da, Âşık Çelebi’nin, Sun‘î’nin gazelleri için kullandığı “yek-dest” ifadesini destekleyen pek çok gazel bulunmaktadır (127. gazel). Çoğu gazelinde yek-ahenkliğı yakalayan şair, işlediğı temaları ustaca hayallerle süslemiştir. Klâsik Edebiyatımız bütün güzelliğinden ziyade parça güzelliğine dayanan bir yapıdadır. Gazellerdeki her beyit, farklı durumlardan bahsedebilir. Bu durum, Osmanlı edebiyatının klâsik bir özelliğidir. Âşık Çelebi’nin de bahsettiğı gibi Sun‘î, beyit bütünlüğünün yanı sıra, genel olarak şiiirlerinde konu bütünlüğünü yakalamış bir şairdir. Mesnevi nazım biçimiyle yazdığı şiiirde, bir mum etrafında bir gelinin süslenişini değışik hayaller ve ustaca söyleyişlerle dile getirir.

‘Arûs oldu bu gice şem‘-i ra‘nâ
Anıñçün yakdılar pâyına hınnâ

Tuvâg itmişler aña âl u vâlâ
Urınmış başına bir tâsı takyâ

Saçına sırma altun teller itmiş
‘Îzârı üstine hâl-i zer itmiş

Kırmızı çizme giymiş ayagina
Kızılca vây sürmüş yâñagina

Sefıdaçı degül eksük yüzinden
Bi‘aynî sürmesi dâhî gözinden

Eli hınnâlu barmagı yüzüklü
Gümiş bileklü altun bilezükü (Ms.)

Şiirlerinde, anlam bakımından birbirini takip eden beyitler de mevcuttur. Aşağıdaki birinci beyitte kardeşinin ölümü üzerine çok üzüldüğünü belirtmek için, başına kıyamet koptuğunu belirten şair, ikinci beyitte bu kıyamet mazmununu devam ettirerek, kıyametin kendi başına koptuğu için yaşadığı dönemde fitne fesatın çok olmasına rağmen, gerçek kıyametin kopmadığını şairane bir şekilde dile getirir.

Hake berâber oldı gördüm o serv-kâmet
Başuma kopdı sandım bugün benim kıyâmet

Kopmadısa kıyâmet bugün cihânda ey dil
Bu fitneler mukarrer andan durur ‘âlâmet (T.1/1-2)

Âli “*Hoşça ebyâtı makbûlce gazelliyâtı vardur*” der. Âşık Çelebi, şiirlerinin az ama öz ve “*setr ü girye olmayup düz*” olduğunu söyleyerek şiirlerini çağdaşları olan Hayalî ve Figanî ile karşılaştırarak, şiirlerinin sanat yönünden eksik olduğunu söyler ve ekler; “Fakirlikten kurtulsaydı büyük şair olurdu.” Âşık Çelebi, “*Meselgede ve huşyârlıkda şâdide*” diye tanımladığı Hafız-ı Leng için Sun‘î’nin yazdığı hezeliyatları beğenir ve onlar için “rengîn” sıfatını kullanır. Âşık Çelebi, ayrıca şairimiz için, onun şiir kabiliyetini ortaya koyan ve maharetini belgeleyen “usta” sıfatını kullanır.

Âlî, Sun‘î’ye gelene kadar Gelibolu’da onun ayarında şair çıkmadığını belirterek eserinde Sun‘î’nin bir kıt‘asını örnek olarak verir ve o kıt‘a hakkında “*Be ânki sirka ve intihâl itme olmayup hayâl-i hâs olan tasarrufât*” diye bahsederek şiirlerinin orijinal özellikler taşıdığını, “sirka” ve “intihâl” olmadığını dile getirerek beğenisini ortaya koyar.

Hasan Çelebi’nin naklettiğine göre, meşhur şair Emrî, onun şiirleri hakkında “*Cümle divânını tetebbu’ idüp mukayyed oldum, bir beytin bulmadum ki tasannu’ ve hayâl ve belâgat ve kemâlden hâlî ola*” diyerek Sun‘î’nin şiirlerini takdirle karşıladığını belirtir. Emrî’nin Sun‘î hakkındaki övgü dolu sözlerini Beyânî de nakleder. Hasan Çelebi de onun maddî sıkıntılar yüzünden şiire yeterli dikkati veremediğini söyleyerek “... *Eğer bir mürebbâ-i âlicenaba bir miktar intisâb idüp bir zât-ı kâmyâbın yanında rütbe ve menzelet iktisâb ideydi çok şâiri hâmûş idüp nâm-ı*

ekser-i şuarayı ferâmuş itdirirdi” der ve Sun‘î için “*sâhir-i nâmdar*” sıfatını kullanır. Hasan Çelebi de onun Hafız-ı Leng için yazdığı hezelliâtın “*nâzik ü rengîn*” olduğunun söyler.

Beyânî de Aşık Çelebi ve Hasan Çelebi’ninkilere benzer sözler sarf ederek şöyle der: “*Şân u kadri mikdarı itibâr bulmayup rüzgâr kendüyi izâ’a iden erbâb-ı maarifdendir. Eger filcümle itibâr bulaydı şuarâ-yı nâmdâr-ı pür-iştihârdan olmak muhakkak idi.*”

Riyâzî “*Rum’da hallâk-ı me’âni olan şu‘arânuñ biridür diyü sipâh-ı fakr u fenâ elinde zebûn olup zâl-i zerden meded-kârı görmemekle dil teng ü perîşan iken yine nice Hârût-ı nazmı sihr itdügi eş‘ârına ser-fürû itdürmiş idi.*¹⁶” Anadolu’da, manalar yaratan bir şair olduğunu, fakirlikten dolayı sıkıntı çekmesine rağmen yine de güzel şiirler meydana getirdiğini söyleyerek Sun‘î’nin edebî yönünü nasıl değerlendirdiğini ortaya koyar.

Tezkirecilerin kendisi hakkında verdiği hükümleri destekleyen aşağıdaki beyitte, Suni orijinal bir benzetme yapmıştır. Sevgilinin dudağının aşığı öldürmesi ve aşığın bunu kan meselesi yapıp dudağın peşine düşmesi mazmunu eski edebiyatımızda fazla rastlanan bir benzetme örneği değildir..

Öldürdi cânı kanlusıdır çeşmimün lebüñ

Şehr-i hüsünde hiç bulımaz arayıp yürür

(G.42.4)

Tezkirelerde Sun‘î’nin fakirlik ve hamisizlik yüzünden şiire tam olarak kendini verememesinden bahsedilmesine rağmen. Sun‘î, dîvânında fakirliğine ve geçim sıkıntısına değinmemekte, sadece değerinin anlaşılmadığından yakınmaktadır. Aşağıdaki beyitte, şiirlerinin, zamanın padişahı Kanûnî’ye ulaşamamasından şikâyet edip, bahtsızlığını ortaya koymaktadır. Kendisi de şair olan Kanûnî’den “Şeh Süleyman” diye bahseden şair, şiirlerini görmediği için değerlendiremeyen Kanûnî’ye meydan okurcasına, kendisinin de şiir kabiliyeti bakımından sultan olduğu varsayımında bulunur. “Sen burada “Şah” isen ben de nazımda “Sultan”ım” deme cüretini gösterir.

¹⁶ Riyâzî. *Riyazüş-Şuarâ*. Nuruosmânîye 3724. vr.96a.

Şeh Süleymâna irişmezse sözi Sun‘iniñ

Tutalım nazım-ıla bu ‘asırdâ sultân oldı

(G.208.5)

Dîvân’ını incelediğimizde, tezkire sahiplerinin Sun‘î için söylediklerinin havada kalan ifadeler olmadığına şahit olmaktayız. Şiirlerinde kullandığı mazmun ve hayaller, kıvrak bir zekânın ortaya koyabileceği şairane ve ustaca söyleyişlerin hakim olduğu bir birikimi sergilemektedir. Tezkireci Sehi, eserinin sekizinci tabakasında genç şairleri değerlendirirken, Sun‘î hakkında “*Hoş tabiatlı, güzel mânâlar yakalayan gençtir, nazik şiirleri, parlak ve eşsiz sözleri vardır. Zihni selim, tabiatı müstakimdir.*¹⁷” sözlerini sarf ederken yukarıda dile getirdiklerimizin doğruluğunu ortaya koyar.

Şiirlerinde teknik olarak imâle ve zihaf gibi bazı kusurlar göze çarpmaktadır. Kendi şairliğinden mi yoksa kâtip hatasından mı kaynaklandığını kestiremediğimiz bazı kafiye kusurları da mevcuttur. Bazı beyitlerde kafiye kurarken kulağı tırmalayan eksiklikler görülür. Şiirinde kullandığı kelime kadrosu içinde Arapça sözcüklerden çok Farsça ve Türkçe kökenli kelimeler yer tutar. Türkçe söyleyişler Dîvân’da hemen göze çarpan özelliklerin başında gelmektedir. Dîvânda atasözleri kısmen yer almasa da deyimler oldukça fazladır. Edebî sanatlarla birlikte, Türkçe’yi oldukça iyi kullanır. Türkçe’yi iyi kullanmanın bir sonucu olarak deyimleri ve halk ağzına yakın söyleyişleri nazma aktarmadaki başarısı da çok ustacadır. Bugün dahi çok sıklıkla kullanılan halk ağzına yakın söyleyişler ve deyimler Sun‘î’de oldukça fazladır.

Şiirde doğallık, şiiri çekici ve kalıcı yapan anlatım özelliklerinin başında gelmektedir. Bu doğallık çoğu zaman günlük konuşma dilinin, anlatım teknik ve imkanlarını kullanarak gerçekleşmektedir. Günlük konuşma arasında yer alan devrik cümle kullanma, soru ve sözde soru cümlelerini şiire sokma, Türkçe’nin anlam kıvraklığını ortaya koyan deyimleri hem anlam hem de sanat yapacak düzeyde şiirde işleme, kalıplaşmış kelime ve hitaplara yer verme, anlaşılmasız tamlama ve terkiplere pek itibar etmeme v.b özellikler şairin dîvânında kendini gösteren şiirsel

¹⁷ Günay Kut (hızl.) (1978). *Sehi Bey, Heşt Bihişt*. Harvard University Printing Office. 311.

özelliklerdir. Şiirlerinde sıkça kullanılan ve yeri geldiğinde açıkladığımız bu özellikler Sun‘î’nin anlatım teknikleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Aşağıdaki beyitlerde de Türkçeyi sanat ve estetik kullanım içerisinde ustaca işler.

Rakîbâ niçün ol şehden hicâb u vehm itmezsün
Be Peygamberden utanmaz behey Allâhdan korkmaz (G.73.3)

Kes ümîdüñ Sun‘iyâ bu **kurı sevdâdan** yürü
Zülfîni boynuña almak saña olmışdur muhâl (G.100.5)

Yâra andumdı dilâ yâre-i dâgum halin
Didi **arada unutulmadı ol tuz ekmek** (G.99.3)

Bir zamân hâlî degüldi nazarumdan Sun‘î
Şimdi gözümde uçar ol **iki gözüm bebeği** (G.197.5)

Derd ü elem ü hecr ü gam u gussada kaldı
Dil virdügiçün Sun‘î saña **besbeter olsun** (G.123.6)

Sun‘î’nin en büyük özelliklerinden bir tanesi de cinasa olan aşırı düşkünlüğüdür. Cinas uğruna zaman zaman beyitleri içinden çıkılmaz hale getirebilmektedir. Aşağıdaki beyitte, ‘*ala kader* ve ‘*alakadur* kelimeleri arasında zorlamayla da olsa bu sanatı gerçekleştirmeye çalışır.

İrişdi vasl-ı bâkîye ş’ol kim ‘ala kader

Kat‘-ı ‘alakadur işi tîg-i fenâ ile (G.168.4)

Özellikle deyimler Sun‘î’nin duygu ve düşüncelerini ifade ederken kullandığı söz kalıpları arasında çok büyük yer tutmaktadır. Tahlili verilen beyitlerde görüleceği gibi hem anlam hem de şiirin bütünlüğüne uygun düşecek tarzda edebî sanat ve dil incelikleri arasında Türkçe deyimler ustaca kullanılmıştır. Mehmet Çavuşoğlu “Dîvânlar Arasında” adlı eserinde şöyle demektedir: “Onaltıncı yüzyıl şiirinin en önemli husûsiyeti Türkçe kelime ve deyimlerin üzerinde oynayarak edebî sanatlar göstermektir. Herhalde Türkçe’mizin ifade ve manâ bakımından en zengin örneklerini bu yüzyılın mahsüllerinde buluruz¹⁸.” Gelibolulu Sun‘î’in şiirleri,

¹⁸ Mehmet Çavuşoğlu (1981). *Dîvânlar Arasında*. Ankara: Umran Yay. 31.

Çavuşoğlu'nun Klâsik edebiyatımız için ortaya koyduğu bu tespitleri ispatlar niteliktedir.

Şiirde düşünce ve duyguların anlatımı sırasında birbirine zıt kavramlı kelimelerin durum ve olayların bir araya getirilişi anlatımı daha güçlü, daha etkileyici kılmaktadır. Sun'î pek çok şiirinde -tahlil kısmının gerekli yerlerinde belirtildiği gibi- kelimelerin tezatlı kullanımlarından yararlanmışır. Edebî sanat kullanımında şairin en çok başvurduğu "bedî" sanatlardan biri de hüsn-i ta'îlidir. "Olup bitenin, akla ve bilgiye dayanan makul bir izahını yapmak yerine, içinde bulunulan ruh halinin tesiri altında hayal ile izahı" anlamına gelen hüsn-i ta'îl "Bir hadiseye , ifadeye güzellik katacak tarzda kendi sebebi dışında bir sebep göstermektir."¹⁹

Üslûbunun en önemli başarılarından birisi de duygu ve düşüncelerini ifade ederken söz ve manaya dayalı söz sanatlarını başarılı bir şekilde kullanmasıdır. Özellikle lafzî sanatlardan cinası; mana ile ilgili sanatlardan ihâm, ihâm-ı tenasüp, telmih, teşhis, tezât, tenâsüp ve hüsn-i ta'îli şiirlerinde ustaca işlemiştir. Yeni ve değişik hayal geliştirmede hüsn-i ta'îli sıkça ve zengin çağrışımlar yapacak düzeyde işler. İnce hayaller ile daha önce düşünülmemiş mazmunları kendi üslûbunca ve gerektiği kadar şiirine aksettirir. Osmanlı şiirinde, XV. yüzyılda başlayan yenileşme hareketine Sun'î de katılmışır. Bu hareketin özelliği de, o güne kadar akla gelmemiş konularda yeni fikir ve yorumlar ortaya koymaktır. Nitekim Sun'î, sarı saçlı, sarı kaşlı bir şahıs hakkında orijinal sayılabilecek 10 beyitli bir gazel yazmışır²⁰.

Kaşlaruñ zerd olsa n'ola ey yanagı ergavân
Şehlere 'âdetdür altun tozlu olmak çün kemân

Mâh-ı nev hüsn göğinde anuñ içün zer düzer
Ya berât-ı hüsnine altunla yazıldı nişân

Dimesün kimse gözüñ üstinde kaşuñ var diyü
Kaşlaruñ kazıtduñ anuñ yirüdü ey Dâstân

(G.136)

Şiirinde günlük hayat ile ilgili âdet ve geleneklere de yer verir. Klâsik Edebiyatımızın yenileşme hareketlerinin ilk kıpırdanmaları olarak nitelendirilebilecek günlük hayattan, geleneklerden bazı çizgiler katarak şiire canlılık

¹⁹ M. A. Yekta Saraç (2000). *Klâsik Edebiyat Bilgisi Belâgat*. İstanbul. 198.

²⁰ Ahmet Atilla Şentürk (1999). *Osmanlı Şiiri Antolojisi*. İstanbul: YKY. 201.

katmayı hedefleyen²¹ bu özellikler Sun‘î’de bir hayli yer tutmaktadır. Sun‘î’nin şiirlerinde dönemin çeşitli âdet ve inançlarının sıklıkla yer alması, onun şiirlerini edebî yönden etkileyip, edebî değerini ikinci plana düşürmediğini tahlil kısmında yeri geldikçe yaptığımız açıklamalarla ortaya çıkmıştır. Bu durumlar bir üslûp özelliği olarak değerlendirilmiştir. Şair çevresinde gördüğü veya halk arasında batıl da olsa inanılan inançları, kafasındaki hayalle birleştirip edebî estetik içinde yazıya geçirmiştir.

Fuad Köprülü Türk-î Basit cereyanını anlattığı makalesinde²² XVI. Asırda Mahremî ve Nazmî’nin aruz vezni ile sade, terkipsiz ve yabancı kelimelerden imkan nisbetinde uzak kalarak şiirler yazdıklarını belirtmektedir. Köprülü, XVI. Asırda başka bazı şairlerin de bu yolda şiir yazmış olacaklarını tahmin ettiğini söyleyerek, yeni vesikaların gün ışığına çıkmasıyla bu akımın daha da aydınlanacağını ileri sürmektedir. Kaynaklar, Gelibolulu Sun‘î’nin bu akıma mensup olduğunu ortaya koyacak bilgiler ihtiva etmese de görebildiğimiz kadarıyla Sun‘î’nin de bu akıma mensup olabilecek tarzda şiirler yazdığını söyleyebiliriz.

Şiirindeki hakim konu beşerî aşk olup, ilâhî aşkı doğrudan konu alan tasavvufî şiir yazmamıştır. Sun‘î’nin dili oldukça sadedir ve Türkçe kelimelere oldukça fazla yer vermiştir. Arapça ve Farsça sözcüklerden yapılmış ikili tamlamaları sıkça kullanmasına rağmen üçlü tamlamaları oldukça azdır.

Sun‘î’nin bazı beyitleri anlaşılakta güçlük oluşturacak bir yapı arz etmektedir. Yeni bir nefes getirebilmek için bazen ifadesinde muğlaklık görülmektedir. Şair klâsik edebiyatın belirli mazmunlarının çok dışında hayaller söylemeye çalışır ama ifade edeceklerinin karinelerini tam olarak veremediği için anlaşılması zaman zaman bir hayli zorlaşır. Aşağıdaki beyit buna tipik bir örnektir

Gönlümi kâşuña dir sünbül dildâra gider

Çekilür eñsesine sanki bu dil dâra gider

(G.41.1)

²¹ Ahmet Atilla Şentürk (1993). “Klâsik Osmanlı Edebiyatı Işığında Eski Adetler ve Günlük Hayattan Sahneler”. *Türk Dili* 500: 213.

²² M. Fuad Köprülü (1989). *Edebiyat Araştırmaları I*. İstanbul. 281.

1.3. Kendi Şiirleri Hakkındaki Görüşleri

Dîvân şairleri, mesnevilerin müstakil bölümlerinde, Dîvânların mukaddimelerinde, zaman zaman kasidelerin fahriye kısımlarında veya gazellerin genellikle makta beyitlerinde söz hayâl lafız ve mananın kendilerinde uyandırdığı şiir ilişkilerine dair düşüncelerini açıklarlar. Her objektif varlığa edebî bir hassasiyetle yaklaştıkları gibi kendi şiirlerine, şiir olgusuna, hatta genel bir ifade ile sanat ve edebiyata aynı bakış açısıyla bakmasını bilmişlerdir. Bu konudaki düşüncelerini doğrudan veya dolaylı olarak şiir diliyle de ifade etmişlerdir.²³ Şiir ve şaire dair poetik değerlendirmeler özellikle şairlerin kendi şairliklerini ortaya koyarken fahriye mahiyetinde, zaman zaman mübalağalı bir tarzda ortaya koyulur. Kendi şiirlerinin üstünlükleri ve şairlik kabiliyetleri estetik anlayışlarının bir sonucu olarak ortaya çıkar. Şairin şiir ve edebiyattaki konumuna dair bu tür değerlendirmeler Sun‘î’de de vardır.

Sun‘î, şiirlerini inciye benzetir. Şiirleri âleme meşhur olduğundan beri bunların güzelliklerini duyan deniz sedeflerinin ağızlarının suyu akmaya başlamıştır. “Ağzı suyu ak-” deyimini, hoşça giden bir olay karşısında hayranlık duy-, çok beğen- ve gıpta et- anlamlarına gelir. Nazm, bir şiir terminolojisi olup aynı zamanda “ipe düzgün inci diz-” anlamında da kullanılır. Şair bu ilişkiyi düşünerek şiirini inci olarak hayal eder. Sedef, incinin içinden çıktığı kabuktur ve şeklen kulağa benzetilir. Şair, kelimeleri ustaca yan yana getirerek, “sedef” yanına “gûş (kulak)” kelimesini koyar. “Gûş, asdaf, bahr, dürr, nazm” kelimeleri tenasüp oluşturur.

Dürr-i nazmuñ Sun‘iyâ meşhûr olaldan ‘âleme

Gûş idüp asdâf bahrûñ agzınuñ suyu akar (G.13.5)

Şair, nazmın (şiirin) “ipe inci diz-” anlamını da hatırlatacak şekilde şiiri için “nazm ipi” terkiibini kullanır. İpe gül bağlamak gibi bir âdetin de ortaya çıktığı beyitte, şair aynı zamanda şiir ipine bağlanan gülle şiirinin içerik olarak güzelliği ve değerini de ortaya koymaktadır.

Rişte-i nazmumla yine tâze güller bağlayup

Bâd-ı âhumla saña gönderdüm ey yâr-ı kadîm (G.114.5)

²³ Muhammet Nur Doğan (2002). “Klâsik Edebiyatımızda Sanat ve Şiir Felsefesi (Poetika)”. *Eski Şiirin Bahçesinde*. İstanbul: Ötüken Neşriyat. 101-102.

Şair, şiirinin anlam derinliğini, değerli olması sebebiyle inciye benzetir. Şair bu defa şiirindeki derin manaları anlatmak için şiir ipine mana incileri dizdiğini belirtir.

Sevgilinin saçının terleyen yanağının üzerine gelmesi nazm ipliğine mana incisi dizmek olarak hayal edilmiştir. Saç, şekli sebebiyle iplik, ter damlacıkları da şekil ve renk itibariyle inci olarak hayal edilmiştir. Nazm, mana, dizmek, inci, kelimeleri şiirin bir anlamının da ipliğe inci dizmek olduğunu hatırlatmaktadır.

Saçın hadd-i ‘arokrîzînde dir gören ‘aceb Sun‘î

Ne yüzden **silk-i nazma dürr-i ma‘nâyı bu şeb dize** (G.169.7)

Şairlerin bulunduğu ortamı gül bahçesi olarak hayal eden şair, bugün fazla söz söylemediğini, gül gibi açılmadığını ancak parlak, lâtif sözlerin kendisinden yadigâr kalacağını söyler. Tezkirelerde şairlerin sanat gücü değerlendirilirken şair ve şiirin kudretini ortaya koyan bazı hâl ve vasıflardan söz edilir. Tezkire değerlendirmeleri içinde kelimenin sözlük anlamı dışında özel bir durumu ortaya koyan bu sözcükler aracılığı ile tezkire yazarı, anlattığı şairin üslubunu dile getirmeye çalışır. İşte “rengîn” sıfatı bu kabildendir. “Renkli, parlak, lâtif, güzel, hoş” anlamlarına gelen bu kelimeyi Sun‘î, kendi şiirini tarif ederken kullanır. Gülün sıfatı durumunda olan “rengîn” kelimesini şiiri için kullanır.

Gülşen-i ‘âlemde ey Sun‘î bu gün açulmaduñ

Gül gibi kalsun bu rengîn şi‘ir bizden yâdigâr (G.33.7)

Sun‘î’nin, şiirlerini hayatta iken tasnif ettiğini gösteren aşağıdaki beyitte şiirlerini topladığı Dîvân’ını, şiir hakkında yazılmış bir usûl kitabına benzeten şair, sevgiliye seslenerek, bu kitaba göre amel etmesini ister.

Sun‘î senüñçün eyledi tasnîf kıl ‘amel

Dîvânın okuyup ki kitâb-ı usûldür (G.36.4)

Şiir yazmayı, yürünmesi zor, çok ince bir yola benzeten şair, bunu ancak kendisinin yapacağını dile getirirken, aynı anda “ince” kelimesini bel ve saçla birlikte kullanarak bu iki unsurun inceliğine dikkat çeker. Sevgilinin belini ve saçını

kimsenin kendisi gibi anlatamayacağını söyleyerek bu konuda eşsiz olduğunu vurgulamaya çalışır. “Saç, bel, ince, yol” kelimeleri, birbirlerinin özelliklerini hep, şekil bakımından hatırlatan “çok ince” seçilmiş sözcüklerdir. Şair şiirinin inceliğini bu kelimelerle anlatır.

Kim vasf ide benüm gibi zülfüñle bilüñi
Cânâ tarîk-ı şî‘r katı ince yoldur (G.36.4)

İçkiye olan düşkünlüğü ile bilinen şair, mecliste şiirlerini okumak için bile elinde kadeh olmasını şart koşar. Papağanın şeker verilmeden konuşmaması gibi, kendisi de içki olmadan şiir okumayacağını belirtir.

Sun‘î şî‘rin okımaz destinde olmayınca câm
Söylemez âyînesüz tûtî kelâm-ı şekkerîn (G.149.5)

Şiirini can, nefes olarak tanımlayan şair, ölüleri diriltme mucizesi olan ve nefesiyle ölülere can veren Mesih (Hz. İsa)’in ağzından kendi şiirinin canlılığını anlatmaya çalışır. Şiirin etkisi ve güzelliği karşısında hayrete düşen Mesih’in kendisinden geçip şiirin büyüüne kapılarak, gerçek “Ruh-ı musavver”in kendisi değil, Sun‘î olduğuna yemin eder. “Vallâhî” kelimesi, Allah’a karşı edilmiş bir yemindir ve sözün doğruluğu ve inandırıcılığı için kullanır. Sun‘î’nin şiirleri, Mesih’in insanlara can vermesi gibi cansız olan söze can, nefes vermiştir.

Görse seni bu sûret ile dir idi ‘İsî
Vallâhi hele hak bu durur rûh-ı musavver (G.59.6)

Hz. İsa Sun‘î’nin şiirlerini okuyarak sema edip şevkle felek kilisesinde dönmektedir. Şiirinin üstünlüğünü anlatmak için Hz. İsa’nın gökyüzünde kendi şiirleriyle sema ettiğini anlatır. “Felek, Mesih, çarha gir-, semâ” kelimeleri tenâsüp içinde kullanılır. “Semâ” “dön-” ve “gökyüzü” anlamlarında iham-ı tenasüp ile kullanılır. “Sema”nın uzak anlamı olan “gökyüzü” de beyitte kullanılır.

Şevk-ile deyr-i felekde çarha girmişdür Mesîh
Ol semâ‘ idüp şehâ eş‘âr-ı Sun‘îden suhan (G.147.5)

Daha önce düşünülmemiş, açılmamış sözleri tasarruf ettiğini ifade ederek, bu konuda yaptıklarını açıkça söylediği için kendini “sözünün eri” olarak görür. Kullandığı kelimelerdeki manaların inceliğine de dikkat çeker. Yemin ifadesi sözünün gerçekliğini kabul ettirmek için kullanılmıştır. İfadesinin bakir olduğunu, başka şairlerden bir şey almadığını yemin ederek ve açıkça söyler. Kendi şairliğinden o kadar emindir ki inanmayanlara cevap verecek nitelikte yemin ederek sözünün eri olduğunu belirtir.

Degül mi söz eri bi‘llâhi Sun‘î
Me‘ânînüñ ider bikrin tasarruf (G.79.5)

Şairin şiirleri sevgilinin belini, dudağını ve boyunu anlatırken, onlara değer ve estetik bakımından incelik, parlaklık ve yükseklik kazandırır. Şair, bu vesileyle mürettep leff ü neşr sanatını da kullanır. İnce, rengîn ve â'lâ kelimelerini kendi şiirinin sıfatları olarak sayar. Ta‘b, ince ve rengîn gibi şiiri tanımlamaya yarayan sıfatlar hem sevgilinin fizikî unsurları için hem de şairin şiir anlayışı için kullanılmıştır.

Ta‘b-ı Sun‘î bilüñ ü la‘lün kaddün vasfin kılur
Hoş deger ol ince vü rengîn â'lâ yerlere (G.165.5)

Sevilmiş bir şairin şiirine aynı vezin ve kafiyede olmak üzere yazılmış benzer şiir anlamına gelen nazire, genellikle bir iddia veya aynı konuyu daha güzel işleyebilme sonucu yazıldığı için birincilerden daha güzel olma emeli taşır. Bir rekabet havası taşıdığı için hem nazire yazarı hem de tanzir edilen açısından nazire, Klâsik edebiyatımızda önemli bir yere sahiptir. Nazirenin bütün bu özelliklerini bilen Sun‘î, kendi şiirine o kadar güvenmektedir ki; söz konusunda, her şeyin en güzelini söylediğini düşündüğü için şiirine nazire yazılamayacağı iddiasında bulunur. Çünkü onun şiirinden daha güzeli yazılamaz.

Sun‘î nazîresi yazılır mı bu levhe hîç
Tut safha-i cihândan eyâ çarh olam tırâş (G.77.5)

Sun'î yukarıda da belirttiğimiz gibi daha önce kendi sözüne nazire denilemeyeceğini söylediğini hatırlatarak bunun gerçek olup, hiçbir yalan tarafının olmadığını anlatır.

Şi'rüme nazîre dimez kimse demişsün
Gerçek sözüne elhak ki yalanuñ hiç yok (G.82.6)

Sun'î, Anadolu'daki bütün şairlerin kendisinden etkilendiğini dile getirerek, diğer şairler, sevgilinin yanağının ayva tüyleri için ne söylemişlerse, hepsinin bu mazmunları kendi şiirinden aldıklarını söyler. "Tıraş et-" şiir değerlendirilmesi içinde etkilen-, "alıntı yap-" anlamlarında kullanılmıştır. "Hatt" kelimesi, yazı ve söz anlamını uzaktan çağrıştırdığı için, aynı zamanda ihâm-ı tenâsüple kullanılır. Yanağı, parlaklığı sebebiyle seçer ve şiirleri için de benzetilen olarak kullanır.

Hatt-ı ruhsârına ne söz ger yazarlarsa ehl-i Rûm
Sun'î- i abdâluñ eş'ârından eylerler tıraş (G.78.5)

Rahmî adlı şairle aralarında söz yüzünden tartışma çıktığı belli olan şair, onun sözlerini kullanmadığını, onun sözlerinin kendi yanında alçak (aşağı) olduğunu belirtir.

Davâ'yı suhan eylemesün Rahmîye eydüñ
Yanumda olupdur benüm anuñ sözi alçak (G.81.6)

Şair, güzellik timsali olan Hz. Yusuf'u kelâmı (sözü) için benzetilen olarak kullanır ve onun düzgün, güzel, uzun boylu bir sevgili olduğunu belirterek nazm (şiir) kaftanının onun üzerine çok güzel yakıştığını ifade eder. Şiirini, değeri bakımından, değerli bir giyecek olan kaftana benzetir. Hem de bu kaftan, güzelliği ile meşhur Yusuf A.S. tarafından giyilmektedir ki kaftan bir kat daha değer kazanmaktadır. "Mevzûn" kelimesi, şiirin ifadesinin düzgünlüğü anlamında şiir için kullanılan bir sıfattır. Şair "mevzûn, nazm, kelâm" sözcüklerini tenasüple kullanır. Söz, serv-i âzâd (Yusuf A.S.); nazm da o güzelin giydiği kaftandır.

Kelâmum Yûsufî ey Sun'î bir mahbûb-ı mevzûndur
Yaraşdı hilat-i nazm üstüne ol serv-i âzâduñ (G.94.5)

Şiiri yine Hz. Yusuf'a benzeten şair, şiirlerinin güzelliği, Mısır'ı idare eden Mısır büyüğü Aziz tarafından bir kere bile işitilse, gerçek değerinin ortaya çıkacağını söyleyerek bir nevi İstanbul dışında, taşrada yaşadığı için o zamanın idarecilerinin, özellikle de Aziz olarak nitelendirdiği zamanın padişahı Kanûnî'nin kendisi gibi birinin varlığından haberdar olmamasını bir şanssızlık, talihsizlik olarak telâkki ederek kendi durumunu şairane bir üslûpla dile getirir. Şiirinin güzelliğinin varlığı bir kez bile anlaşılrsa, Yusuf'un değerinin Aziz yanında kıymetlenmesi gibi kendinin değeri de Kanûnî yanında kıymet bulacaktır ama bu gerçekleşmemiştir. Şairin kullandığı “bir kez bile işitse” söz grubu kendine ve şiirine olan güvenini ifade etmektedir. Kendi gerçek değerinin anlaşılmasının Aziz tarafından keşfedilmesine bağlayan şair, bunu belirtmek için “işit-” fiilinin şart kipini kullanır. Bu ifade ve açıklamalardan anlaşıldığına göre bütün hünerine ve gayretine rağmen lââyık olduğu alâka ve değeri bir türlü göremediğini ifade eder.

Yusûf-ı nazmuñ bahâsını bulurdı Sun'î yâ
Ol 'Aziz işitse bir kez hüsn-i tedbîrûñ senüñ (G.95.5)

Söz güzellikleri içinde kendi “Şiir Yusuf'u” kadar güzel ve “mevzûn” bir şiirin daha bulunmadığını belirtir. Buna karar verenler, şiirden anlayan “ehil” insanlardır. Sun'î, şiirini yine güzelliği ve etkileyiciliği bakımından “Yusuf”a benzeter. Şair, diğer şairlerin şiirlerine meydan okurcasına “kanı” sözcüğünü kullanarak (hani diğer şairler neredeler) üstünlüğünü ortaya koymaya çalışır.

Hûbân-ı kelâm içre bu gün ehli yanında
Ey Sun'î kanı Yûsuf-ı nazmum gibi mevzûn (G.130.5)

Ay gibi parlak güzele suret veren, ona canlılık kazandıran, şairin şiirleridir. Hüsrev'in meşhur veziri “Şavur”un, Şîrîn'in resmini yapıp, Şîrîn'e suret vermesi gibi, kendisinin şiirleri de sevgilinin güzelliğine anlam kazandırır.

Dâyimâ sen mâha şî'rümdür benüm suret viren
Husrevâ Şâvûr durur Şîrîne hep sûret viren (G.131.1)

Şair, şairlerin kendi şah beytine pes ettiklerini dile getirerek bu sözü sabah rüzgârı vasıtasıyla diğer şairlere gönderir. “El arkasını yere koy-” deyimini “pes et-”,

“karşı tarafın üstünlüğünü kabul et-” demektir. Kendi dışındaki şairlere meydan okuyup, kendisinin şiirdeki üstünlüğünü vurgulayan şair, bunu haberci olarak bilinen sabah rüzgârı aracılığı ile diğer şairlere iletir. “Şeh beyit” ibaresi hem mahlas beytinden bir önceki beyti, hem de sözlerinin büyüklüğünü ortaya koyar.

Şeh beytine el arkasını yire kosunlar
Ey bâd-ı saba di bu sözi var şu‘arâya (G.167.4)

“Meşhur Hüsrev, söz ustası Sun‘î’nin şiirlerini görseydi eğer, kendi Dîvânını dağıtırdı.” Oldukça iddialı olan bu sözleri şair, kendi şiirinin üstünlüğü için kullanır. Sun‘î şiir kabiliyeti bakımından kendini Hüsrev’den bile üstün görür ama kullandığı “eğer, görse, dağıtırdı” ibareleri bir varsayım üzerine sarf edilmiş sözler olduğu için şairlik değerlendirilmesi yine kendi içinde kalır. Tanınmadığını, gerçek değerinin bilinmediğini üstü kapalı da olsa bir kez daha dile getirir.

Sun‘î-i mîr-i kelâmuñ görse dîvânuñ eger
Tagıdurdı Husrev ey şeh kendinüñ dîvânını (G.169.5)

Şair, akıcı ve güzel şiirler işlediğinden beri dünya, hayalî nakışlardan usanmıştır. Sun‘î, şiirlerini bir nakış estetiğinde ve güzelliğinde görür. kendini de çok iyi nakış işleyen nakkaşa benzetir. Şair, kendi dışındaki şairleri hep hayalî, havada kalan şiirler işlemekle suçlar ve insanların artık bunlardan usandığını belirtir. “Reng” kelimesi hem şiir terimi olarak, hem de şiirlerin hayal değil renk, canlılık bildirdiğini ispat edercesine kullanılmıştır. Şair, kendi şiirlerinin hayal değil, bir nevi günlük hayattan sahneler içerdiğini anlatır gibidir.

Usandı Sun‘iyâ ‘âlem kamu nakş-ı hayâlîden
Olaldan reng ile sen beyt-i şîrîn tâze nakkâş (G.176.5)

Şair, şiirinde fikre önem verdiğini belirtmek için, şiir denizinin dalgıcının, denize fikir çıkarmak için girdiğini, çünkü Sun‘î’nin gemisinin cevherle dolu olduğunu belirtir. Divan şairleri tabiatlarını, derya gibi düşünülen fesahat.belagat, hayal ve düşüncenin derinliklerine dalarak söz ve mana incileri çıkaran dalgıçlara benzetmişlerdir. Şairliğin dalgıçlık gibi zor, zahmetli ve çok ustalık isteyen bir iş; güzel bir hayalin, bir sözün ve akla gelmemiş bir mazmunun inci gibi zor bulunan,

ender rastlanan bir şey olduğunu kabul etmektedirler. Gavvâs denizden inci gibi kıymetli şeyler çıkaran kimse olduğu için, şair de kendini şiir denizinden mana incileri çıkaran söz ustası bir dalgıç olarak görür. Dalgıçlık ustalık isteyen bir iştir, şair de bu ustalığa kendinin sahip olduğunu söylemektedir. Şiirini değeri ve az bulunurluğu bakımından gevhere benzetir. Aynı zamanda kendi beynini içi hazine dolu olan bir gemiye benzeterek, “bende bu kadar hazine varken dalgıç niçin şiir denizine dalmasın” der. şiirlerinin anlam yüklü olduğunu da ortaya koyar.

Gavvâs-ı bahr-i şi‘ir nice fikre tolmasun
Güherle Sun‘iniñ çü toludur sefinesi (G.185.5)

Şairin Dîvân’ını melekler yazmıştır.
Nâme-i i‘mâli çün kim melâikdir yazan
Şükür kim yine meleklerdir yazan Dîvânımı (G.189.6)

Sun‘î, şiirlerinin Kanûnî’ye ulaşamadığını üzümlere ifade eder. “Şeh Süleymân” sözü, Kanûnî için şairâne bir şekilde kullanılır. Kendisi Gelibolu’da yaşadığı için, İstanbul’dan uzak kalmış ve şiirlerini Kanûnî’ye gösterememiştir. Fakat sözünün bu asırda nazım sultanı olduğunu belirterek şiirlerine duyduğu güveni ortaya koyar. Kanûnî’nin zamanının padişahı, kendinin de söz sanatlarında nazım sultanı olduğunu -yine varsayım- “tutalım” sözü ile belirtir.

Şeh Süleymâna irişmezse sözi Sun‘inüñ
Tutalım nazımıla bu ‘asırda sultân oldu (G.207.5)

Hangi vezire sitem ettiği bilinmez ama Sun‘î, Kanûnî dönemi vezirlerinden birine derdini anlatamamaktan şikâyetçidir. Dîvân nazırı olduğu anlaşılan bu kişi herhalde Sun‘î’nin şiirlerini incelemiştir, Sun‘î de bu şiirlere iyi bakılmasını ister.

Sun‘i divânına ey âsaf-ı devrân nazar it
Şeh Süleymân seni çün nâzır-ı divân itdi (G.181.5)

Sun‘î, şiirlerinin mana dolu olduğunu ve bu yüzden vakarlı, gururlu olduğunu söyler. Sürahinin ağzını şekil bakımından gururla, vakarla yürüyen birisine benzetir.

Sürahinin içi dolu olduğu için bu vakarlı duruş ona yakışmaktadır. Yukarıdaki beyitlerde belirttiğimiz gibi Sun‘î de kendi beyni manalarla dolu olduğu için kendisini, içi mana dolu olan bir sürahiye benzetir. Onun böyle vakarlı durması boşuna değildir. Şair kendine olan güvenini değişik bir benzetmeyle ustaca ve şairane bir şekilde anlatır. Sürahinin vakarlı oluşu, kapalı istiareyle anlatılır.

Pür-manâdür surâhî dili Sun‘î gibi sen

Sâkî sanma vakârını sahip tehi müdâm

(G.120.5)

Şair kendini diğer şairlerden üstün göstermek ve tek başına değer ifade ettiğini ortaya koymak için, eskiden hükümlerlik ve bağımsızlık sembolü sayılan sikke bastırmak, hutbe okutmak temalarına şiir estetiği içinde ustaca değinerek şiirinin kıymetini kendince zikreder. Bağımsızlığını ilan ettiği ve adına para bastırıldığı ülke, söz ülkesidir. İrfan hutbesi de şiirinin içeriğini ve taşıdığı değeri ifade etmektedir.

Gayr üstine çün sikke durur mısır-ı suhanda

Sun‘î adına hutbe-i ‘irfân okunsun

Aşağıdaki beyitte de kendinden önce gelen ve çağdaşı olan şairlerin kullandıkları imge, düşünce, fikir ve hayal mazmunlarından artık şiirden anlayan insanların usandığını yeni anlamlar ve hayaller duymak istediklerini belirtir. Şair, şiiri nakış olarak hayal eder, kendinin de taze bir nakkaş olduğunu belirtir. Bu beyitte göze çarpan bir unsur da evlere süsleme amaçlı nakış motiflerinin işlendiğidir. Kendisi bu şiirin eve gelip yeni nakış özellikleri gösterdiğinden beri insanlar eski hayal nakışlarından beğenmez olmuşlardır. Şiirin nakışa teşbih edilmesi şiirin de nakış gibi incelik, sabır, estetik gerektiren bir unsur olması sebebiyledir. Reng, nakış, nakkaş, beyt, şiirin, hayal, taze kelimeleri şiir kavramları olup bağlantılı bir şekilde beyitte ustaca kullanılmıştır.

Usandı Sun‘iyâ ‘âlem kamu nakş-ı hayâlîden

Olaldan reng ile sen beyt-i şi‘rîn tâze nakkâş

(G.177.5)

2.1. Dîvân'ın Şekil Hususiyetleri

Sun'î'nin yazma Dîvân nüshalarında farklı sayılarda şiirleri mevcuttur. İstanbul Kütüphaneleri Yazma Dîvânlar Kataloğu'nda bulunan üç nüshanın Millet Ktb. Ali Emirî 252 (A) nüshasında, 6 murabba, 186 gazel; Üniversite Ktb. T. 457'de (Ü1) 115 gazel; Üniversite Ktb. 668'de (Ü2) ise 74 gazel vardır. Süleymâniye Kütüphanesi Halet Efendi İlavesi 244 (S) numarada kayıtlı bir Gazeliyyât Mecmuasında Sun'î'nin “ İntihâb-ı Divân-ı Sun'î” başlığı altında 1 murabba, 1 rübâî ve 83 gazel vardır. Kütüphane kataloglarını taradığımızda İstanbul Kütüphaneleri Yazma Dîvânlar Kataloğunda bulunmayan ve Süleymâniye Ktb. Yazma Bağışlar Bölümü Arif Hikmet Kitaplığı'nda tesadüf ettiğimiz ve Dîvânın yazmasının değil de mikrofilminin (Mikrofilm no: 2913) bulunduğu nüshada (AH) ise 212 gazel, 10 murabba, 14 kıt'a (7 tanesi tarih manzumesi), 1 rübâî, 2 matla, 25 müfret, 1 mesnevi mevcuttur. Arif Hikmet nüshası, mevcut Dîvân nüshalarının içinde şiir münderecâtı bakımından en hacimli olduğu için çalışmamıza esas teşkil etti. Arif Hikmet nüshası, gazellerin sıralaması ve beyitlerin numaralandırılmasında da esas alınmıştır. Arif Hikmet'te olmayıp diğer nüshalarda olan gazeller, şiirin son sesindeki kafiyesi baz alınarak bu nüshanın takibine konulmuştur. Dört nüsha ve mecmualarda yer alan şiirlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan metinde toplam 218 gazel, 11 murabba, 14 kıt'a, 1 rübâî, 2 matla, 25 müfret, 1 mesnevi yer almaktadır.

Sun'î'nin Dîvân'ı müretteb değildir. Mürettep bir Dîvânda bulunması gereken tevhit, münacat, naat ve methiyeler, Dîvân'ında olmadığı gibi, kaside nazım biçimi de şu an elimizde mevcut bulunan nüshalar arasında bulunmamaktadır.

Sun'î, çoğunluğunu beş ve altı beytin oluşturduğu pek yaygın olan Klâsik gazel beyit sayısı geleneğini sürdürmüştür. Gazelerde mahlas genelde makta beytindedir. 63. Gazelin iki beytinde de mahlas kullanmıştır. 72. Gazelin makta beytinin ikinci mısraı ile mahlas beytinin ikinci mısraı aynıdır. Nadir de olsa mahlasın hüsn-i maktada geçtiği gazeller de vardır.

Murabba, her bendi dörder mısradan meydana gelen ve her bendin ilk üç mısra'ı kendi arasında, bendlerin dördüncü mısraları birbirleriyle kafiyeli veya mütekerrir olan manzumelerdir. Dîvândaki murabbaların hepsi de Murabba-i Mütekerrir'dir. Toplam 11 murabbanın 10'u Arif Hikmet'te mevcuttur. AH'de

olmayıp sadece A'da olan ise bir tanedir. Hem AH, hem A'da bulunan murabbalar altı tanedir. 5. murabba Klâsik murabba formlarından şekil bakımından farklılık gösterir. “Mefâilün Mefâilün” kalıbıyla yazılmış, daha çok mani ve şarkı formatını andırmaktadır. Klâsik Türk Edebiyatı'nda bu şekil murabbaların olduğu bilinmektedir²⁴. 6. Murabba kime yazıldığı belli olmasa da mersiye türünde yazılmıştır ve şairin ölen kimse hakkındaki samimi üzüntülerini dile getirir. 7. Murabbada kalender olup dervişlik makamına erişmek için yapılacak merhaleler işlenir. Murabbaların bend sayıları : 5 bend: 4; 7 bend: 5; 8 bend: 1; 11 bend: 1

Dîvânda 15 tane kıt'a bulunmaktadır. Bu kıt'aların dört tanesi hezeliyyat türündedir ve Sun'î'nin yakın arkadaşı Hafız-ı Leng için yazılmıştır. 7 kıt'a da tarih manzumelerinden oluşmaktadır. Bir tanesi kardeşi Mahmut Çelebi'nin ölümü üzerine, bir tanesi Gelibolu'da meydana gelen zelzeleye, bir tanesi “Memî” lâkaplı birinin ölümü üzerine, biri de yakın arkadaşı olduğu anlaşılan Mustafa Çelebi adındaki kişinin yaptırdığı “oda” üzerine yazılmıştır.

Dîvân'da 6 beyitlik bir mesnevi de bulunmaktadır. Bir mum etrafında geliştiren hayallerle, mumu bir geline benzetir ve günlük hayatta çok sık kullanılan en ince detayları şiir estetiği içinde şairane bir üslûpta dile getirir.

3. Nüshalarının Tanıtılması

Gelibolulu Sun'î Dîvânı'nın İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu'nda 3 nüshası bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda Yurtdışı kütüphanelerinin kataloglarında herhangi bir nüshası bulunamamış; ancak Süleymaniye Kütüphanesi Yazma Bağışlarda bir nüshası daha tespit edilmiştir. Böylece nüsha sayısı 4'e çıkmıştır. Metnin kurulmasında Yazma Bağışlardaki bu nüsha esas alınmış, diğer nüshalardaki farklar da aparatta gösterilmiştir.

1) Süleymaniye Ktb. Yazma Bağışlar, Şeyh'ül-islâm Arif Hikmet Ktp. 811/168, Mikrofilm 2913. Bu nüsha şiir münderecatı bakımından eldeki en kapsamlı nüsha olduğu için çalışmaya esas teşkil etmiştir. Eserin yazma nüshası

²⁴ Halil Erdoğan Cengiz, (1986). “Dîvân Şiirinde Musammatlar”, *Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı (Dîvân Şiiri)*, S.415-416-417, Ankara. 300.

Medine'dedir²⁵. Divan nüsha görülemediği için, nüsha özellikleri verilememiştir. Bu nüshada, diğerlerinde olmayan nazım şekilleri mevcuttur. 10 murabba, 14 kıta, 1 rübâî, 25 müfret, 2 matla, 1 mesnevi ve 212 gazelden oluşmaktadır. İstinsah tarihi ve kaydı yoktur.

yk: 56, ölç: 140X200, st: 15, yz: nesih. Yazmanın sonunda kitaplık mührü vardır. Bu nüsha metinde **AH** olarak kısaltılmıştır.

Baş : Hâne-i zühdü yıkup 'isyân evin kıldık binâ
Lutfuña idüp binâ iltaf bi-mâ yâ Rebbenâ

Son : Ahım sinâniyle cidali görüp anı
Ceng ü cidâli Suni kodı hasm leşkeri

2) İst. Üniversitesi Ktb. T.Y., 457 Yk. 105-129 (Ü1)

168 yapraktan ibaret olan mecmuanın 105-129 yaprakları arasında yer alan dîvânda tertipsiz 115 gazel vardır. Mecmuanın başında kitaplık mührü basılıdır. Mecmuanın 1-46. yapraklarında Zatî Dîvânı, 50-74. yapraklarında Emrî Dîvânı, 78-104. yapraklarında Necatî dîvânı, 130-168. yapraklarında Hayâlî dîvânı yazılıdır. 210 mm boy ve 140 mm eninde 24 yapraktan oluşmuş kırmızı ciltli, kalın Avrupa kağıt, cildin altı meşin, üstü kâğıt kaplıdır. Her sayfada 19 satır mevcuttur. Yazı nesih kırmasıdır. İstinsah tarihi ve kaydı yoktur.

Baş : Müjen hançerlerin çeşmüñ takaldan sol u sağında
Olupdur âşık-ı dil-hasteler başı yaragında

Son : Câm-ı rengîn her biri bir gül serâ-yı kabrûme
Su'niyâ ehl-i mezâra şehriyâr oldum yine

3) İst. Üniver. Ktp. T.Y., 668, yk. 37-49 (Ü2)

²⁵ Mahmut Şarlı (2001). "Medîne-i Münevver'e'deki Arif Hikmet Bey Kütüphanesi'nde Bulunan Edebiyatla İlgili Türkçe Yazma Eserler". *İlmi Araştırmalar 11*: 106.

78 yapraktan ibaret olan mecmuanın 37-49. yaprakları arasında yer alan dîvânda tertipsiz 74 gazel vardır. Mecmuanın başında kitaplık mührü basılıdır. Mecmuanın 1-36. yapraklarında Mesihî Dîvânı, 50-67. yapraklarında Zâti Dîvânı, 68-78. yapraklarında Hayâlî dîvânı yazılıdır. 200 mm boy ve 150 mm eninde 12 yapraktan oluşmuş adi kâğıt kaplı ciltte nesih kırması yazı mevcuttur. Her sayfada 23 satır vardır. İstinsah tarihi ve kaydı yoktur.

Baş: Bir câm ile kıldı beni sâki mecnûn
Benzer ki dilâ itdi şarâba o gül efsûn

Son: Sahn-ı çemende itdi elin pâre pâre serv
Görüp bu kad ile seni ey Yûsuf-ı zaman

4) Ali Emirî, Manzum Eserler (Millet Ktb.) 252 (A)

Sondan eksik olan ve 44 yapraktan ibaret olan dîvânda 6 murabba, 186 gazel vardır. Dîvânın birinci yaprağında Ali Emirî Efendi'nin ve kitaplığın mühürleri basılıdır. Kahverengi meşin ciltli ve şemseli olan dîvân 190 mm boya ve 117 mm ene sahiptir. Güzel tezhipli abadi taklidi kâğıda sahip dîvânın yazısı ince taliktir. Her sayfada 15 satır mevcuttur. İstinsah tarihi ve kaydı yoktur.

Baş: Seng-i cefâ ile dilemiş gönlümi yapa
Hak irgüre murâdına bünyâdı berk ola

Son: Bitdi dilde hevâ-yı serv-kadûn
Vasıldan aña bâr bitmeye mi

Mecmuâlar:

1-)Nuruosmaniye Ktp. Edirneli Nazmi , Mecmuâtü'n-nezâir 4915. (N); 14 gazel

2-)Süleymaniye Ktp. Halet Efendi İlavesi 244 (S); 83 gazel, 1 murabba,1 rübâî

3-) Süleymaniye Ktp, Ali Nihat Tarlan 59 (ANT1), 1 gazel

4-) Süleymaniye Ktp, Ali Nihat Tarlan 62 (ANT2), 1 gazel

- 5-)Süleymaniye Ktp, Esad 3443 (E) , 4 gazel
6-)Millet Ktp., Alî Emirî, Mnz. 580 (AE1), 1gazel
7-) Millet Ktp., Alî Emirî, Mnz. 685, (AE2), 3 gazel
8-) Süleymaniye Ktp., H.Hüsnü Paşa, (HH) 1031, 1 gazel

KAYNAKÇA

- Akün, Ömer Faruk (1994). “Dîvân Edebiyatı”. *İslam Ansiklopedisi*. C. 9. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 402.
- Cengiz, Halil Erdoğan (1986). “Dîvân Şiirinde Musammatlar”. *Türk Dili, Türk Şiiri Özel Sayısı (Dîvân Şiiri)* 415-416-417: 300.
- Çavuşoğlu, Mehmet (1981). *Dîvânlar Arasında*. Ankara: Umran Yay.
- Doğan, Muhammet Nur (2002). “Klâsik Edebiyatımızda Sanat ve Şiir Felsefesi (Poetika)”. *Eski Şiirin Bahçesinde*. İstanbul: Ötüken Neşriyat. 101-102.
- Emecen, Feridun (1996). “Gelibolu”. *İslam Ansiklopedisi*. C. 14. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay. 1-6.
- İpekten, Haluk (1996). *Dîvân Edebiyatında Edebî Muhitler*. İstanbul.
- İsen, Mustafa (hzl.) (1994). *Kühü'l-Ahbarın Tezkire Kısmı*. Ankara: AKM Yay.
- İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu* (1976). C.IV. İstanbul: MEB Yay.
- Kafzade Faizî. *Zübdetü'l-eşar*. Süleymaniye Kütüphanesi. Şehit Ali Paşa. 1877.
- Karatay, Fehmi Edhem (1961). *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*. C.1-2. İstanbul.
- Köprülü, M. Fuad (1989). *Edebiyat Araştırmaları I*. İstanbul.
- Kurtoğlu, Fevzi B. (1936). “XVI. Asrın İlk Yarısında Gelibolu”. *Türkiyat Mecmuası* 5: 291-306.
- Kut, Günay (hzl.) (1978). *Sehi Bey, Heşt Bihişt*. Harvard University Printing Office.
- Kutluk, İbrahim (hzl.) (1978). *Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş-şuarâ*. C. I. Ankara.
- Kutluk, İbrahim (hzl.) (1997). *Beyânî, Tezkiretü'ş-Şuarâ*. Ankara: AKM Yay.
- Mecmua*. Nuruosmaniye Kütüphanesi. 4253.
- Owens, Meredith (hzl.) (1971). *Âşık Çelebi, Meşâirü'ş-şuarâ*. London.
- Pakalın, M. Zeki (1992). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. C.1-3. Ankara: MEB Yay.
- Redhouse, James W. (1996). *A Turkish and English Lexicon: shewing in English the significations of the Turkish terms*. New edition. Beirut : Librairie du Liban.
- Riyazî. *Riyazüş-şuara*. Süleymaniye Ktp. Esad Efendi 3871; Nuruosmânîye Ktp. No. 3724.
- Saraç, M. A. Yekta (2000). *Klâsik Edebiyat Bilgisi Belâgat*. İstanbul.
- Saraç, M.A. Yekta (hzl.) (1996). *Muallim Naci, Edebiyat Terimleri Istilâh-ı Edebiyye*. İstanbul.
- Sezgin, İbrahim (1991). *1475-1530 Yıllarında Gelibolu Kazası*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.

- Steingass, F. (1975). *A Comprehensive Persian-English dictionary: including the Arabic words and phrases to be met with in Persian literature*. Beirut: Librairie du Liban.
- Şarlı, Mahmut (2001). “Medîne-i Münevver’deki Arif Hikmet Bey Kütüphanesi’nde Bulunan Edebiyatla İlgili Türkçe Yazma Eserler”. *İlmi Araştırmalar* 11: 106.
- Şentürk, Ahmet Atilla (1993). “Klâsik Osmanlı Edebiyatı Işığında Eski Adetler ve Günlük Hayattan Sahneler”. *Türk Dili* 500: 213.
- Şentürk, Ahmet Atilla (1999). *Osmanlı Şiiri Antolojisi*. İstanbul: YKY.
- Şükûn, Ziya (1967). *Farsça-Türkçe Lugat. Gencine-i Güftâr. Ferheng-i Ziya*. İstanbul: MEB Yay.

SUN'Î DÎVÂNI

Mesnevi

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

- 1 'Arûs oldu bu gice şem'-i ra'nâ
Anuñçün yakdılar pâyına hınnâ
- 2 Tuvâg itmişler aña âl vâlâ
Urınmış başına bir tâs takyâ
- 3 Saçına sırma altun teller itmiş
'Îzârı üstine hâl-i zer itmiş
- 4 Kırmızı çizme geymiş ayagina
Kızılca vây sürmüş yâñagina
- 5 Sefîdaçı degül eksük yüzinden
Bi'aynîh sürmesi dâhî gözinden
- 6 Eli hınnâlu barmagı yüzüklü
Gümiş bileklü altun bilezüklü

Tarihler 1

Târih-i vefât-ı Mahmûd Çelebî birâder-i Sun'î Çelebî

Mefûlü Fâilâtün Mefûlü Failâtün

- 1 Hâke berâber oldu gördüm o serv-kâmet
Başuma kopdı sandum bugün benim kıyâmet
- 2 Kopmadısa kıyâmet bugün cihânda ey dil
Bu fitneler mukarrer andan durur 'alâmet
- 3 Zîrâ ki ol cüvânuñ koynına ey 'azîzim
Târih taraf-ı Hakdan geldi nişân sâ'at (H.932/1526)
- 4 Zilhicce ayınıñ ol on sekizi şebinde
Nısfu'l-leylide itdi dâr-ı bekâya rihlet
- 5 Var idi hüsn-i hattı ol nevresin amma
Hatt-ı sebâtın anuñ hekk itdi dest-i kudret
- 6 Olmışdı 'ilme tâlip kabri ihtiyâr itdi
Lâzımdır ehl-i şu'le kim ola hücre halvet
- 7 Mahmûda şefkat eyle mahşerde yâ Muhammed
Evlâdına Resûle lâzım durur şefâ'at
- 8 Haşr it Hüseyin ile sen Yârab anı
Bugün müyesser oldu tâ'undan şehâdet

- 9 Yârab kıl müyesser aña makâm-ı Mahmûdî
Tâ rûz-ı mahşer eyle kabrini bâg-ı cennet
- 10 Dök necm-i eşki Sun‘i bu nahs-ı tâlî‘i gör
Burc-ı şerefde iken tutuldu necm-i devlet
- 11 Tâs-ı belâ vü gamda sen derdmendi görgil
Nakş oynadı felek kem zâr atdı ۛغ devlet

2

Mefûlü Fâilâtün Mefûlü Failâtün

- 1 Dâr-ı fenâdan itdi dâr-ı bekâya rihlet
Fermânına Hüdânuñ olup mutî‘ Mahmûd
- 2 Tañ mı olursa kabri anuñ mirâc-ı ervâh
Sarf itdi nakd-i ‘ömrin Hakkı idindi maksûd
- 3 Fevtine ol cüvânuñ budur du‘â vü târîh
Kıl meşhedin İlâhî anuñ makâm-ı Mahmûd (H.935/1529)

3

Mefâilün Mefâilün Feülün

- 1 Kapuña geldi Ahmed ümmetinden
‘Alî bendeñ Hüdâyâ millet ehli
- 2 Muhammed hürmetiçün yâ İlâhi
O merhûmu sen eyle rahmet ehli
- 3 Vefâtına budur târih-i ahsen
Anı sen eyle Yârab *şefkat ehli (H.926/1520)*
- 4 N’ola hasret demidir dökseler yaş
Olurlar ata ana *şefkat ehli*

4

Mefâilün Mefâilün Feülün

- 1 Nice yaş dökeyim bu derd ile ben
Çarh zulm itdi dökdi kan Mirrîh
- 2 Didi Hâtif bu hâleti görüp
Çarh bî-dâd bî- emân târîh (H.928/1522)

5

Târih-i zelzele-i ‘azîm ki der-Gelibolu vâkı‘a şûde-bûd

Mefâîlün Mefâîlün Feîlün

- 1 Dimezler miydi nâsîhler bu halka
Fesâd u fitneyi Sübhân götürmez
- 2 Günâhı ş’ol kadar yüklendiler kim
Bu tâg u taş degül mizân götürmez
- 3 Yaparlar kasrlar mânend-i gerdûn
Dimezler günbed-i gerdân götürmez
- 4 Gör âhir zelzeleyle yıkdı anı
Bu ululukları sultân götürmez
- 5 Bu vakfîñ tekyedânlardan birisi
Dimiş târihini *sultân götürmez*

1 6

Fâîlâtün Fâîlâtün Fâîlün

- 1 Öldüğün gördi Memi merhûmuñ
Anası oğlı kızı itdi figân
- 2 Didi miskîn babası târihin
Kanı ş’ol ahû-yı sahrâ-yı cinân (921/1516)

7

Fâîlâtün Fâîlâtün Fâîlün

- 1 Gerçi kim yaptı Mustafa Çelebi
‘Ayş için bir güzelce kış odası
- 2 Yaptı dâyim zinâ için anı ol
Sanmañuz yaptı anı ‘ayş odası
- 3 Çün temâm oldu didiler tarîh
Kıldı bünyâd bir sikiş odası (919/1514)

MURABBALAR

1

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

I

Yine bir tâlib-i ‘ilmi bu gönül kıldı taleb
Kütüb-i vaslını matlûb idinüp çekdi ta‘ab
Şem‘-i Misbâh okur sûhtesi olsa ‘aceb
Ş’ol ruhi zav ki dinür ism-i şerîfine Receb

II

Gayrılar hv âce olub virdügiçün aña sebak
Gel eczâ-yı vücûdı gönül eydür oda yak
Karalar giydi bu ahvâli görüp cümle varak
Ş’ol ruhi zav ki dinür ism-i şerîfi Receb

III

Ol durur ‘âşık-ı dil-sûhteler maksûdı
Nazm-ı dendânı dürüpdür dürer-i menkûdı
Tâli‘i sa‘d olur ol meh ile mes‘ûdı
Ş’ol ruhi zav ki dinür ism-i şerîfi Receb

IV

Okımış la‘l-i şifâdan niçe fasl u niçe bâb
Fehm kıl hikmeti kim budur işârât-ı kitâb
Câna virür şifâsı şâfiyesi şafi cevâb
Ş’ol ruhi zav ki dinür ism-i şerîfi Receb

V

Ruhınıñ sûhteleridür yine bu pervâne vü gün
Biri Misbâhı okur birisi Şemsiyye bu gün
Cehd idüb Sun‘i okur mihr kitâbın dün ü gün
Ş’ol ruhi zav ki dinür ism-i şerîfi Receb

2

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

Gördüm ol serv-i revân bir verd-i ra‘nâdur gider
‘Âşık-ı ser-mestler ardınca şeydâdur gider

Ol güler il seyr ider bunlarda gavgadur gider
Bülbül aglar gül güler ‘âlem temâşâdur gider

II

Bülbüle kan agladukça câmlar handân olur
Sâkî-i gül-ruh güler ser-mestler giryân olur
‘Âkil olanlar görüp bu hâleti hayrân olur
Bülbül aglar gül güler ‘âlem temâşâdur gider

III

Hâlin aglar gerçi şem‘e yakılup pervâneler
Dinledimezler eger biñ kerre her şeb yanalar
Göriccek agladugum dirler gülüp cânâneler
Bülbül aglar gül güler ‘âlem temâşâdur gider

IV

Bir nefes hâlî degül tûtîler âh u vâhdan
Olımaz âyîne mükedder n’idelüm ol âhdan
Tâñ mıdur bu söz işidilse eger efvâhdan
Bülbül aglar gül güler ‘âlem temâşâdur gider

V

Sun‘iyâ dâr-ı fenâ içre bu dirlikden n’olur
Ölse yegdür bir kişi bâr-ı belâdan kurtulur
Dil yanup kan agladukca daglar pür-şevk olur
Bülbül aglar gül güler ‘âlem temâşâdur gider

3

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

I

Gülñ bülbül çü şimdi mahremidür
Güzeller ‘âşıkınuñ hemdemidür
Göñül yâr ile ‘ayşuñ çak demidür
Bahâr eyyâmı ‘işret ‘âlemidür

II

Açalum gonca-i kalbi ferahdan
Göñülde kalmasun asla terahdan

Benefşe içelüm zerrîn-kadehden
Bahâr eyyâmı ‘işret ‘âlemidür

III

Tur uykudan gözüñ nergis gibi aç
Varuban sâye-i ‘ar‘arda hoş geç
Gel cür‘a gibi neñ var ise dök saç
Bahâr eyyâmı ‘işret ‘âlemidür

IV

Elin salar irişdüğine ‘ar‘ar
Berü gel diyüben nergis göz eyler
Açup agzını gonca bunı söyler
Bahâr eyyâmı ‘işret ‘âlemidür

V

Okur mûm ile halkı gülşene gül
Gülistândan yaña uç hemçü bülbül
Halâs ol gussa vü gamdan içüp mül
Bahâr eyyâmı ‘işret ‘âlemidür

VI

Suñar gül bülbüle la‘lîn piyâle
İder ser-mest olup bülbül de nâle
Müdâm elde ayak tut hemçü lâle
Bahâr eyyâmı ‘işret ‘âlemidür

VII

İder gûyendelik bülbül çemende
Tutar def lâleler ol encümende
Mey iç ur na‘ralar ey Sun‘î sen de
Bahâr eyyâmı ‘işret ‘âlemidür

4

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

İki serv-kamete şimdi cihân dildâdedür
Sâye gibi yollarına cân u dil üftâdedür
Anlaruñçün halk şimdi heb gavgadadır
Biri Eşrefoglı birisi Üzümcüzâdedür

II

Kara tonlu Ka‘bedür biri birisi kıblegâh
Eşrefi sâ‘atde togmışdur sanasın mihr ü mâh
Bu sanemlerdür iden İslâm mülkini tebâh
Biri Eşrefoglu birisi Üzümcüzâdedür

III

Ol iki tâze nihâl-i servler boydaşlar
İki şems-i ‘âlem-ârâlar iki adaşlar
Ol güzellikte ser-âmedler cefâya başlar
Biri Eşrefoglu birisi Üzümcüzâdedür

IV

Her kişi bir bî-vefâ derdinden iñler dâyimâ
Ol iki zâlim elinden n’eyleyim yâ Rabbenâ
Hey müselmânlar cefâ idenlerüñ her dem baña
Biri Eşrefoglu birisi Üzümcüzâdedür

V

La‘l-i Şîrîni firâkı bagrumı hûn idenüñ
Leylî-i zülfi hevâsı cânı meftûn idenüñ
Kûh-ı gamda Sun‘îyi Ferhâd u Mecnûn idenüñ
Biri Eşrefoglu birisi Üzümcüzâdedür

5

Mefâ‘lün Mefâ‘lün

I

Göñül dervîş çün gördi
Göñül dervîş olur dervîş

Muhabbet dâgını urdı
Göñül dervîş olur dervîş

II

Gam u mihnet yeter yârân
Baña ey ‘akl u dil u cân

Hemân dervîş-i dervîşân
Göñül dervîş olur dervîş

III

Semâ' eyler olur pür-hâl
Çırpınır Zülfikâr-ı âl
Bu cân abdâl olur abdâl
Göñül dervîş olur dervîş

IV

Yol öñmekden işi bitdi
Selâmîñ görmedi gitdi

Gamîñla 'ışk u meşk itdi
Göñül dervîş olur dervîş

V

Göñül dervîş ocagıdur
Söyünmez er çerâgıdur
Yeri külhan bucagıdur
Göñül dervîş olur dervîş

VI

Tagıtdı varı bir yerden
Geçüpdür cân ile serden
İre himmet erenlerden
Göñül dervîş olur dervîş

VII

Çeküp gülbâng merdâne
Diler dünyâyı tolana
Baş açdı girdi meydâna
Göñül dervîş olur dervîş

VIII

Olup 'uryân u hem biryân
Gam-ı esrâr ile hayrân
İder Rûm illerin seyrân
Göñül dervîş olur dervîş

IX

Senüñ derdüñle giydi post
Dilinde her nefes Hak dost
Yeter bir post ile bir dost
Göñül dervîş olur dervîş

X

Cefâdan gözi yaş oldu
Belâdan bagrı taş oldu
Soyındı hoş tırâş oldu
Göñül dervîş olur dervîş

XI

O pîr olası çün gitdi
Bu Sun'î sabrı dağıtdı
Melâmet ihtiyâr itdi
Göñül dervîş olur dervîş

6

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

I

Gözlerümden gice gündüz dökerem hecr ile yaş
Hep beni kanlu yaşum eyledi 'âlemlere fâş
Nice bir âb-ı revân gibi dögem taşlara baş
N'ideyin çâre nedür veh basayım bagruma taş

II

Vasluña irişecek bir dahi ben sag u esen
Seni ey Yûsuf-ı gül-pîrehen ü gonca-dehen
Bagruma basmaz isem keff-i terâzû gibi ben
N'ideyin çâre nedür veh basayım bagruma taş

III

Beni Ferhâd-sıfat kasdı helâk itmek ise
Tîşe-i hasret ile sînemi çâk itmek ise
Heç ile cismümi taglar gibi hâk itmek ise
N'ideyin çâre nedür veh basayım bagruma taş

IV

Şimdiden girü riyâzet ideyin bu yerde
Gökde uçmak ile tâ yir ideyin bu derde
Salmursa yüregüm sabr ideyin bu derde
N'ideyin çâre nedür veh basayım bagruma taş

V

Dil ki baş koşdı yine bir nice sîmîn-ber ile
Beni mecnûn gibi añlar ki ura taşlar ile

Ölür isem yapasuz meşhedümi mermer ile
N'ideyin çâre nedür veh basayım bagruma taş

VI

Vasf-ı la'l-i lebüñi işidicek kân didi
Ağız açup kafes ey zerger-i fettân didi
Tâs-ı sakkâya dil alup yine mercân didi
N'ideyin çâre nedür veh basayım bagruma taş

VII

Bir perîyi sevüp ol dilber-i dellâk yine
Taş sokmış beline ol beden-i pâk yine
Gögsini bagrına basmışdur olup hâk yine
N'ideyin çâre nedür veh basayım bagruma taş

VIII

Çünkü yâd illere Sun'î beni saldı firâk
Kaddümi iki büküp yüregümi deldi firâk
Hâtem-i zer gibi zerd itdi beni geldi firâk
N'ideyin çâre nedür veh basayım bagruma taş

7

Müfte'ilün Mefâ'ilün

I

Kaldum ayakda al elüm
El benüm ü etek senüñ
Ya nice tozda kalalum
El benüm ü etek senüñ

II

Dâmen-i zülfüñe sabâ
Nite kim dest ura
Yûsuf-ı 'ahdsin şehâ
El benüm ü etek senüñ

III

Derd ile hâksârunam
Mihnet ile gubâruñam
Ey gül-i sûr[h] hâruña[m]
El benüm ü etek senüñ

IV

Oldı cefañ ile dilüm
Şâne gibi dilüm dilüm
Zülfüñe dirse her kılum
El benüm ü etek senüñ

V

Dâmen ü yaka kûhsâr
Nite ki baka lâle-var
Tâ ki güle el sunar
El benüm ü etek senüñ

VI

Kumri-veş ey boyı çınâr
Serv-kadûñ zâr zâr
Bülbül-i dil didi hezâr
El benüm ü etek senüñ

VII

Pençe-i şems serverâ
Toldı çü dâmen-i semâ
Dir bumı Sun'î dâyimâ
El benüm ü etek senüñ

8

Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilün

I

Nice bir kendümüzü ehl-i vakâr eyleyelim
'Addan tek dil-i divâneye 'âr eyleyelim
Nev-bahâr irdi nice evde karâr eyleyelim
Gel kalender olalım terk-i diyâr eyleyelim

II

Tur-ı Hıccâza gidelim Mısrla Şâmı görelim
'Acemi seyr idelüm cümle makâmı görelim
Varalum şehr-i Sıfâhan ile Câmî görelim
Gel kalender olalım terk-i diyâr eyleyelim

III

Seyr idüp câmi dilâ beyt-i harâmı görelim
Her yeriñ meykedesin dahi müdâmı görelim

‘Arab ile ‘Acemin tamâmın görelim
Gel kalender olalım terk-i diyâr eyleyelim

IV

Kerbelâda bir iki gün gel ikâmet idelüm
Meşhed-i şâh-ı Hüseyî de ziyâret idelüm
Dönelüm Rûm iline yine seyâhat idelüm
Gel kalender olalım terk-i diyâr eyleyelim

V

Ey gönül erler ocagında gerek ehl-i cünûn
Işig olup gezelüm şevk ile dünyâyı bütün
Köşe-i külhan olursa yerimiz bütün bütün
Gel kalender olalım terk-i diyâr eyleyelim

VI

Yine abdâl-sıfat na‘l ü elifler idelüm
Yâr tîgine boyun tutmayuben yâ n’idelüm
Şems-i Tebrîz gibi başumuz alup gidelüm
Gel kalender olalım terk-i diyâr eyleyelim

VII

Dâr-ı dünyâ bize ey Sun‘i harâm oldu harâm
Koma elden ayagı sâkiyâ sen de müdâm
Çün bize şimdi ‘adem mülki makâm oldu makâm
Gel kalender olalım terk-i diyâr eyleyelim

9

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

İdüp eyyâm dü renk ile peleng-i çarh-ı kîn
Aña bir nakş itdiler teng oldu bu nat‘-ı zemîn
‘Ömr satrancından oldu mâf fi‘l-hâl şâh-ı dîn
Olmadı hayfâ amânsuz çarh-ı zulmetden emîn

II

Su gibi oldu revân ey dil o ‘ömr-i nâzenîn
İtdiler ol serv-i nâz için her ehl-i nâz enîn
Lâle gibi dâg-ı hasret kaldı bagrumda hemîn
Olmadı hayfâ amânsuz çarh-ı zulmetden emîn

III

Sanuram senin mezâr ile anuñ sîmîn-tenin
Bir tılısm-ıla konulmuş tîg ile genc-i defîn
Mâr u mûr el sunmaya hıfz ide Rabbü'l-‘âlemîn
Olmadı hayfâ amânsuz çarh-ı zulmetden emîn

IV

Rûzgârâ rûzgâruñ oldu çün bili nigîn
Âhır o serv-i gül-endâmuñ yerini itdi sîn
Çok bürûdet itdi bu dehr-i ‘acûz-ı erbâ‘în
Olmadı hayfâ amânsuz çarh-ı zulmetden emîn

V

Yazdı emr-i Hakla kabri taşına rûh-ı emîn
Hâzihi cennâtu ‘adnin fe ‘dhulûhâ hâlidîn
Hûr-ı ‘în ile Hudâ cennetde kılmış hem-nişîn
Olmadı hayfâ amânsuz çarh-ı zulmetden emîn

VI

Esb-i çûba tıfl-veş bindi urdı meh-cebîn
Bâd-ı mevt aña konavirdi nihâl- i yâsemîn
Bu sözi dir ehl-i ‘ışk idüp efgân bülbülleyin
Olmadı hayfâ amânsuz çarh-ı zulmetden emîn

VII

Rûz-ı mahşerde mu‘în ola şeff‘ü'l- müznibîn
Olsun anuñla du‘â-i evvelîn ü âhirîn
Halk-ı ‘âlem Sun‘iyâ bu mısra‘ı okur hazîn
Olmadı hayfa amânsuz çarh-ı zulmetden emîn

10

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

Koysun ‘aşk ehli kabrüm taşınıñ baş üstine
Dökmesünler gözleri hem la‘l-veş yaş üstine
Şerh idüp bunı yazupdur çeşm-i hûn-paş
‘Âkil oldur kim komaz bir taş bir taş üstine

II

Kabrüm üzre gerçi lâzımdur iki seng-i mezâr
Âsiyâ-veş dögmekçün kendümi leyl ü nehâr

Bâd-ı ahıyla yıkar anı bu eşk-i cûybâr
‘Âkil oldur kim komaz bir taş bir taş üstine

III

Başuña tâç-ı mücevher isteme ey bagrı taş
Kân delüp la‘le irişmek fikrin it dilden tırâş
Pâdişâh olsañ dahi ol la‘l olur bagruñda baş
‘Âkil oldur kim komaz bir taş bir taş üstine

IV

Bu dil-i Mecnûn eger Ferhâda hem-ser olmasa
Kara imiş göñlüñ bu sineñ ak mermer olmasa
Dirdüm ey şîrîn-dehen la‘lüñ mükerrer olmasa
‘Âkil oldur kim komaz bir taş bir taş üstine

V

Dirler olmaz yalıñuz taş ile divâr ey nigâr
Gel göñülden düşmen göñli olsuñ târ mâr
Bir meseldür söylenür illerde vü dillerde var
‘Âkil oldur kim komaz bir taş bir taş üstine

VI

İti ile başuñı yûri ko kûyî sengine
Başuñı bir yasduga korsun anuñla sen yine
Uyma ey dîvâne dil bu sözi diyen çingene
‘Âkil oldur kim komaz bir taş bir taş üstine

VII

Kasr-ı ‘ömrüñ çün degül Sun‘i binâsı târ mâr
yap yap divâr divâr üstüvâr
Tîr-i mısra‘ile nice sür bu zîver-vâr
‘Âkil oldur kim komaz bir taş bir taş üstine

11

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

I

‘Aklı yokdur kim ki kor zâd-ı firâvan irteye
Kim didi kim yime bugün eyle pinhân irteye
Halka-i mâh-ı nevi komaz bu devrân irteye
‘Âkil oldur kim komaz dünyâda bir nân irteye

II

Didiler mâh-1 neve aç kaldıñ ey âşüfte-hâl
Bir dilim nân için eylersün niçe derdin suâl
Taña kaldı mâh-1 nev diyicek bunı hilâl
‘Âkil oldur kim komaz dünyâda bir nân irteye

III

Kurs-1 mihri ey göñül her gice öper felek
Baş ucında bulur pîrin seher çekmez emek
Gün yeni rızkuñ yeni lâm degüldür gam yemek
‘Âkil oldur kim komaz dünyâda bir nân irteye

IV

Baş açık abdâlı olmuş sevüp bir dilberi
Subh-1 sineñde görünür dag-1 mihriñ ey peri
Kes na‘ller üstine kalmasun anuñ hiç biri
‘Âkil oldur kim komaz dünyâda bir nân irteye

V

Dag-1 câmuñ meh gibi yansun köyünsün Sun‘iyâ
Kim çöreğinde çigin var dimesün kimse saña
Yâr-1 gendüm-gûniñe kıl cânıñı bugün fedâ
‘Âkil oldur kim komaz dünyâda bir nân irteye

GAZELLER

1

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Seng-i cefâ ile dilemiş gönlümi yapa
Hak irgüre murâdına bünyâdı berk ola
- 2 İtdükçe câma meyl sürâhî olur şebîh
Ş'ol bülbül ki ide güle 'arz-ı mâcerâ
- 3 Âhum odı eger ki yaka tañ degül yeri
Dâmân-ı çarhı her seher ey mihr-i bî-vefâ
- 4 Arturdugunca üstüne düşer komaz seni
Bâzâr-ı aşk içinde dil ey dürr-i bî-bahâ
- 5 Görür yüzünde nûr-ı Hakkı sâkî âşikâr
Cân gözi ile kaçan baksa câm-ı mey saña
- 6 Hatt-ı lebi kazınsa müveccehdür ol mehûñ
Komaz gubâr cânda mey-i la'l Suni'yâ

2

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Tâ ki oldı ol tabîb-i cân u dil benden cüdâ
Sabr u sıhhat dostlar olmış durur tenden cüdâ
- 2 Dögerem keff-i terâzû gibi sînem taş ile
Olalıdan ey zamâne Yûsufi senden cüdâ
- 3 Dostlar cân gülşenin tutdu ecel hârı dirîg
İdemedüm ol gül-i ra'nâyı düşmenden cüdâ
- 4 Şâm-ı fûrkatde yitürdüm şehr-i vuslat râhını
Ben garîb ey dostlar ol şem'i rûşenden cüdâ
- 5 Ol gülün hâr-ı gamı zahmın çekerdün Suni'yâ
Tâ olunca bülbül-i cân gülşen-i tenden cüdâ

3

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Kible yiter kûy-ı dildârum baña
Saña ey Ka'be irakdan merhabâ
- 2 Dem-be-dem kandîl-i câmuñ sâkiyâ
İçi yanar âteş-i meyden yaña

- 3 Şerbeti koydı ۴ söyle kim ۵ افق
- Sormasam añmaz lebün ey dil-rübâ
- 4 Her makâmı seyr ider ol mâh-ı nev
Râsti gic gic gelür bizden yaña
- 5 Çünki saklar genc-i hüsni zülf-i dost
Mâr dirsem lâyük u elyak aña
- 6 Mey mehek dirlerse n'ola içecek
Açılır kalbi kişinün Suni'yâ

4

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Tañ mı feryâd eylesem ol gül-'izârumdan cüdâ
Bülbül-i âvâreyem düşdüm bahârumdan cüdâ
- 2 Nâfe-veş hün eyleyüp bagrum saçuñ sevdâları
Düşürüp sahrâlara itdi diyârumdan cüdâ
- 3 Cân virürsem la'1-i şîrînüñden ayru Hüsrevâ
Rûh-ı Ferhâd olmaya bir dem mezârumdan cüdâ
- 4 Ölicecek gamdan beni Yârabbi hâlî eyleme
Olmayam gurbetde tâ kim gam-güsârumdan cüdâ
- 5 Rûzgâr ile sovk deprense âhum tañ degül
Suni'yâ itdi beni ol nevbahârumdan cüdâ
- 6 Dâg-ı hasretler göz olmışdur tenümde dostlar
Kanlar aglar dem-be-dem ol gül-'izârumdan cüdâ
- 7 Yerde gökde âh kim yokdur karârum rûzgâr
Ben gubârı ideli kûy-ı nigârumdan cüdâ

5

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Câmda peydâ vü pinhân olanı sanmañ habâb,
Göz kıpar nâzûklık ile sâkiye câm-ı şarâb
2. Göz açup yumuncadır ancak bu 'âlem varlığı
Durma 'ayş it diyü remz eyler saña her bir habâb
3. Kolına kuvvet kemânuñ k'itdi biñ gamdan halâs
Bendeñi bir nâvek ile ey şeh-i 'âli cenâb
4. Bir yalıñ yüzli kolın boynuma saldı sanuram
Gerdenüme geldügince tiguñ ey mâlik-rikâb
5. Çarha girmiş mihr-i ruhsârıyla yariñ zerre-var
Baş açuk dîvânesi olmuş o mahiñ afitâb

6. Şiddet-i ‘asrıyla şöyle sâyil oldı Suni‘yâ
Gicede gündüzde kâfir kapusun bekler şarâb

6

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Sevdi bu gönüm yine bir dilber-i ‘âli-cenâb
Kimseler görmüş degülken akdugın bâlâya âb
- 2 Yazmadı bedr-i tamâmı alnuña ey meh misâl
Gerçi kim yazmakda göz nûrını dökdi âfitâb
- 3 Bûse aldığın lebünden ben mi didüm sâkîyâ
Fâş olan râzı niçün benden tutar câm-ı şarâb
- 4 Hacletinden yerlere geçdi kızarup ey güneş
Âfitâbı ş’ol kadar basdı yüzüñ görüp hicâb
- 5 Sûfî virüp hırka vü tâcın meye ey mugbeçe
Geşt ider âvâre vü ser-geşte mânend-i habâb
- 6 Var mı agzı diyü yârüñ itseler benden su’âl
Bu su’âle Suni‘yâ ben bildüğüm yokdur cevâb

7

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Halk[1] Mûsî-veş kelîm itdi bu gün nâr-ı şarâb
‘Işk ola ey mestler görindi dîdâr-ı şarâb
- 2 Âdemüñ ‘aklın ugurlar ey perî dârû ile
Özge ‘ayyâr-ı cihândır surh ayâr-ı şarâb
- 3 Ben dil- figârımı efgâr eylemek kasd eylese
Sâkî-i gül-rûh elinden tutmadur kâr-ı şarâb
- 4 Turamaz mahmûrlar destinde ayag üstine
Kim katı mestâne ancak sâki refâtâr-ı şarâb
- 5 Âdemî dîvâne eylerse ‘aceb mi ey perî
İlî sudur n’eydügin fehm eyle esrâr-ı şarâb
- 6 Pîr-i deyre kul iken kaçdı diyü ey mugbeçe
Sun’inüñ başın çevürdi uş bu mekkâr-ı şarâb

8

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Çün dilâ hat gelicek olımaz hüsne sebât
Meh-likâlar kara gönüllü niçündür çü devât
- 2 Leb-i şîrînüñe öykündigiçün lezzetden
İşi bitdi şu kadar çüb yedi biline nebât
- 3 Vâsf-ı hâlüm hatt-ı sevdâsı ile yaz deyicek
Başum üzre didi barmak kodı ‘aynına devât
- 4 Senden ancak garazum bûse durur vasl degül
Başdan aşsa kişiyi garka virür âb-ı hayât
- 5 ‘Âlemüñ revnakısın ölme be Sun‘i ölme
Ki bu gün virdi sözüñ rûh-ı Mesîhâya hayât
- 6 Rûh-bahş olalı eş‘ârı suhan nat‘ında
İtdi ferzâne iken ey ruhi meh şâhını mât

9

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Gözüm izüñ kumıyla yarın idem şîşe-i sâ‘at
Görem rûz-ı kıyâmet mi uzundur yâ şeb-i hasret
- 2 Dilâ câm-ı muhabbetde ezelden böyledür hâlet
Şarâbı zehrdür anuñ eceldür aña keyfiyyet
- 3 Senüñle olan ahvâlüm iderler halka hep tasvîr
Şehâ Şîrîn ü Ferhâdı idüp nakkâşlar sûret
- 4 Bi-hamdi’llâh beni tenhâ komaz derd ü belâ ü gam
İderler hücre-i dilde gelüp her gice cem‘iyyet
- 5 ‘Adûdan yaña döndürdi yüzün hey dostlar dilber
Dirîgâ n’eyleyem ben düşmene yüz tutdı çün devlet
- 6 Hatuñ geldi n’ola senden temennâ-yı visâl itsem
Benefşe çün gül ile cem‘ola makbûl olur hâcet
- 7 Katı meşhûr idüñ ‘ışk ile âhir bir perî sevdüñ
Görinmez âfete ugrattı Sun‘î gör seni şöhret

10

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Yola gir dinilmeden bu gün sefer var erte göç
Yıkmadan ten haymesin ey dil ecel çavuşı göç
2. Efser-i zer fikrini terk it baş açık beglik it
Ey gönül şâh-ı velâyet ol nedür bu hâc [u] tuc

3. ‘Âkîbet bir şâhbâza sen şikâr olsañ gerek
Ey gönül murgı hemân bâl aç ser-i zülfine uç
4. Tîrûñi görse kemânuñ bu durur saht oldugı
Gamzeñe öykündüğü ey dost geldi katı güç
5. Mey içüp mahbûb sevmekdür günâhum Sun‘iyâ
Umarın bağışlana Hak cânibinden işbu suç

11

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Mihrüñle öldüğümçün eyâ âfitâb-had
Kucar beni vü ‘izzet ider hâk olur lehed
- 2 Hakkı bulam diyü severem ben güzelleri
Nicesi yâ sanem dir iken didi yâ Samed
- 3 Yakduñ beni cefâ ile Tañrı yaka seni
Sen mâha sevdüre bârî bir âfitâb-had
- 4 Gel kabrüme götür beni yerden kıyâmetüm
Dirler çü intizâr olur mevtden eşed
- 5 Sun‘î hatum görüp nazar itmez baña dime
Ol hatta bakmaz idi komaz bakmaga remed

12

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ûlün

- 1 Bu gam tâsında ey şâh-ı kamer-ruh
Beni zâr eyledüñ zerd oldu her ruh
- 2 Hasen nat‘ında ‘âc iken nigârâ
‘Acebdür abanûsa döndi her ruh
- 3 Şeh-i hüsne hattı şeb-dîz dilber
Salar at kiş diyüben şah der ruh
- 4 Kamer sâf itmek için nakd-i kalbin
Türâb-ı pâyuña ey şeh sürer ruh
- 5 Ferah ol Sun‘iyâ devlet görindi
Çü geldi işbu dem fâlûñde ferruh

13

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Şem-veş boym egüp ey dil yeter yalvar yakar
Nâr-ı hecr ile seni ol mâh-peyker bilür yakar

- 2 Bunda tolmişdur perî-rûlarla mekteb-hâneler
Bu cihândur vâ'izâ hûr-ı cinâna kim bakar
- 3 Ger koyup rûyın gide pervâneler *fi'nnâr okuñ*
Terk idüp kûyın rakîb-i har giderse *fi's-sakar*
- 4 Şem'-i bezme nice bî-pervâ yanar pervâneler
Her biri gâlib çerâgı ey gönül senden yakar
- 5 Dürr-i nazmuñ Sun'iyâ meşhûr olaldan 'âleme
Gûş idüp asdâf bahrüñ agzınuñ suyu akar

14

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Giyseler zerrîn benekli câmeler cânâneler
Güyyâ etraf-ı şem'e cem' olur pervâneler
- 2 Gördiler kim mihr-i ruhsâruñla yanmış rahm idüp
Döndiler şem'üñ nigârâ üstine pervâneler
- 3 Pânbuçag-ıla meger yapışduralar gülleri
Şöyle tolmiş gonca-leblerle mu'allim-hâneler
- 4 Göricek bu zülf ile ey Yûsuf-ı sâni seni
Ellerini pâre pâre eylediler şâneler
- 5 Cân virürsem derd-i 'ışkıyla benümçün Sun'iyâ
Yakasın yırtıp döğünsün taş ile divâneler

15

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Goncanın dişler lebin gökden mi indi jâleler
Kan yutar ol derdle yerden mi çıkdı lâleler
- 2 Ra'd sanma ey melek görüp baña zulm itdüğün
Pîr-i çarhuñ gönlini yakdı bu âh u nâleler
- 3 Ruhlaruña beñzeyelden ş'ol kadar şâd oldılar
Câmesine sıgmadı ey gonca güller lâleler
- 4 Câm-ı billûruñ bu gün bir dânesine satdılar
Sübha-i sad dânesini zâhid-i sad-sâleler
- 5 Şöyle bîmâram ki üşmişdür megesler agzuma
Sun'iyâ sanur görenler anları tebhâleler

16

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Başına zülf-i ruhından rahle-i mushaf ki kor
Tıfl-ı eşküm ol hevâdan sûre-i Ve'n-Necm okur
- 2 El açar ey dil du'âya rahleler âmîn için
Her kaçan etfâl ile mâhum benüm Ve'n-Necm okur
- 3 Çünkü ma'sûm oldı peygamberler ey dil var hadis
Gel hemân bunları gör işte hemân anları gör
- 4 Ey gönül Hakkın kelâmın bunlar agzından işit
Gel berü dîdâra karşı sen de Mûsî-vâr tur
- 5 Ve'd-Duhâ Ve's-Şems ruhlar kâkûli Ve'l-leyl anûñ
Sun'iyâ Ve'n-Necm okur gördüm bu gün bir alnı nûr

17

Mef ûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

- 1 Zülfiñ kaçan ki gün yüzünde târ-mâr olur
Her târı yine bu dil-i miskine mâr olur
- 2 Yârab ne dem ki gülşen-i bag-ı zamanda
Bir gül açılrsa tabl anuñ hezâr olur
- 3 Peykân-ı şeb-çerâgını dil hânesinde cân
Görüp didi ki vây ne güzel yâdigâr olur
- 4 Dil-ber odur ki âşıkta eyleye vefâ
Ben hûb aña derin ki miyânı kinâr olur
- 5 Gül yüzlüler hevâsına Sun'î düşenleruñ
Bülbül gibi herîşe işi âh u zâr olur

18

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Kûyuña vardukça dil âşüfte vü şeydâ olur
Vardugınca bu gönül 'âlemlere rüsvâ olur
2. La'l-i dilberde ne hikmet var ki ey dil söylese
Bir güherden niçe dürr-i bî-bahâ peydâ olur
3. 'Işk bir şeyh-i eceldür tekyegâh-ı sînede
Mürde diller dirilürler her gice ihyâ olur
4. Ey gönül âyîne gibi 'âşık-ı dîdâr olan
Her nefes dîdâr-ı yâr evsâfını gûyâ olur
5. Sun'iyâ Ferhâd olan taşdan çıkarur rızkını
Çekdügi mihnet anuñ Şîrîn için halvâ olur

6. Olmagıl ‘ışk-ı mecâzîde ‘ibâdetden ba‘îd
Ey gönül Mecnûna Leylâ ‘âkıbet Mevlâ olur

19

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Câm-ı mey gibi o meh hercâyîdür pür-âldür
Her kişiye bî-tekellüf leb sunar mey âldür
- 2 Dem tutar ey dil safâsından semâ‘ eyler kadeh
Baş açuk yalıñ ayak pür-hâl bir abdâldür
- 3 Leyliyi Mecnûna itdi ‘ışk âhır mübtelâ
Göñlüme zülfüñ anuñçün dostum meyyâldür
- 4 Mîmdür agzı elifdür serv-kaddi zülfi lâm
Ey gözüm dirsem n’ola ol yâr ‘ayn-ı mâldür
- 5 Sun‘iyâ künc-i harâbât içre humlar var k’anuñ
Kırmızı altun ile her biri mâl-â-mâldür

20

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Devlet şarâbınuñ k’ola keyfiyyeti gurûr
Anuñ humârı merg değül mi niye sürûr
- 2 Fâş itdi vahş u tayra figân ile ‘ışkuñı
Ey dil didüm mi râzuñı bülbüllere tuyûr
- 3 Uş it gibi yakında seni oynadurlar uş
Sen ey rakîb-i fitne habîbimle tur otur
- 4 Bahtum mıdur benüm ya sitâreñ midür senüñ
İşitmez âh u nâleñi ey dil o yâr uyur
- 5 Sun‘î cüdâ olalı huzûruñdan âh kim
Oldı gam-ı firâk ile gâyetde bî-huzûr

21

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Bu ben dîvânenüñ hüsni bahârum zülfi bâgumdur
Kolın ben bülbülüñ boynına salsun gül budagumdur
- 2 N’ola pervâne olup dönse kuşlar üstine dâyim
Benüm bu tekyede Mecnûn yalıñ bir çerâgumdur
- 3 Gamuñdan cânım ölmüşdür gelüp cismüm mezârında
Karalar geyüben mâtemler iden tâze dâgumdur

- 4 Velâyetde bu gün ser-çeşmeyem 'ışk ehline ey şeyh
Benüm ş'ol meşrebi sâfi olan câmı ayagumdur
- 5 Dimiş kim Sun'inüñ cânı ecelden vehm eylerse
Hatım irişmeden gelsün hayât âbı dudagumdur

22

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Gel öğren 'ışkı yârâ kaşlarıñdan nice san'atdür
İşi birbirine dâyim iki başdan muhabbetdür
- 2 Firâkuñ acısın ş'ol deñlü gördüm kim aña nisbet
Efendi kıssa-i Ferhâd bir şîrîn hikâyetdür
- 3 Şehâ seng-i havâdisden benüm göñlüm yıkılmışdur
Gelen anuñ sadâsıdur sanurlar âh-ı hasretdür
- 4 Lebün hatt-ı dehânuñda sanasın ey yüzi mushaf
Konılmış sûre-i Kevserde surh ile bir âyetdür
- 5 Bu gurbet zahmetinden Sun'iyi kurtarmaga ey dil
Eğer gelmezse sag olsun ecel hicrâna minnetdür

23

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Nâyzenler nây ile cânâ agız bir itdiler
Dil neyistanına od urmaga tedbîr itdiler
- 2 Arz-ı dîdâr eyleyüp mihrin ziyâde kıldılar
Gözüñüñ göñlinde meh-rûlar 'aceb yir itdiler
- 3 Ey yüzi mushaf yine hatt-ı dehânuñ añdılar
Sûre-i Ve'-ş-Şems mîmin sanki tefsîr itdiler
- 4 Husrevâ tez vir diyü nakd-i cânı göñlüme
Gösterüp huccet hatuñ la'lüñle tezvîr itdiler
- 5 Dest-i tevbeyle mugân ayagı men' olunmadı
Sûfilerle şeyh men'e gerçi el bir itdiler
- 6 Tâña kaldı işidüp bâd-ı seher Sun'î yine
Hasta diller subh olunca âh-ı şeb-gîr itdiler

24

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hatt-ı pîrûzuñda ey dilber bu la'l-i bî-nazîr
Hazret-i 'Îsî durur gûyâ kim itdi gökde yir

- 2 Kûy-ı Leylînüñ has ü hârı ile yapılmagın
Âşiyân-ı murga Mecnûn itdi başı üzre yir
- 3 Beñzerem dirse eger sehv-i lisân idüp hilâl
Kalmasun eksükligine kaşuñ ey bedr-i münîr
- 4 Ben fenâda cür‘a-veş ayakda kaldum hâk olup
Gerçi bu humhânedede olmazsa sâki dest-gîr
- 5 Sun‘iyi ey Husrev-i şîrîn-dehen öldürme kim
Çarh aglar ‘âlemüñ gülmez yüzi uşşâk acır
- 6 Husrevâ Ferhâd dünyâsın değışelden berü
Dahi dün yâsın çıkarmışdur anuñ dünyâ-yı pîr

25

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Dil-i pür-zahmuma gel ey kemân-ebrû okuñ gönder
Uçur lutf eyle mektûb-ı hümâ-bâl ü hümâ-per-ver
- 2 Şu kim yâruñ cemâlinden dehânın vasf ider evvel
Güneşden zerresini şerh idüben muhtasar eyler
- 3 Süleymân-ı zamânsın mûr ile mâra geçer emrüñ
Hemân tîrûñle ‘uşşâka işâret eyle ey server
- 4 Yüzüñ cennetdür ey hûrî lebüñ cennet şarâbıdur
Bu gün firdevs-i bezm içre sen olduñ sâkî-i Kevser
- 5 Bu meclis Sun‘iyâ bir hûb u ra‘nâ bâg sahnıdur
Surâhî çeşmesâr olmış ayagıdur anuñ sâgar

26

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Kaçan ol câdû-çeşm umar sâgar
San mehi gökden indirüp sagar
- 2 Gözine geldi beñzer ey sâkî
Tolu içre lebüñ öper sâgar
- 3 Gün gibi koma câmı şâma degin
Şem‘-veş sohbeti sabâha çıkar
- 4 Kaçan ol âfitâb âba gire
Sanuram gökde âfitâb gezer
- 5 Fevt olan namâzın itdi kazâ
Kıldı sanmañ namâzum ol dil-ber
- 6 ‘Âr idüp ben deliden ey meh-rû
Atduguñ taşlaruñ katı fırlar

- 7 Öykünürmiş yüziñe Sun'î çerâg
Öliceğ hastadur dilin çiyner

27

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Sahrâ-yı gamda dil ki belâ kûhsârıdur
Peykân-ı dost sînede anuñ nigârıdur
- 2 Gitme diyü etegüme pek yapışan benüm
Ol bî-vefânuñ iti vü hem kûyı hârıdur
- 3 Ko dar içini ey yeñi fülful kenâra çık
Gel bâg seyryn it ki karanfûl bahârıdur
- 4 Sun'î bu bezm-i hûb güzel sahn-ı bâgdur
Havzı kadeh surâhî anuñ çeşmesârıdur
- 5 Deryâda kûh u çeşmeler olur kenara çık
Peykân-ı yâr çeşmesi gam kûhsârıdur

28

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Baña tûmâr-ı muhabbet ol nigâruñ tîridür
Boynuma ey dil hamâyil safha-i şemşîridür
- 2 Mürdeler ihyâ iden sensin cihânda ey sanem
Deyr-i çarha çârümin 'Îsî de bir tasvîridür
- 3 Bir dirilürmüş lebûñle mürde ihyâ itmede
Çarhına tokınsa 'Îsîñüñ figânum yiridür
- 4 Cevr ile ol şeh beni öldürdüğü takdîrce
İtmezem andan şikâyet çünki Hak takdîridür
- 5 Goncayı hâb-ı 'ademden Sun'iyâ bî-dâr iden
Bülbül-i dil-hastenüñ bu nâle-i şeb-gîridür

29

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Sahn-ı çemende sen kadi servi gözetdiler
Biri birine nergisi baguñ göz etdiler
- 2 Ben gar-ı hecrde niçe biñ sâl yatdugum
Ashâb-ı Kehf işideli bir pâre yatdılar
- 3 Tenhâ senüñle kalmag için bu zemânedede
Birkaç 'Azîz Yûsuf-ı Mısrîyi satdılar

- 4 Öykündüğü için ruh-ı zîbâña gülsitân
Bülbüller üşürüp dili anı tonatdılar
- 5 Bulışmada sabâ ile gonca gül munkabız
Bâd ile bülbül anlara beñzer söz atdılar
- 6 Dil şîşesinde habs idi gam dîvi Sun'iyâ
Anı da seng-i cevr ile hublar uşatdılar

30

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Efendi sâde-rûlukda bu gün tîgüñ ser-âmeddür
Anı pehlûsına bir kez saranuñ 'ömri sermeddür
- 2 Yeşil tûtî durur gûyâ ki serv üstine konmuşdur
Başında şemlesi ş'ol dilberüñ ki Âl-i Muhammeddür
- 3 Cinân bâğın añup asla hevâ-yı zülf-i hûr itmez
Şu dil kim işigiñde zülf-i dildâra mukayyeddür
- 4 Gider her subh alup destine levh-i mihri ey hâce
Bu pîr-i çarh 'ıškuñ mektebinde tıfl-ı ebceddür
- 5 Görenler Ka'beyi kûyında ey Sun'î o meh-rûnuñ
Başında şemsî dülbendin sanurlar nûr-ı Ahmeddür

31

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Lâle ruhsârıña öykündüğü için gül-i ter
Pâresin itdi kulagınca anuñ bâd-ı seher
- 2 Yârdan irdi bi-hamdüli'llah esenlik haberi
Şimdi geldi ayagı tozı ile bâd-ı seher
- 3 Ne 'aceb hâli var ey sâki surâhînuñ kim
İl içer kanımı ol kendi zebânına güler
- 4 Cân virürken gam-ı 'ışkıyla añup dildârı
Geçemez dahi hevâdan bu göñül âh eyler
- 5 Sun'iyâ pîrezen-i dehr seni aldamasun
Dost olmaz kızını düşmen kişiye eyle hazer

32

MeFâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Dehânuñ bir durur la'lüñ mükerrer
Yüzüñde leblerüñ rûh-ı musavver

- 2 Gözüñ üzre kaşuñ var dimesünler
Nemed gey gözğü-veş var ol kalender
- 3 Bize diller virür yañında yâriñ
Ögünsün yañına kalursa hançer
- 4 Çü bildi san‘at altun bilezikedür
Cefâdan cism-i zerdüm halka eyler
- 5 Rakîb-i mârı öldürdüm didi yâr
Nazar kıldum ol ef‘î hayya beñzer
- 6 Dil alduñ sen Budinden olalıdan
Yüzüñ Rûm u ser-i zülfüñ uc iller
- 7 Ne cüz‘idür cemâlüñ mushafından
Dehânuñ öpse bu Sun‘î-i kemter

33

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Seyr-i hüsne mâni‘ olmaz ey gönül müjgân-ı yâr
İtdi Bagdâdı şeh-i Rûma müselleme Zül-fekâr
- 2 La‘l sanma görinen hâtem elüñden ey nigâr
Dögünüp taşlarla her dem başına odlar yakar
- 3 Lâleyi otâg-ı Leylî sanma[sa] Mecnûn gibi
Gürleyüp düşmezdi taglar üstine ebr-i bahâr
- 4 Husrevâ Ferhâd âhından şikâyet itmege
Lâlelerden başına odlar yakupdur kûhsâr
- 5 Döne döne destin ey hâtem öpersin ol mehüñ
Yohsa başuñda senüñ mühr-i Süleymânuñ mı var
- 6 San gül-i ra‘nâ kulagını ısırdı jâleler
Şöyle dişler ol şehüñ gûşını dürr-i şâh-vâr
- 7 Gülşen-i ‘âlemde ey Sun‘î bu gün açılmadun
Gül gibi kalsun bu rengîn şi‘ir bizden yâdigâr

34

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Getürmeñ bâdeyi bezme ki gavgaya sebep odur
Götürmez kimse meclisde anı bir delü kanludur
- 2 Birinde hâk-i pâyidür birisinde hayâlîdür
Dü çeşmim Yûsufî müşk ile tartar bir terâzûdur

- 3 Elif kadd-i nigâra nice öykinür utanmadan
Kalem barmak basar harfine anuñ bir siyeh-rûdur
- 4 Derûnum âteş-i gamdan göyüñdi şem‘-veş dûdum
Depemden çıktı başumda görinen sanmañuz mûdur
- 5 Gözüm peymânesinüñ cür‘asını dökdüm eflâke
Şafakdur sanmañ eflâki kızardan dem-be-dem odur
- 6 Bulutlar sanmañuz dâglar başında görinen dâyim
Dahi Ferhâd için Sun‘î bu taglar kara yalıdur

35

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Hattuñ gamıyla ger ölem ey serv-i gül-‘izâr
Tâ haşr olunca ola mezârum benefşe-zâr
- 2 Sultân-ı ışk olanuñ ey şehriyâr-ı hüsn
Öldükde dûd-ı âhı yeter hayme-i mezâr
- 3 Kurşunlu türbe yapubanı üstine anuñ felek
Kandiller yakar sanemâ âh-ı pür-şirâr
- 4 Ben ölicez mezârumı mermerle yapalar
K’ola sipâh-ı gussaya ey sîm-ten hisâr
- 5 Ger hasret-i ruhiyla ölem nâr-ı sînedden
Ey Sun‘î ravzam üsti benüm ola lâlezâr

36

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bir savtı hoş nigâra göñül şimdi kuldur
Gûyendedür ki nakşı güzel pür-usûldür
- 2 Yaşumla kanlu nâmemi iltürse saña peyk
Şâhâ el üzre tut anı âl-i resûldür
- 3 Gencine itme meyl bu dehr-i ‘acûzenüñ
Arz-ı bekâret itse inanma ki tuldur
- 4 Kim vasf ide benüm gibi zülfüñle bilüñi
Cânâ tarîk-ı şî‘r katı ince yoldur
- 5 Sun‘î senüñçün eyledi tasnîf kıl ‘amel
Dîvânın okuyup ki kitâb-ı usûldür

37

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Gülzâr-ı ruhında o şehûñ gül güle söyler
Sünbül saçı bâğında anuñ sünbüle söyler
- 2 Tolarsa mahalleñ n'ola üftâdelerüñle
Gülşende çü bülbül sanemâ bülbüle söyler
- 3 Sohbetde müdâm aglamasun küsmedi sâgar
Ey sâkî surâhi hele bâri güle söyler
- 4 Kan agladığını gonca gibi bagırımıñ ey gül
Meclisde kulak tut ki saña bülbüle söyler
- 5 Sun'î saña derdin n'ola aglarsa kapuñda
Gülşende çü ahvâlini bülbül güle söyler

38

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Beñzer ki nâyzenler idüp sihr üfürdiler
Kim Mevlevîlerüñ yine başın çevürdiler
- 2 'Uşşâk gördüğü gibi didâruñı senüñ
Ey serv yüzlerin su gibi yire sürdiler
- 3 Öyküñdi zülf-i yâra anuñçün benefşenüñ
Cismini gök gök idüben boynını burdılar
- 4 Bir kıymetî metâ' idi ey dil harîr-i zülf
Dil-berler anı veh ki ayaga düşürdiler
- 5 Meclisde sâkî şîşe çevürsün ki Sun'inüñ
Gussayla gam yüregini şîşe çevürdiler

39

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Feülün

- 1 Kısmet idicek 'akl u dil ü cânı güzeller
Göñlüm saña düşdi benüm ey rûh-ı musavver
- 2 Uç illeri seyr itmek için ol yüzi hurşîd
Hâtem gibi kaşın kazıdup oldu kalender
- 3 Hıdmetde kusûrına nazar itme hilâlüñ
Kim dahi yeñi yakadur ey mihr-i münevver
- 4 Sâyeñde senüñ hoş geçelüm şâh-ı cihânsın
Lutf eyle elüñ gölgesin ey serv-i semen-ber
- 5 A'dâ mı gelür karşıña âhum tüfegiyle
Ey şâh-ı cihân toptoludur sîne-i çâker

- 6 Vaslına virüp cân u dili götüri itdük
Ol Yûsuf-ı sâni ile bâzâr-ı Peyâmber
- 7 Tonandı çemen beñzedi bir tâze ‘arûsa
Nergis yüzi üstinde bir altun beñe beñzer
- 8 Tâlib olalıdan beru iksîr-i visâle
Oldı bir avuc hâk şehâ Sun‘i- i ahker

40

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Sûreti şem‘ ü yañağı kâfur
Serçe barmagı gûyiyâ billûr
- 2 Söylesün râst dir iseñ tanbûr
Yüzini tırmala kulagın bur
- 3 Dilini ol bilür anuñla emişür
Lebi râzını ney-şekerden sor
- 4 Zâhid abdeste yüz yumaz içeli
Zühdden anuñ için ol el yur
- 5 Kızdugından eridi geçdi şem‘
Sun‘iyâ ideli o mihr zuhûr

41

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Gönlümi kâşuña dir sünbül dildâra gider
Çekilür eñsesine sanki bu dil dâra gider
- 2 Dil gidelden beru kaldı ser-i zülfüñde senüñ
‘Aklumı sorar iseñ ara gelür ara gider
- 3 Ten libâsın dehenüñ görmek için çâk idüben
Cân atup dâr-ı fenâya dil-i âvâre gider
- 4 Görmeden gitse benefşe çü güli gülşenden
Çekilür ensesine sanki hemân dâra gider
- 5 Sun‘î yumazsa bu gün eşk-i nedâmetle yüzün
İrte Hak hazretine şöyle yüzi kara gider

42

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 ‘Uşşâka serv boylı güzeller belâ durur
Her gonca kim kopar açılır bir belâ durur

- 2 Öldürdüñ irmek ile visâle‘adûyı sen
Çek ta‘nasın dilâ ki iti öldüren sürür
- 3 Beñzer ki eyledüñ anı tahrîk ey sabâ
Nergis ayagı tozın anuñ başına görür
- 4 Öldürdi cânı kanlusıdur çeşmimün lebüñ
Şehr-i hüsünde hiç bulımaz arayıp yürür
- 5 Kej bakdı sanma boynunı Sun‘î benefşenüñ
Gül ire diyü ardına dâyim bakar turur

43

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Şîve satmakda o mâhum vây nice kattâl olur
Müşterî olsam bu âhum ‘âleme dellâl olur
- 2 Sözlerüm okınsa sohbetde piyâle cûş ider
Gözi yaşlu bagrı başlu nice ehl-i hâl olur
- 3 Dâl-i derd olsun diyü mestâne keddüm na‘ller
Pîr-i deyr atam didi âhır ki bu abdâl olur
- 4 Sarı evrâka ne dem cânâna yazsam hasretüm
Rûy-i zerdüm gibi ol nâme yaşumdan âl olur
- 5 Dil uzatsa sebze-veş Sun‘î seni medh itmege
Gonca-veş la‘l-i lebüñ vafında ey gül lâl olur

44

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Bülbül latîfe eylese gül açılır güler
Bâd-ı seher ki söylese def‘î yüzün durer
- 2 Dülbendiñi o şahâ Selîmî sarın disem
Biñ dürlü nâz u şiveler eyler bozar sarar
- 3 Mihrâba varmağın koyuban kaşıñı imâm
Mihrâb gibi soñra yüzi kıbleden döner
- 4 Gülzâra bülbül uş ‘aceyleyle uçup gelür
Ey bâd gonca bikrini almak diler iver
- 5 Cân Yûsufin düşürse ne tañ Sun‘îyâ gama
Çâh-ı lehed ‘azâbını ş’ol kim aña düşer

45

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Lebün ‘aksiyle cânâ gabgabuñ câm-ı hilâlîdür
Anuñçün bu dil-i dîvâne mest ü lâübâlîdür
- 2 Ol iki sünbül ey servüm gülistân-ı ‘izâruñda
Biri biriyle boydaş iki taze gül nihâlîdür
- 3 Lebi agzuma sögdükçe bulur bu hasta cân sıhhat
Dilâ ol pîr olası gonca-veş agzı du‘âlıdur
- 4 Görüp kaşını îd-i vaslın umdugın dil-i miskîn
İşidüp ol hilâl-ebrû ayıttı kim hayâlîdür
- 5 Bu kanlu kanlu tâze dâglar ile gönli Sun‘îniñ
Nigârâ bâg-ı ‘ışkuñda karanfüller safâlîdur

46

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 ‘Âlem-i hicrânı unıttı gönül hoş demdedür
La‘l-i yâre hem kadehdür şimdi bir ‘âlemedür
- 2 Tañ mıdur dîvâne nakş olsam benüm gönülüm gözüm
Bir perî-rû hûri-i cennet güzel âdemdedür
- 3 Ben nice incinmeyem zahmum diken cerrâhlara
Göz diker peykânıña ki bu dil-i pür-gamdudur
- 4 İtse ‘ömrümle sovuqluk ortada dehr-i ‘acûz
Gam degüldür âteş-i şevkuñ hele sînemdedür
- 5 Hârdan bir havlıda bitti gül-i ter Sun‘i san
Kim hayâlî kirpük ile dîde-i pür-nemdedür

47

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Hâtem-i engüşt-i kadrüñde felek pirûzedür
‘İzzetüñ pâyında mâh-ı nev gümüñ ser-mûzedür
- 2 Bâg-ı kadrüñde felek bir sîm şâdırvândur
Lûle-i zer mihr nûrı âb [u] meh zer-kûzedür
- 3 Rûz u şeb turmaz tolanurlar çerâg-ı hüsnüñe
Mihr ü meh pervâne ol şem‘-i cihân-efrûzedür
- 4 ‘İd-i vasluñda senüñ bu cânı kurbân eylerem
Bunca yıl katlandugım hep ol mübârek rûzedür

- 5 La‘l-veş kan agladan kutsuz sitâreñdür senüñ
Sun‘iyâ kimüñ cihânda tâli‘i pîrûzedür

48

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Câme-i teng kaçan sîneñe muhkem sarılır
Geñ yakadan görüp ey gonca bu cânım taralur
- 2 Şöyle kâr itdi gamuñ zehri baña acıyuban
Zehreler çâk olur ey dost yürekler yarılr
- 3 Vasl için yalvarı yalvarı aña yitdü işüm
Ber-murâd itmedi yıllardur uşa yalvarılır
- 4 Beni öldürdi bu gün hasreti ol sîm-tenüñ
Hasretüm gibi kefen geldi baña pek sarılır
- 5 Bir ulu hân-kâh añılsa ya bir şeyh-i ‘azîz
Sun‘iyâ meykede vü pîr-i mugâna varılır

49

Mefâ‘lün Mefâ‘lün Mefâ‘lün Mefâ‘lün

- 1 Kabâdan vazgeldi dil bekâyiçün ‘abâ ister
Kalender olmada gönli anuñçün ol fenâ ister
- 2 Anuñçün istemez gönlüm halâs olmak muhabbetden
Beni ol bî-vefâ dâyim belâya mübtelâ ister
- 3 İşigüñe varup dil mihnet ister ey saçı Leylî
Hicâza varuban Mecnûn gibi derd ü belâ ister
- 4 Rakîbâ istemezüz kûy-ı yâra bir dahi gelme
Seni âhum diler tîg ile bu gönlüm gazâ ister
- 5 Sebât anlamaz ey Sun‘î bu ‘âlemden baka gördü
Anuñçün şimdi dil nûş itmege câm-ı fenâ ister

50

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Başuma derd ü belâ gerçi gözi kâşıdur
Ey dil ammâ ki ser-i zülfi belâ bâşıdur
- 2 Bezm-i gamda dil ü cân ‘ışk meyın içe yürür
‘Aklı başdan savalum ol arada nâşidür
- 3 Hançerüñ nîzeñ ile cân u gönül milketine
Biri sancak begidür [o] birisi subaşıdur

- 4 Sayd iderler nice dilberleri anuñla yine
Duhter-i rez şu erün kim bu gün oynaşdır
- 5 Bir kul oğlına kul oldu yine Sun'î bendeñ
Anuñ ey şâh ser-i zülfi bölük başıdır

51

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Söylemezse n'ola ol gonca mü'eddeb hûbdur
Gülüp açılmazsa tañ mı ki dahi mahcûbdur
- 2 Sûret-i mektûbdur encüme hattıñ her meh
Bunı yazarlar mukannen bu bir uslûbdur
- 3 Seng-i nükteyle beden burcın yeter yıkduñ yeter
Ey felek vehm it bu âhum bir hevâyî topdur
- 4 Nice cânlar yidürüp dil nakdini çaldurmayam
Tîgi yâruñ bir yalın yüzlü ser-âmed hûbdur
- 5 Okıyup hattıñ ne dir bildüm ki hüsnüñ fevtine
Sun'iden saña azâ için gelen mektûbdur

52

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'Aks-i serviyle revân oldukça ey dil cûybâr
San gider bahr-i hitasıyla semend-i şehriyâr
- 2 Cânuma la'lüñ safâsı geldi şekkerden leziz
Göñlüme zülfüñ belâsı oldu ey şeh zehr-i mâr
- 3 Şevk-i dîdâruñla mest olmuş katı bu gice şem'
Tâcımı bâd-ı sabâ kapmış başından amr-vâr
- 4 Gabgabıñ zülfüñle top âyînedür san asılır
Câmi'-i hüsnüñde anber silsileyle ey nigâr
- 5 Çarh-ı atlas astar olımaz kabâ-yı kudrete
Kim aña bu nüh-felek bir tügmedür tokuz kenâr
- 6 Bir kulagı küpeli yâra kulakdan 'âşıkâm
Sun'iyâ kaddüm bükilüp olsa tañ mı gûşvâr

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Yüzi mushaflaruñ her dem hayâli dilde peydâdur
Bu gönülüm câmi‘-i ışk içre san sandûk-ı eczâdur
- 2 Satar kendüni dirhem dirhem ey dil Yûsuf-ı Mısrî
Diyelden ol nigârı Yûsufa mânend ü hem-tâdur
- 3 Didüm iller görür âyîne-i ruhsâruñı cânâ
O meh didi safâñ var ise gör ‘âlem temâşâdur
- 4 Ser-i zülfüñ bizümle el ucıyla merhâba itmez
Anuñçün bu dil-i şûrîde dâyim böyle şeydâdur
- 5 Müzellef tek güzeller sûreti ‘aksiyle bu eşküm
Deñiz mâlikleri oynar hemâna Sun‘i deryâdur

54

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Zahm-ı tîgüñ sanma kim gönülüm zahmet gösterür
Haz ider ol yaradan saña mahabbet gösterür
- 2 Şemsi dülbendiñ sarın yak halkı ey mahşer günü
Kim kad-i bâlâñı ol gayet kıyâmet gösterür
- 3 Hâtem olaldan kadüm mihr-i hilâl ebrûñ ile
İl beni barmag ile ey mâh-ı tal‘at gösterür
- 4 Dost dîdârına ol şem‘-i hidâyetdür bu gün
Câmdan niçün bize zâhid ferâgat gösterür
- 5 Sun‘iyâ câm iç müdâm andan görünir rûy-ı Hak
Görelüm âyîne-i devrân ne sûret gösterür

55

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 La‘lini agzuma virmişken çeker ol şâh alur
Nice dirsüñ ey gönül câmı viren Allâh alur
- 2 Ol şeker-lebden umaram dâdumı Allâh ala
Bunca yıllardur figân u âhumı Allâh alur
- 3 ‘Işk-ı yâra mübtelâ derd ile âh eyler gönül
‘Âkıbet bî-çareyi ol derd ile bu âh alur
- 4 Düşmeni sen öldüresin yâ meger Allâh ala
Bûseyi ‘Îsî lebüñden her nefes ey mâh alur
- 5 Niçün açıldıñ ele fâş eyledüñ râzum diyü
Sun‘i ey şâhum ele dîvânımı her gâh alur

- 6 Düşmeni Allâh alsın şevk ile bir vech ile
Yüzüñ öpüp mâhdur bûseñ senüñ her gâh alur

56

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Dil geşt ider cemâlünü şevkuñla dagı var
San şehri tolanur bir ışıkdur çerâğı var
- 2 Beñzetme gûş-ı yâre güli ey hezâr gel
Ol mâh işide kim bile yirüñ kulagı var
- 3 Ol tıfl elinde bu dil-i pür-na'li dir gören
Ne hoşça mâhîlerle münakkaş kabagı var
- 4 Gam leşkerini bahr-i lebünden nice sıyam
Mâh-ı sıyâmdur mey-i nâbuñ yasagı var
- 5 Gûşına dimeñ sadef incine işidüp
Ey bahr o şâh kim bile yirüñ kulagı var
- 6 Sun'î felekde yer idüp olur Hakka yakın
Îsî-sıfat kimüñ ki cihândan ferâğı var

57

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Olursa ehl-i diller bezm içinde n'ola bülbüller
Surâhîler olupdur servler çün câmlar güller
- 2 Nice bir yalunuz yügrük geçer bu hadd-i Gülgünüñ
Koşulsun hat Şebdîze dil ü cân olsun öñdüller
- 3 Baña bu dūd-ı âhum serv ü sünbül ey gönül besdür
Yeter bu dâgum üzre daglar katmer karanfüller
- 4 Seni teshîr için ey mâh saldum âteşe na'li
Senüñçün ey perî sînemde kesdüm na'l içüp müller
- 5 Sevâdü'l-vech fi'd-dareyn imiş vaki'de âşıklık
Dil ü dînumden ayırdı beni ş'ol iki sünbüller
- 6 Sevâd-ı şî'rüñ ile bulsa ragbet n'ola mülk-i Rûm
Olırdı Sun'iyâ kâfûr mahv olmasa fülfüller

58

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Kim görse gönülümü ser-i zülfünde dir acır
Kâfir elinde oldı şu miskîn yazuk esîr

- 2 Gayrı suverden eşk ile kalbüñi pâk idüp
Ey dîde gözgü-veş yürü baş üzre eyle yir
- 3 Zülf-i dırâza irgürür idi elini dil
Olmasa dâr-ı dünyada bu ömr eger kasîr
- 4 Kim añladıysa Şeyh Kemâlün hayâlini
Sun'î için de didiler olsun Kemâl-i Pîr
- 5 Elden komasa câmı n'ola def'-i gam için
Ol derdmende çünkü kemâl olmadı zahîr

59

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

- 1 Ye'cüc-i gamuñ def'ine ey âyine-manzar
Gitme kerem it bezmde ol sedd-i Sikender
- 2 Meclisde gerek şem' ü surâhî gibi ol şâh
Otura gümüñ sandalî üzre ura lenger
- 3 Dîdâruña müştâk u safâlî idi sırdan
Sen bakmayalı âyinenün hâli mükedder
- 4 Nâmem iletür sanma rakîbâ o hümâyâ
Döker perini kûyına vardukca kebûter
- 5 Kılmıñ el uzunlugını bu sünbül-i serkeş
Destini kesüp anuñ için dâra çekerler
- 6 Görse seni bu sûret ile dir idi 'İsî
Vallâhi hele hak bu durur rûh-ı musavver
- 7 Ger dirse sözüñ rûhını söylerdi Mesîhî
Gâyet eyüdüñ Sun'î sözüñ rûhını söyler

60

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Soyunmuş gördüm ol ten nûra beñzer
Tutuşmıñdur yâ ol tennûra beñzer
- 2 Benüm sînemle gören sînesin dir
Kim ol ten nûra bu tennûra beñzer
- 3 Gezer mecnûnlayın yalıñ olup dil
Kuşanmış şevk ile tennûre beñzer
- 4 N'ola biñ zer virüp kucsak o mâhı
Anuñ sîmîn teni billûra beñzer
- 5 Tutamaz kâse ol çeşm-i remed-nâk
Be sâkî merdümi mahmûra beñzer

- 6 Yüzine n'ola altun hâl kor ise
Yaraşur Sun'iyâ ol hûra beñzer

61

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Gerçi bülbül sözi katı sözdür
Hak budur gül yüzi de berk yüzdür
- 2 Gül işitmez figânıñ ey nergis
Kime kulagısa saña gözdür
- 3 Sûz-ı tebden belürdi tebhâle
Sanma la'l-i lebinde uyuzdur
- 4 Bek çeküp bagra basmaga sâkî
Rez kızına ne vîrseñ ucuzdur
- 5 Eşk-i çeşmümde sünbülüñ 'aksi
Gûyiyâ cûy içinde kunduzdur
- 6 'Âriyetdür libâs-ı zerrini
Ey güneş meh kalaylı bir kozdur
- 7 Sun'î yaşum kılan 'akîk-i Yemen
Taht-ı dil tâcdârı Hürmüzdür

62

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Cem' ider peykânlaruñ bagrum katı çok başlıdur
Añlamaz çeşmüm bu râzı gerçi andan yaşlıdur
- 2 Gözlerüñ 'aksi ile bu çeşm-i hûnînüm benüm
Husrevâ bir la'l hâtemdür ki bâdem kaşlıdur
- 3 Cân u dille gözlerüm ey meh hayâlüñ şâhına
Hânelerdür kış u yaz olmaga içlü tıslıdur
- 4 Halka-i çeşm-i zaîfüm eşk-i hûn-efşân ile
Hâtem-i zerdür ki la'lünle ser-â-ser taşlıdur
- 5 Kara gözlü dirler ise mâha ey dil tañ degül
Dimesün kimse hilâle Sun'î kara kaşlıdur

63

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Dimesünler dil-i Mecnûna o bir tag eridür
Derd ile ger ide bir âhı o çok tag eridür
- 2 Yüregi yağını pervâne gözi yağını şem‘
Eridürse n’ola ikisi de ocag eridür
- 3 Eski dâğın yeñi dâğıyla eritdi bu gönül
Dâğ dâğ üstine korsa n’ola çün dâğ eridür
- 4 Kılıcın arşa asarsa n’ola kandil gibi
Yüreginden ki şular meclisine yag eridür
- 5 Duhter-i rezden elin çekse n’ola şeyh-i ‘azîz
Ol ocaguñ güzelim Sun‘i torlag eridür
- 6 Sun‘i bu pîrezen-i dehre yigitlik çağın
İtmedüm sarf dir ise sözünün çağ eridür

64

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Sâyeñ gibi gönülüm olalı hâke berâber
Yiri kademünde yine eflâke berâber
- 2 Kim idebilür âteş-i dîdârı hevâsın
Su gibi gönül olmayıcak hâke berâber
- 3 Söyletmek için tûtî-i câñı yine tutdı
Mir’ât-ı ruhın sîne-i sad-çâke berâber
- 4 ‘Işk ile gönül toptoludur kaç başla olur
Çarh ejderi bu hokka-i tiryâke berâber
- 5 Biñ âdemi mecnûn ide bir âh-ı derûnı
Mecnûn ola mı bu dil-i gamnâke berâber
- 6 Ey hokka-dehen öykinemez dişüñe lü’lü
Olur mı şebîh hiç güher-i pâke berâber
- 7 Sun‘î yine ebkâr-ı serâ-perde-i efkâr
Tutdı yüzün âyîne-i idrâke berâber

65

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Hattuñı hoş şerh ider iki ruhuñ ey alnı nûr
Sanki Yûsuf sûresin ‘Osmân-ı Zin-nûreyn okur

- 2 Subhdan ahşama dek dil gün gibi câmi komaz
Şâmdan tâ fecri bekler şem'-veş bezm-i fücûr
- 3 Nakd-i dil viridi kıyâmet-kadde eşref ile âl
Cebraîl öğrendi cân hâlini İsrâfîl sûr
- 4 Şîşe-i çarhı deler bu tîr-i âhum her gice
Uşdaki yılduzlaruñ ey dost ol hengâmidur
- 5 Kasr-ı 'âlsine Sun'î nice öykinsün behişt
Aña nisbet var cinân bâğında biñ dürlü kusûr

66

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Cemâl-i pür-kemâlün za'f ile cismüm hayâl eyler
Belî ince hayâlî ey güneş sâhib-kemâl eyler
- 2 Şifâ var mı marîz-i 'ışka bu kânûn-ı hikmetde
Lebüñden haste-dil anuñ cevâbını suâl eyler
- 3 Safâ-yi kalb ile sâgar leb-i la'lüñi öpdükce
Umar kalbüm safâ ile ire fikr-i muhâl eyler
- 4 Miyânuñ vasfını ta'bımdur iden ey leb-i gonca
Belî ince hayâli dâyimâ ehl-i hayâl eyler
- 5 Dehânuñ şöyle nâ-peydâ durur kim Sun'î-i hasta
Benüm rûhum 'adem dârına andan intikâl eyler

67

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Taylasân u rîş gerçi sûfiye kuyrug olur
Sanur ol har kim anuñla başına buyrug olur
- 2 İl bakar bir gözgülü gönder der rakîbüñ yüzine
Gözin oy bostân-ı kûyña hele oyug olur
- 3 Dil kesilmez bahr-i ruhsârında zülf-i yârdan
Her kaçan andan çekil disem asılır yog olur
- 4 Başdan zülf-i hümâsı kuyrugın 'arz idicek
Başına buyrug olup ol şâh sâhib-tûg olur
- 5 Didüm olmuş var mı kûyından cüdâ tezden rakîb
Yoksa yok mı didi ol şâhum ki tezden yog olur
- 6 Yâr iken germ olmasun sakınsun eşkümden benüm
Sun'iyâ 'ışk ıssıyuz bizde harâret çoğ olur

68

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Beni içdüñ diyü sūfi ne için anda çeker
Varuram meykedeye çünkü suyum anda çeker
- 2 Yem-i eşkümde gözüm keştî kürekler kirpük
Remed ucundan o perâkende perâkende çeker
- 3 Eyledi cân u dili zülfe mukayyed ol şâh
Bilmedüm kullarını ben de niçün bende çeker
- 4 Yaraşur âhuma kapuñda iderseñ n’ola yer
Dem olurlar ki melekler begüm özinde çeker
- 5 Sun‘i kandan diye kandum leb-i kandına diyü
Kanda bulındı diyü bulsa anı kande çeker

69

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Didüm derbâna kim niçün der-i cânâna bagludur
Katı kesret m’olur yohsa dedi nâdâna bagludur
- 2 Açılmakdan baña ne cennet ile tevbe kapısı
Der-i cânâne ile çün der-i meyhâne bagludur
- 3 Bizi fûrkât şebinde lutf it öldür uykumuz gelsün
Nice yıllar durur kim ey gözi mestâne bagludur
- 4 Göñül hâr-ıla nergisten güle tâ degmeye dil göz
Bu gonca heykeli şâh-ı gül-i handâne bagludur
- 5 Bize Hurşîd ü Nâhîd ü Kamerden togmadı devlet
Kimesne hod dimez Behrâm ile Keyvâna bagludur
- 6 Dili Mecnûna teşbih eyleyüben baglama Sun‘î
Bu ma‘nâ fikrini ko kim bizüm dîvâne bagludur

70

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ey vasl ile şular ki bu gün bahtiyârsız
Añmañ bunı ki hiç ola mı baht yârsuz
- 2 Pîr-i mugânı meykedede görmedüm bu gün
İtmeñ ta‘accüb agladugum ihtiyârsuz
- 3 Sûret viren baña o perî-peyker mi durur
Yüz mi tutardı yohsa bu devlet nigârsuz
- 4 Ol mihr-i mâh-çihre hevâsı yog ise ger
Ey eşk ü vâh neden böyle bî-karârsuz

- 5 Biñ olsa Sun'î gibi n'ola medhüñ eyleyen
Olmaz gül-i cinân çü bilürsin hezârsuz

71

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Her gice gönül nâlesini şöyle kılur tîz
Ey gül işidüp taña kalur murg-ı seher-hîz
- 2 Çignetmeye halkı ruh-ı Gülgûnuna yârûñ
Girmiş yanına kamçı çalar sünbül-i Şebdîz
- 3 Gör fûrkat u vuslat bir imiş teşne bulındı
Bir tîşe vü bir deşneye Ferhâd ile Pervîz
- 4 Câm-ı mey ile leb-be-leb olup yine ey dil
Od saldı benüm cânuma ol la'l-i güher-hîz
- 5 Görinmeyeli Sun'îye müjgânlaruñ ey dost
Görindi muhabbet giyehi hançer-i ser-tîz

72

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Dün gice içdi bizümle ol büt-i fettânımız
Gelimez kızdukca sâkî gevredi îmânımız
- 2 Mübtelâyuz gussa dürdine bize sun câm-ı mey
Sâkiyâ çün şişe çekmedür bizim dermânımız
- 3 Şâneniñ benzer dili degmişdir ey bâd-ı sabâ
Kim şikeste-hâl olupdur turra-i cânânımız
- 4 Ay gördük yılduza yokdur bizüm hiç tañımız
Mîhr ü mâha bakmazuz var iken ol fettânımız
- 5 Mîhr ü mâhı n'eylerüz biz bezmimizde ey felek
Var bizüm sâkî gibi bir âfet-i devrânımız
- 6 Âsumân üzre melekler incinür feryâddan
Âsitânında işitmez Sun'î yâ efgânımız
- 7 Ol bütüñ şevk-i ruhiyla nâra tapduk şem'-veş
Gelimez kızdukça sâki gevredi îmânımız

73

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Ne için kande ey şeh la'lüñ agzı dadlı virmez
Ezildiye leb-i şîrînüñe ol kelle baş ezmez

- 2 Havâdis okımı kavs-i felekden gör atan kimdür
Çıkup menzil-be-menzil çarhı sen ey tîr-i âhum gez
- 3 Rakîbâ niçün ol şehden hicâb u vehm itmezsin
Be Peygamberden utanmaz behey Allâhdan korkmaz
- 4 Seni dülbend-veş bir kerre sarmak ey Hasan Şemsî
Cihânda yeg durur hamsîn-i nakd-i ‘ömrden sad kez
- 5 ‘Acûz-ı devr-i mekkâr ortada ‘ömr ile ey Sun‘î
Sovukluk itmedin dur duhter-i rezle humârun yaz

74

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

- 1 Fûrkatdeyem ol Yûsuf-ı devrân ele girmez
Vuslatdan ebed gûşe-i dâmân ele girmez
- 2 Gayrlar el irgürdi dilâ mîve-i vasla
Ayva gibi bir sîb-i zenahdân ele girmez
- 3 Dil şâne gibi şişlere sancıldı ser-â-pâ
Gitdi meded ol zülf-i perîşân ele girmez
- 4 Elden çıkaraldan berü dil hâtem-i la‘lûñ
Kan aglar ise tañ mı ki yârân ele girmez
- 5 Destüñde iken kadrümi bil âhumı alma
Hüsn âyinesi ey şeh-i hûbân ele girmez
- 6 Sun‘î ye yazuklar ki bu gün bezm-i cihânda
Câm-ı mey ile bir gül-i handân ele girmez

75

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Eyleyelden şâh-ı gâzî taht-ı ‘Osmâna cülûs
Feth olup Rodos keser oldu bilâd-ı Engürüs
- 2 Al-i Hayder tâc-ı surhıyla saña olmaz şebîh
Uça mı mânend-i Hüdhdü ey Süleymânüm horûs
- 3 Kanla toldursañ agzum açmaz idüm dostum
Eylesem tîriñ gibi bir kez dehânı dest-bûs
- 4 Merd olan bakmaz görüp yüziñde altun hâlini
Gerçi çarh-ı pîrezen her gice olur nev ‘arûs
- 5 Surh-ser olanlaruñ ‘ahdiñde iki biçmege
Eksük olmasun başından erre mânend-i horûs
- 6 Sun‘î kıldı ‘ışk satrancında çok ferzânelik
Nat-ı âlem yog idi dahi bu âc u âbnûs

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Kankı ‘âşık ki gubâr-ı reh-i cânân olmuş
Tahtını yel götürüp kendi Süleymân olmuş
- 2 Göricek nûr-ı cemâlünü taparken nâra
Kaldırıp barmagını şem‘ müselmân olmuş
- 3 Hatt-ı sebzi n’ola kazılsa anuñ la‘linden
İricek Hızr hayât âbına pinhân olmuş
- 4 Ger şeb-i gamda sorarsâñ dil-i miskîn hâlin
Şem’ gibi gözi giryân özi biryân olmuş
- 5 Sun‘i bâdeyle perî-rûları teshîr itmiş
Ol gedâ hâtem-i câm ile Süleymân olmuş

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Ol meh ruhından olsa n’ola ş’ol rakam tırâş
Evrâkı kâh olur ider ehl-i kalem tırâş
- 2 Dirsem n’ola ki sâhib-i seyf ü kalemdür ol
Hem hat yaraşdı ol şeh-i hûbâna hem tırâş
- 3 Hatt-ı ruhuñ gelelden ider oldı şiveyi
Eş‘âr-ı Rûmdan şu‘arâ-yı ‘Acem tırâş
- 4 Ş’ol halka-i kalenderiden olmag isteyen
Hâtem gibi gerek ola ser-tâ-kadem tırâş
- 5 Sun‘î nazîresi yazılır mı bu levhe hîç
Tut safha-i cihândan eyâ çarh olam tırâş

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Döndi benden âsiyâb-ı çarh ey meh n’ola kâş
Dikseler kabrûme kendüm dögmek içün iki taş
- 2 Kaç başuñ ile olursun sen mukâbil ey gönül
Ejdehâ-yı zülf-i dildâra ki ol kaldurdu baş
- 3 N’ola götürseñ ayagı ehl-i bezm-i ‘âleme
Sâkî-i devrân ecel câminâ dirmiş kim tolaş

- 4 Şâm ezânına Bilâl-i zülf barmak gösterür
Ka‘be-i hüsnüñ diyârında kaçan karara kâş
- 5 Hatt-ı ruhsârına ne söz ger yazarlar ehl-i Rûm
Sun‘i-i abdâluñ eş‘ârından eylerler tırâş

79

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

- 1 Saña öykündise itme te‘essüf
Terâzûda bahâsın gördi Yûsuf
- 2 Tekellûf tende turmak sensüzün cân
Beru gel aradan gitsün tekellûf
- 3 Kuşandukça gümüş seyfi yaraşur
O şebbâzum geyerse altun üskûf
- 4 Ko olsun pâdişâhum Mısra sultân
Özin beñzetmesün tek saña Yûsuf
- 5 Degül mi söz eri bi‘llâhi Sun‘î
Me‘ânînuñ ider bikrin tasarruf

80

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün

- 1 Ey kara günlü dil didümse nigâra bak
Didüm mi saña su gibi dîdâr-ı yâra ak
- 2 Sen baş açuk mey içdigüñi gayrılar görüp
Od düşdi câmuñ içine yürür yalıñ ayak
- 3 Tâtâr-ı müjen niceleri gâret eyledi
Bu kârbân-serâ degül ey hân mân konak
- 4 Olduñ o mâha mekteb-i ‘ışk içre mübtelâ
Mecnûndan ey göñül ne için almaduñ sebak
- 5 Dirler ki yazıcak bu garîb-i belâ-keşe
Ol dert-mend deftere derdini yazıcak
- 6 Yaşumı sildi şefkat idüp dâmen-i felek
Sanma ufukda görineni Sun‘iyâ şafak

81

Mef‘ûlü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ûlün

- 1 Ahım eger irişmese Ferhâda beni elhak
Olurdu katı tag [u] taşıñ yalımı alçak

- 2 Gönlüme nazar âyine ey gonca katı berk
Pûlâd u hacer gönüle nisbet katı yumşak
- 3 Lâyık mıdur ey dost salarsın bizi hecre
Halkı oda yakmaga saña kim didi elyak
- 4 Sensüz ne vücûdum ola kim mihr-i cihânsız
Ey şeh çü olur mâh-ı nevüñ yalımı alçak
- 5 Ulumag ise ancak olur dimedüñ ey hûr
Nâlem işidüp Sun'î yi âşüftemiz ancak
- 6 Da'vâ-yı suhan eylesün Rahmîye eydüñ
Yanumda olupdur benüm anuñ sözi alçak

82

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Söz açmada ey gonca dehânuñ gibi hiç yok
Kıl yarmada dikkatde miyânuñ gibi hiç yok
- 2 Hiç yok dimez emmek dilesem leblerüñ amma
Yokdan gelür ey gonca zebânuñ gibi hiç yok
- 3 Cânâ senüñ ânuñ gibi her dil-berüñ ânı
'Âşık depeler didiler ânuñ gibi hiç yok
- 4 Çün mülk-i 'adem oldı senüñ menzilüñ ey dil
Var öyle huzûruña ki mekânuñ gibi hiç yok
- 5 Sun'î başı top eyledi çevgânuña ey şeh
Baş oynayıcı yoluña anuñ gibi hiç yok
- 6 Şi'irüme nazîre diyimez kimse dimüşsün
Gerçek sözüñ elhak ki yalânuñ gibi hiç yok

83

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Dimişdi mey iç Cem gibi tâ cûş ide cânüñ
Sözi kulagumda küpedür pîr-i mugânuñ
- 2 Pervânelerüñ çarhına tokınsa n'ola şem'
Yüz virdi ise başdan aşar her biri anuñ
- 3 Sohbetde senüñçün yine ey dil dögünür def
Gûşına çalındı var ise âh u figânuñ
- 4 Meclisde tokınsam n'ola ben çarhına câmuñ
Döne döne öper lebün ol piste-dehânuñ
- 5 Göñlinde yüri var yer idiñ bârî zemînüñ
Çün görmedüñ ey Sun'î vefâsını zemânuñ

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

- 1 Atmazsa n'ola üstüme eller bir avuç hâk
Kim kıldı beni gussa-i dilber bir avuç hâk
- 2 Gel ey gözi aç dünyaya toymag ise kasdüñ
Bir lahza gözüñ aç ki yeter bir avuç hâk
- 3 'Aynumda degül katre vucûd ile bu 'âlem
Sanmañ anı gözümde ide yer bir avuç hâk
- 4 Te'lifyi bu remlüñ eyü sâatde imiş kim
Su gibi zamîrünü revân der bir avuç hâk
- 5 Hâküm olalı cevher-i iksîr-i mahabbet
Kalmadı mezârumda ser-â-ser bir avuç hâk
- 6 Girem gözine görmeye tâ yârumı agyâr
Devrân beni razıyım iderse bir avuç hâk
- 7 Ey saçına 'anber saçınan mâtemiñ itgil
Koy başına toprak ki seni yer bir avuç hâk
- 8 İhsân diyü dil ayağı altından o şâhuñ
Nemgîn gözine sürmeye ister bir avuç hâk
- 9 Kimdür dir iseñ tâlib-i iksîr-i mahabbet
Kallâş-ı cihân Sun'î -i ahker bir avuç hâk

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ûlün

- 1 Okuñ koltugına girüp kemânuñ
Töker kanını ben nâtuvânuñ
- 2 Meger tirüñ peridür ey kaşı yâ
Ki egdi agzını ahir kemâniñ
- 3 Kadeh agzını açdı kaldı hayrân
Görüp bezm-i cemâlünde dehânuñ
- 4 Şu deñlü agladı sâgar senüñçün
Gözine kan oturdu âhir anuñ
- 5 Senüñ zülfeyniñüñ 'ömrüm hevâsı
Karârını uçurmuşdur hümânuñ
- 6 Görinmez Sun'îye şerminden ey dost
Kemer kucduğı bellidür miyânuñ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Ele âyîne alup hüsnuñüze bir bakınuñ
Ey cemâl ehli görüñ sun‘iyi siz bakınuñ
- 2 Boyun egdügiñ irakdan büke kopuz gibi
Ey gönül ‘âşıksın [sen] canlıca bir yakınuñ
- 3 Bizi bir cür‘a ile ola ki yerden götürür
Düşmelü olduk ayagiña görüp bir sâkînuñ
- 4 Çünkü begler takınur yanına hançer ‘âşık
Bu yalın yüzlileri siz de biraz takınuñ
- 5 Sun‘iyâ gül gibi mecmû‘asını tagıtdı
Bâd-ı âhım n‘ideyim sabrımuñ evrâkınuñ
- 6 Yine gök âhene gark oldılar Akkırmanı
Pâdişâhum Kara Bogdana gibi akınuñ

87

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Hâli zülfüñde perişân bu dil-i mahzûnuñ
Leyli biñ dürlü belâ ile geçer Mecnûnuñ
- 2 Çünkü baş koşdı bu dil ol saçı şebdîze yine
Terk ide mi hiç ayagını mey-i gülğûnuñ
- 3 Yandum ol pençe-i hurşîdüñ elinden yandum
Ki basar dîdesine yalın ayak her dûnuñ
- 4 ‘Alef-i sevr havâdis ider ehl-i hüneri
‘Acele itdügi devrinde budur gerdûnuñ
- 5 Sun‘î hoş vâdiye ilette cünûnuñ fennin
Levh-i ‘âlemde hemân bir adı var Mecnûnuñ

88

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Hilâl-ebrû puserlerle olur zeyni bu dünyânuñ
Belî genc iledür güzelliği kandaysa vîrânuñ
- 2 Yolında sâye gibi olmayınca hâk ile yeksân
İrimez ayagina kimse ol serv-i hırâmânuñ
- 3 Egerçi kirpüğüñ âfet geçer cân u dil almakda
Ser-i zülfüñ de öte ucıdur ey dost fettânuñ
- 4 Mezârı taşları ehl-i kubûruñ bağladı saflar
Namâzın kılmaga cân virenüñ ‘ışkıyla cânânuñ

- 5 Felek encümle bir tâvûsdur cevân ider Sun‘î
Dem-â-dem rif‘ati bâğında ol sultân-ı devrânûñ

89

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Cânına cevr it diyü bâd-ı sabâ bülbüllerüñ
Boynına kulagina salındı şâh-ı güllerüñ
- 2 Goncalar gülşen hisârında bedendür sanmânuz
Asılı ol burca kanlu başıdur bülbüllerüñ
- 3 Bilürüz çün şânenüñ ‘ömrüm sebîlidür eli
Bilmeziz niçün şikeste-hâldür sünbüllerüñ
- 4 Serv-kaddüñ ‘aksini bir kerre görmişler meger
Gözleri yollardadır sularda kalmış pullarun
- 5 Şiddet-i ‘asr ile sâyil oldı yaşı Sun‘inüñ
Ey şeh-i ‘âlî-güher bekler anuñçün yollaruñ

90

Mefâilün Feilâtün Mefâilün Feilün

- 1 Yüzümi zerd idüben cismümi nizâr itdüñ
[Ki] bülbülüñ bir gün derdini hezâr itdüñ
- 2 Yine bu bezm-i belâda ney ki maksûduñ
Efendi cân u dilüñ her birini zâr itdüñ
- 3 Çıkarsa gamze ile har-ı kûyını tenden
Cinânda hûra diyem kim yerümi hâr itdüñ
- 4 Mecâl kalmadı turmaga sâye-veş ey serv
Beni yere çaluben şöyle hâksâr itdüñ
- 5 Günâhı yok mey ile pir-i dehrüñ ey Sun‘î
Sevüp sen ol büti rüsvâlığı ihtiyâr itdüñ

91

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

- 1 Görmege zerrîn kabâsın ol kamer ruhsârumuñ
Mîhr ü meh kuyıñ tolanur rûz u şeb dildârumuñ
- 2 Güller ortasında bitmiş bir nihâl-i servdür
Kâmet-i bâlâsı ol zerrîn beneklü yârümüñ
- 3 Her nigende serv-i bâlâ her benek bir taze gül
Gülsitânî câmesinde ol yüzi gülzârumuñ

- 4 Bir floridir frengi görinen her bir benek
Müft kuçmaz ol kabâ [sı] sîmîn-ten dildârumuñ
- 5 Vaslına irince pür-dag eylemişdür cismüni
Sun'iyâ egnindeki câme ol gül-ruhsârumuñ

92

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Didi meclisde ol dildâr yârâna safâ geldüñ
Pür idüp her birine sundı peymâne safâ geldüñ
- 2 Bu ben bîmâr-ı 'ışkı görmege ey derd hoş geldüñ
Safâlıklar diyü ey gussa yârâna safâ geldüñ
- 3 Su gibi gülşene togrulsan ey ka'bem diye 'ar'ar
Elini kavşurup sen verd-i handâna safâ geldüñ
- 4 Yüzümüz basa geldüñ eşk gibi bahr-i fûrkat[den]
Halâs itdüñ bizi ey dürr-i yek-dâne safâ geldüñ
- 5 Kaçan mir'ât-i câma gelse 'aks-i rûyı ol mâhuñ
Göñül dir Sun'iyâ âyîne-i câna safâ geldüñ

93

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Semendi her kaçan gelse tozup bâd-ı seher-hîzüñ
Tutulmaz Husrevâ hergiz 'inân-ı zülf-i Şebdîzüñ
- 2 Hüsün meydânını hâlî sanurdu hadd-i Gülgûnuñ
Şehâ at saldı çignetdi anı bu zülf-i Şebdîzüñ
- 3 Şeh-i 'ışkam kulagumda yaraşur olsa gevherler
Kulagum toldurı sögse n'ola la'l-i güher-rîzüñ
- 4 Yolınçün sor güle gülşende ey bâd-ı sabâ lutf it
Niçün tutmaz figânına kulak murg-ı seher-hîzüñ
- 5 Tolıdur kalb-i Sun'î zahm-ı tirüñle yetiş şâhum
Kızılbaş ile pür oldı derûnı şehr-i Tebrîzüñ

94

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Saçuñ reyhânı dâl olmuş elifdür kadd-i şimşâduñ
Ne illerdensin ey servüm di bi'llâhî nedür aduñ

- 2 Zebân-ı hâl ile telkîn-i dîn-i ‘ışk ider dâyim
Oturup başı ucında mezârı taşı Ferhâduñ
- 3 Ayagı tozu gözümde uçardı baña irgürdi
Gözüme tura bilmezsem eger kim iyiligin bâduñ
- 4 Nedür her bir saçı Leylînüñ ey dil cevriyi çekmek
Saña mı kaldı yimek gussasın Mecnûn-ı nâşâduñ
- 5 Kelâmum Yûsufi ey Sun‘i bir mahbûb-ı mevzûndur
Yaraşdı hilat-i nazm üstüne ol serv-i âzâduñ

95

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bilürem katlumdür ey şeh fikr-i tedbîrünü senüñ
Yazdı fikrünü safha-i dilde ney-i tîrünü senüñ
- 2 Kan kaşandı vehm idüp âh-ı derûnumdan benüm
Hûn-ı dilden sanma gülgün oldu şemşîrünü senüñ
- 3 Kaddümi yâ kıldı gam gel sîneme ey tîr-i yâr
Bir elifsin sen kemân içindedür yirünü senüñ
- 4 Ben elifdür didüğüm güc geldi beñzer dostum
Dil uzadup harf atar turmaz baña tîrünü senüñ
- 5 Yusûf-ı nazmuñ bahâsını bulurdı Sun‘î yâ
Ol ‘Aziz işitse bir kez hüsn-i tedbîrünü senüñ

96

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Dilâ bir zülfî müşgîne hevâdâr oldu dil ü cânunuñ
Belâya mübtelâ oldu behey miskîn yine cânunuñ
- 2 Hazân bergi gibi düşse n’ola endâmıma lerze
Hevâ yili eser başında ol serv-i hırâmânuñ
- 3 Za‘afdan gövdesinde nice mâh-ı nev ‘ayân oldu
Dilâ bedr-i tamâm iken teni ol mâh-ı tâbânuñ
- 4 Saña ahvâl-i ‘ışkı dirdi efgânum işitmezdüñ
Hezâr âh eyleseñ şimdi işitmez ol gül efgânuñ
- 5 Efendi Sun‘inüñ cânı gibi gayetde za‘fuñ var
Senüñ de hâtırın sormaz mı cânâ yohsa cânânuñ

97

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

- 1 Niçün pervâne gibi odlara yakduñ
Anı ey şem‘ sen gözden bırakduñ
- 2 Beni kumrî-sıfat zâr itmek için
Muhabbet tavkını boynuma takduñ
- 3 Başuñ kaldırmaduñ gamdan gönül vây
Görüp nâr-ı ruhı kendüñ bırakduñ
- 4 Sirişküm gibi kan olsañ yiridür
Görüp ol servi ey dil niçün akduñ
- 5 Çekersin cevri cânuñ çıkınca
Çü cân göziyle Sun‘i yâre bakduñ

98

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ûlün

- 1 Gelen sengi baña ol mû-miyânuñ
Virür hâssiyyetini mû miyânuñ
- 2 Görüp dil şem‘ini ey dost mürde
Didi ‘ışk âteşi ey mûmyânuñ
- 3 Güler yüz gösterürsin var ise sen
Komaz pervâneler ey şem‘ yanuñ
- 4 Bu sûz-ı nâr-ı hecri ey dil ü cân
Varuñ pervâne-veş ol şem‘e yanuñ
- 5 Bu gün yanını sevdüñ yine Sun‘î
‘Aceb yarıñ seni neyler ki yanuñ

99

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Saña gönderdi o şeh tîrüñi nâz eyleyerek
Sehm-i devletdür iden vehmi ko hazz eyleyerek
- 2 Nâsıhâ sen baña ol servden el çek dirsın
Vaz gelme sen anuñ nâzını dirler el çek
- 3 Yâre andumdı dilâ yâre-i dâgum hâlin
Didi arada unutulmadı ol tuz ekmek
- 4 Reng-i ruhuñ dil evin nakş ideli zülfüñ ile
Şâhmârân-ı gam-ı ‘ışka dil oldı evrenk
- 5 Gûş-ı yâra bulunur bir küpecik mi didügüm
İşidüp sohbetimüz bozdı o agyâr köpek

- 6 Yedi deryâ görüben iki gözümü nemgîn
Sun‘iyâ her biri acır anuben hakk-ı nemek

100

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Çihre-i zerd ile olsam işigüñde rûy-mâl
Kanlu yaşumdan olur her lahza ey gül rûyum âl
- 2 Na‘l-tek düşse anuñ ayagina ta‘n mı hilâl
Ey elif-kad çünkü düşmişdür semend altına dâl
- 3 Mihr-i ruhsâruñdan oddan göñliñ oldı hâmesi
Sanma kim şem‘i ihâta eyledi fânûs-ı âl
- 4 Raks urur zikr ortasında şevk ile bir mâh-ruh
Halka-i zikr oldı ol şem‘ ile fânûs-ı hayâl
- 5 Kes ümîdüñ Sun‘iyâ bu kurı sevdâdan yüri
Zülfini boynuña almak saña olmuşdur muhâl
- 6 Düşmenüñ başı atuñ ayagina gelsün müdâm
Muttasil turdikça ey şâhum semend altında dâl

101

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 İtmege ‘âşıklarun kalbin yine şûrîde-hâl
Lâm-ı zülfeyni ayaga salup itdi pây-mâl
- 2 Zâhidüñ cennet kokusıdur makâmın pür iden
‘Âşikuñ her dem dimâgında olan bûy-i visâl
- 3 Dûd- ı âhum gibi bir barmagı üzre döndürür
Meclis-i kadründe ey şeh kâse-i çarhı hilâl
- 4 Çünkü alduñ anasın şer‘â haram oldı kızı
Duhter-i rez saña sûfi olmaz anuñçün helâl
- 5 Çah-ı gamda Sun‘i-i abdâlı göñleksüz kodı
Hey ne göñleksüz kuculasıdur ol Yûsuf-cemâl

102

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Feülün

- 1 Agardı saç sakal ahvâlünü tedârîk kıl
Giceyi gündüze katup gelür ecel gâfil
- 2 Kocalduñ öldi yigitlik temâm[en] hakk-ıla ol
Sakın ki gün gicelidür gel alıgör menzil

- 3 Tayanma hüsnüñe kim ahsuzın gelür hattüñ
Ecel bogazuñ alur bir gün ey vefâsız bil
- 4 Bu dehr-i pîrezene hiç erenler itmez meyl
İrişdi Hakka erenler bu vecihle bilgil
- 5 Revâk-ı bâl ile bu çâr-tâk-ı ten yıkılır
Muhabbet ile yapılmazsa ger serâçe-i dil
- 6 Nakâre çağırup eydür ki nevbetüñdür gel
Ne kara günlüyüz ki ey dil oluruz gafil
- 7 Çü dâl-i dîn diyü tâcını terk ider sûfi
Tarîk-i dîn budur ki tâcını terk ide 'âkîl
- 8 Şarâb-ı 'aşk içüp ey Sun'î kendüziñden geç
Ger olmag ister isen rûh bezmine vâsıl

103

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. İksîr-i 'ışka nakd-i revân ile tâlib ol
Matlûba irgürür seni ey kalb-i hâki ol
2. Ey haste-dil hezâr-sıfat yûri sag u sag
Bâd-ı ecel degince vücûduñ güline sol
3. Yol mıdur ey sâba diyesin şâneye anuñ
Ruhsârı bâgına girüben sünbülünü yol
4. El tarlıgını görmesün ol kim su yirine
Harc ide nakd-i 'ömrünü yoluñda bol bol
5. Dilden çıkan şerârler ile dem-be-dem şehâ
Bu âhum ejderinüñ olur cismi pul pul
6. Bir yol yolukdı baña görüp ol perî-ruhı
Bu rûy-ı zerdüm üzre yaşum akdı yol yol
7. Tâ el baş üzere yer idüp yüzüñ pür-eşk
Ey Sun'î gül gibi yûri yüzüñ suyıyla ol

104

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Varak-ı gülden açup yine risâle bülbül
Başladı h'vâce-i gülden çok su'âle bülbül
2. Surh ile ol varaka yazdı makâle bülbül
Didi kim gül sefer idüp deme kala bülbül

3. Gül fenâsını añup eyledi nâle bülbül
Bakmadı gör bu kadar mâl ü menâle bülbül
4. Tutdı gülden yine gülşende piyâle bülbül
Yine nûş itdi sabûhı mey-i jâle bülbül
5. Bülbül aldamağa olmuş ruh-ı lâle gül gül
'Acabâ aldana mı hiç ol âle bülbül
6. Başladı gonca dilâliyle açıldı gerçi
Ummasun goncadan ânı ki dil ala bülbül
7. Ne revâdur yakasın yırtı yel ele verdi
Er ise meclis-i gülşende yel ala bülbül
8. Şâhlar gülden od almadı nev-gonca yog iken
Bizi âhıyla yakar konup o dala bülbül
9. Yüzi suyu ile gülşende tururken ey dil
Ne revâdur ki ider verde itâle bülbül
10. Yok mı pervâne kadar gayret odı sen var iken
Ey gönül gül oduna kendüyü sala bülbül
11. Beytiniñ servine Sun'î n'ola kuş kondursa
Şi'rine düşdi redif ey rûhı lâle bülbül

105

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Tek ceres gibi bu deyr içre gönül ehl-i dil ol
Mey-i 'ışkıyla gerek turna gerek kanzil ol
- 2 Göz kıpar rez kızına gördüm öpüşir sâki
Duhter-i rez kıziben oldı dilâ kıpkızıl ol
- 3 Dil uzadup dil-i dîvâneye tîrûñ ey mâh
Kaşlaruñ yay misâli olısar muttasıl ol
- 4 Kendü fi'liyle degüldür dil-i dîvâne işi
Yine ey mâh-ı perî-çihre olur munfasıl ol
- 5 Tâc-ı devletdür anuñ izi benüm başum için
Eşk-i çeşmüñle işiginde yüri Sun'î gil ol

106

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Görđi vâfir güli var bülbül-i gülşen gelüp ol
Geliboluya cihân halkı didi hep güli bol
- 2 Seyr idenlerde cihânı kimi gördüñ bih diye
Kalmaya şehri Geliboluda ey dil gelüp ol

- 3 Sun'î yâ şehrimüzüñ goncaları târ satar
Yohsa dirlerdi Geliboluya 'âlem güli bol
- 4 Ger ferâgat idüben ister iseñ cây-ı huzûr
Ey gönül sen de Geliboluya fârig gelüp ol

107

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Çün olduñ bezm-i dilberden de mahrûm
Cihândan şem' gibi var gözüñi yum
- 2 Yüzüñden nûr cer itse n'ola şem'
Işıklar çün dilenciliktedir mûm
- 3 Varınca bezm-i haşre bu cihândan
Habâb-ı mey gibi bir lahza göz yum
- 4 Bu dil pervâne-veş ol şem ucundan
Yanar döne döne olunca ma'dûm
- 5 Benim ol pençe-i hurşîd elinden
Başumda od yanar yandım tutuşdum
- 6 Kayırmazsa seni yâruñ kayırmaz
Yüri Sun'î yolında olıgör mûm

108

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Anuñ için hâlüm anup kendüm aglarum benüm
Kimsenem yok öldüğümden sonra aglarum benüm
- 2 Nev-'arûs-ı hüsnüñe oldu cihâz âyinesi
Katre katre eşk ile çeşm-i güher-bârum benüm
- 3 Zâhidâ maksûd ise tutmak tarîk-i cenneti
Koma elden kâkül-i ruhsâr-ı dildârum benüm
- 4 Tîrûñi cân kendinüñ bilürdi çekdi aldı dil
Dostum çıkdı okuñdan cân-ı bîmârum benüm
- 5 Okın açup durur bir ayda mâh-ı nev gibi
Zerre-i fûrkât yazılmış yâre tûmârum benüm
- 6 Sun'iyâ gülşende gülbâng eyleye bülbül gibi
Okısam vâsf-ı ruhiñda olan eş'ârum benüm

109

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Şem'ler kessin dilin gün yüzlü mâhumdan benüm
Key sakınsunlar hele diñ bâd-ı âhumdan benüm

- 2 Geydügini tâc-ı zer sanmañ o şâh-ı âlemüñ
Od yanar başında âh-ı subhgâhumdan benüm
- 3 Ş'ol kadar çarh okın urdum bu gıce eflâke kim
Tablası mâhuñ delindi tîr-i âhumdan benüm
- 4 Kanlı yaşumdan bilinür yılduzum düşkünligi
Kara bahtum añlanur baht-ı siyâhumdan benüm
- 5 İtmege 'ömrüm günin eksük saçıyla örter ruhın
Sun'iyâ bu zulmi ummazdum o şâhumdan benüm

110

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Şeşder-i gamda kalup derd ile nâçâr oldum
Ka'beteyn-i dil ü cân oynadı bîzâr oldum
- 2 Tâs-ı gamda ne 'aceb iñler isem döne döne
Dâg-ı hasretlerle görüñ ki nice zâr oldum
- 3 Çâr-ebrû güzelümden beni dûr eyledi devr
Bedenüm buldı fenâ derd ile nâçâr oldum
- 4 Dehenüñ fikri saçuñda yerümi eyledi dar
Bu kara gamla uzun gicede bîdâr oldum
- 5 Sun'iyâ çeşm ü kad ü hâcibini görmeyeli
Neng-i gayretten olup 'ârî vü bî-'âr oldum

111

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Katlüme geldi dilâ ol yüzi gül-fâmum benüm
'İd-i kurbândur begüm irişdi bayrâmum benüm
- 2 Gûyiyâ bir perçemi sırma sanemdür sîm-ten
Şem-i bezm-ârâ durur serv-i gül-endâmum benüm
- 3 Her n'olursa zâhidâ soñra serencâmum görem
Sâkî-i gül-çihre olsun tek süren câmum benüm
- 4 Düşmişem gözden kulakdan nâlem işitmez o gül
Bir nazar kılmaz baña ol çeşm-i bîdâmum benüm
- 5 Kaşuñ ile gözlerüñ sun'-i Hüdâdur dostum
Anlara meyl itdügümçün Sun'îdür nâmum benüm

112

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bir perî zülfi ucındandır perîşân olduğum
Bir sanem tasvîrinedür mest ü hayrân olduğum

- 2 Bir saçı Leylî firâkından durur Mecnûn gibi
Kuşanup tennûre ben ‘uryân u biryân olduğum
- 3 Yolıña cânlar virenle virmeyen yeksân imiş
Hep hebâ oldu benüm hâk ile yeksân olduğum
- 4 Mühre-i maksudı bir lu‘b ile kapdı hep budur
Hokkabâz-ı dehrüñ esrârında hayrân olduğum
- 5 Bir zamân makbûl gulâm idüm o Yûsuf-sûrete
Kanı Mısr-ı ‘izzete ey Sun‘i sultân olduğum

113

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Dem-be-dem kanlar yutar bu çeşm-i hûn-pâşum benüm
Kaldı öküb bitmedi bu oñmaduk bâşum benüm
- 2 Ateş-i mihrüñdür iden kalbüm altun gibi sâf
Afitâb-ı ‘ışkdur la‘l eyleyen yaşum benüm
- 3 ‘İşka ben Ferhâd u Mecnûn ile basmışdum kadem
Olmadı bu yolda anlar da ayakdâşum benüm
- 4 N‘al-i esbüñdür görinen hâkde ey şehsüvâr
Yüzüm üstinde görinenler degül kaşum benim
- 5 ‘Âkıbet dikdi kefen mekkâr-ı dehr-i pîrezen
Seyr idüñ bir pîrehen gönderdi oynaşum benüm
- 6 Sun‘iyâ bir hûb öğrendüm cunûnuñ fennini
Mektab-i mihnetde Mecnûndur sebakdâşum benüm

114

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Yoluñda ey saçı sünbül vücûdum hâksâr itdüm
Bulut gibi hevâya yeltenüp terk-i diyâr itdüm
- 2 Belâ vü mihnet ü derd ü gam-ı ışkuñla cân virdüm
Çü gördüm sabra tâkat yok şehâ terk-i diyâr itdüm
- 3 Nazîrüñ yok velâyetde seni ey pîr olası ben
Bu ‘âlem tekyegâhında anuñçün ihtiyâr itdüm
- 4 Rakîbüñ kelbüñ agzın tutdum âhır üstühânımla
Ol âhû-çeşme ‘ömrüm nakdini saydum şikâr itdüm
- 5 Belâ bezminde ey meh çeng gibi diz çöküp bu şeb
İrişdi Zühreye nâlem şu deñlu âh u zâr itdüm
- 6 Gelicek yâr şevkumdan bu gice şem‘-veş Sun‘î
Ayagı tozına baş u dil ü cânlar nisâr itdüm

115

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Bir sadef idi cihânda ay u gün oldu dü-nîm
Ol sadefden sen zuhûra geldüñ ey dürr-i yetîm
- 2 Kanlı yaşum katre katre dökülür itdükçe âh
Tagıdur gûyâ ki gül yapragını bâd-ı nesîm
- 3 İki göz ile nazar itmez baña ol kaşı yâ
Ben ne deñlü ok gibi yolında olsam müstakîm
- 4 N'ola a'zâsı kararsa sâye-i dîldârumuñ
Yire urmuşdur boyınca Sun'iyâ ol serv-i sîm
- 5 Rişte-i nazm ile yine tâze güller bağlayup
Bâd-ı âhumla saña gönderdüm ey yâr-ı kadîm

116

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Dâyimâ ser-sebzdür ol serv yaşumdan benüm
Hak ziyâde eylesün 'ömrüñi yaşumdan benüm
- 2 Didüm ey gül-ruh niçün beñzi hilâliñ oldu zerd
Ol kemân-ebrû didi alındı kaşumdan benüm
- 3 Eylerem meydân-ı gamda tîrüne başum kabag
Ey kemân-ebrû çoğ işler geçdi başumdan benüm
- 4 Dil metâ'ını sarınca yâra gitdi sabr u hûş
Çok ziyân itdüm bu şûrîde kumâşumdan benüm
- 5 Sun'iyâ añlar derûnum derd ile hûn oldugın
Kim görürse la'l-gûn yaşumı daşumdan benüm

117

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Senüñ mir'ât-ı hüsnüñden şehâ rûy-ı cefâ gördüm
Cihân âyînesinden her zamân şekl-i belâ gördüm
- 2 Egerçi görmedüm senden cefâ vü cevreden gayrı
Velîkin ben seni ey meh-lîkâ mihr ü vefâ gördüm
- 3 Ayaguma kara su indi 'aynum çeşmesârından
O servüm gelmedi yolında ş'ol deñlü tura gördüm
- 4 Çoğ ehl-i çevre yüz virdi bu hüsn âyînesi evvel
Soñında yine döndirdi yüzün ey pir cefâ gördüm

- 5 Bu gün ol çeşm-i bîmârı ruhı âyîne-i cânı
Bi-hamdil'lâh ki ey Sun'î yine sag u safâ gördüm

118

Mefâ'îlün Fe'ilâtün Mefâ'îlün Fe'ilün

- 1 Tutışa her kime senden şikâyet eyler isem
Köyine sûz-ı dilümden hikâyet eyler isem
- 2 Helâk olur işidenler hadîs-i derdümi ger
Kitâb-ı hecr ü elemden rivâyet eyler isem
- 3 'Aceb zemâneye kaldum benümle düşmen olur
Kime ki cân u dilden mahabbet eyler isem
- 4 Bu nagmedür yine gûş itdügüm benüm Sun'î
Bir ehl-i 'ışk mezârın ziyâret eyler isem
- 5 Bulardan el çekebilmek kolay mıdur nâsıh
Helâk ider beni hasret ferâgat eyler isem

119

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Ne bilsün halk-ı 'âlem ben nice hemdemden ayrıldum
Gözüm yaşı ile ben bilürem kim nemden ayrıldım
- 2 'Aceb mi dostlar dîvâne olsam kûh-ı fûrkatde
Senüñ gibi perî yüzli güzel âdemden ayrıldum
- 3 Nice sıhhat bulam ben hasta şimden girü ey yârân
Tabîb-î cân u dil olan Mesîhâ-demden ayrıldum
- 4 Yakamı çâk idüp gamdan hayâl olsam 'aceb midür
Şunuñ gibi beli ince lebi goncamdan ayrıldum
- 5 Varıcak yâre Sun'î den sorarsa diyesin ey dil
'Adem mülkine 'azm itdi diyâr-ı gamdan ayrıldum

120

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 'İbret alurlar felekler nâr-ı âhumdan benüm
Ejdehâlar dem urur dûd-ı siyâhumdan benüm
- 2 Ben şarâb içdüm günâh itdüm kerem kıl sâkiyâ
Sûfiye sun câm-ı mey geçsün günâhumdan benüm
- 3 Mihr sanma görinen ey dil bu çarh-ı zâlimüñ
Od yanar başında âh-ı subhgâhumdan benüm
- 4 Ş'ol kadar içdüm mey-i 'ışkuñ gelenler kabrüne
Mest yata haşre dek bûy-ı giyâhumdan benüm

5. Ka‘be-i kûyında Sun‘î Eşrefoglı Ahmedüñ
Nûrdan göke ‘alemler çıkdı âhumdan benüm

121

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. İçsem ‘aceb mi sâkî müdâmi ‘ale‘d-devâm
Bîmâr-ı gussayam o durur derdüme devâm
2. Şeftâlu-yı lebûñsüz ol olmuş meger harâm
Turdı surâhînün bogazına şarâb-ı hâm
3. Saña kıyâm diyü gelicek rakîbüñe
Ey kâmeti kıyâmetüm itme sakın kıyâm
4. Ey mâh-ı ‘îd na‘l-i semend-i gam olmadın
Kimdür ki ceş-i rûze-i hecrüñ diye sıyâm
5. Pür-manîdür surâhî dili Sun‘î gibi sen
Sâkî sanma vakârını sahip tehî müdâm

122

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. İşitdüm topraga düşmiş saçuñ ey bî-vefâ ‘ömrüm
O yirde yatdugınca ‘ömr virsün Hak saña ‘ömrüm
2. Irakdan merhabâ diseñ baña â Kabem â Kiblem
Yakanda benden olmazdı safâ hergiz cüdâ ‘ömrüm
3. Ne kıldım anlara bilsem ben ey dünyâ senüñ gibi
Vefâ itmez benüm ‘ömrüm cefâ eyler baña ‘ömrüm
4. Halâs itdün yem-i eşkümden irdüñ Hızır-veş cânâ
Îlâhî Hızır ‘ömrin sür göreyin dâyimâ ‘ömrüm
5. Beni âdem sanup bir bû ile zülfüñ yaşatdı biñ
Dilegüm bu durur Hakdan yeri cennet ola ‘ömrüm
6. Gözümde aglamakdan nûr kalmadı agardı hem
Cuvânlıktan beni pîr eyledi ol pür-cefâ ‘ömrüm
7. Sen ol Yûsufdan ahsensin Züleyhâ aña cân virdi
Saña cân-ı ‘azîzi itmeyen kimdür fedâ ‘ömrüm
8. Yaşı nakdin çürütdi yoluña ey bî-bedel rûh
Dahi Sun‘î yaramaz mı saña hey bî-vefâ ‘ömrüm

123

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Ey sûfi bize pîr-i mugândan haber olsun
Tek himmetini şeyh size itsün er olsun
2. Aña tokınur kavs-i kazâdan atılan tîr
Gönlüm gerek âyîne gerekse siper olsun
3. Yakduñ beni sen dîde ocaguma su koyduñ
Ey dil ne sen ol var yûri ne çeşm-i ter olsun
4. Peykân-ı belâ tîşe-i gussayla ider kâr
Dil şîşesi sendân u gerekse hacet olsun
5. Zer oldı yüzüm mihrüñ ile gel beru mâhum
Bir kucmaga sen sîm-teni yüz zer olsun
6. Derd ü elem ü hecr ü gam u gussada kaldı
Dil virdügiçün Sun'î saña besbeter olsun

124

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Barmaguñla hâtemüñ olup zebân ile dehân
Ah ider bencileyin ey şeh elüñden her zamân
2. Her kaçan añsam o yârîñ gitdügin agyâr ile
Yüregüm oynar ceres-veş eylerin âh u figân
3. Tîrden kalmış dehânında tahayyür bir ma'nî
Göricek kaşuñ hilâlini kemân ey nev-cuvân
4. Olmaga hüsnüñ ziyâde pençe-i hurşîdden
Her seher ey meh du'âya el götürür âsumân
5. Aglamakdan hasret-i peykânüñ ile dem-be-dem
Kan oturdu zahmımuñ çeşmine ey ebrû-kemân
6. Sun'iyâ mellâh-ı dil gam keştisine çıkmaga
Sâgarı zevrâk idinmişdür habâbı bâdbân

125

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Gamdan dil-i 'uryâna nice câme tokunsun
Eydüñ siz o dîvâneye kim câme tokunsuñ
2. Haddine çü mushaf adı yazıldı nigâruñ
Hattına da şimden girü Kur'ân okunsun
3. Tâ def' ide germiyyet-i hecri dil-i mahrûm
Kâfûr gerekdür kefenümde bile konsun

- 4 Zerd itdügini zer gibi gam cismümi ey mâh
‘Arz it hele ol şâh kulagina tokunsun
- 5 Gayr üstine çün sikke durur mısır-ı suhanda
Sun‘î adına hutbe-i ‘irfân okunsun

126

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Salup zülfin ayaga didi diller târ-mâr olsun
Hele miskînleri yâd itdi ‘ömri pâyidâr olsun
- 2 Lebinüñ ‘âlemin itdüm dimiş geñ yerde peymâne
İçeyin anuñ kanını ‘âlem gözine târ olsun
- 3 Tenümden eksük itme tîg ü nîzeñ zahmını şâhâ
Derûnumda nihân âhum dir isen âşikâr olsun
- 4 Görinmez gözime cân riştesi vü âb-ı Hızr ey dil
Gerek ol biline hem-râz u bu agzına yâr olsun
- 5 Mezârum üstün ey sîm-beden mermer ile yapsun
Sipâh-ı gam u gussa girmesün muhkem hisâr olsun
- 6 Mesîhiden dem urup yak çerâğı Şem‘iden Sun‘î
Hayât u şevk-i dünyâyâ bu gün senden nisâr olsun

127

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Bir sadâ oldı horûs-ı ‘arşdan bu şeb ‘ayân
Cân kulagıyla işitdüm bir niçe râz-ı nihân
- 2 Didi kim tâc-ı horûs oldı bu bir kaç remze dâl
Kuş diliyle eyledi ol remzi bu yüzden beyân
- 3 Kanına dişler biler dîv-i zamâne añlagıl
Şâh şâh olmak işâretdür aña ey hurdedân
- 4 Kanlu destini felek cellâdınıñ başuñda bil
Añladur saña zebân-ı hâl ile ey nev-cuvân
- 5 Gör zebânını çekerler eñsesinden sûfiyâ
Ş’ol ki koyup taylasânı itmese tayy-ı lisân
- 6 Odda kızmış tas ile işkenceden cân virdiler
Sanmañuz kim tâc-ı zerrîn geydi şâhân-ı cihân
- 7 Fi’l-hakîka başına kanlu kefen sarındılar
Sun‘iyâ yâ kanlu bayraklar götürdiler hemân

128

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Virürdi cân-ı 'azîzi dil ol cuvânum için
Okırsa hatt-ı lebi fâtiha revânum için
- 2 Ecel teri koyılır cânlarına 'uşşâkıñ
Dimeñ ki derildi hatt-ı lebi o cânum için
- 3 Hat-ı lebün beni öldürse rûh-ı kudsîler
Kara geyüp tutalar yaslar revânum için
- 4 Gubârımuñ göricek sebzler bitürdügini
Dimiş çoğ agladı miskin hat-ı nihanum için
- 5 Lebüm hattına didi Sun'iyâ budur bâ'is
O mâh âteş-i cândan çıkan duhânum için

129

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Cânına 'âşıkuñ nice bir koyıla cihân
Bir yaña sen cefâ idesin bir yaña cihân
- 2 Dünyâya kâdir olmadıyıçün cefâ ider
Dünyâ vefâ ideydi iderdi vefâ cihân
- 3 İki cihân terk idem vü bir yaña olam
Ko anı dîv olsa eger bir yaña cihân
- 4 İki cihân belâsı durur çekdügim benüm
Kim bir belâ ol oldı baña bir yaña cihân
- 5 Ben bûsesini cânâ ne cân ile isteyem
Bir kerre anı görmege olmaz bahâ cihân
- 6 Zulm itmesün güzelligine tayanup o şâh
Bilsün ki 'âkıbet bozulur Sun'iyâ cihân

130

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Âh kim kûyından âhumdur beni mehcûr iden
Bâddur zîrâ mekânından gubârı dûr iden
- 2 Ben ferah-şâdam gam u gussañla 'ışkumdur benüm
Hüsnuñi hurşîd gibi 'âleme meşhûr iden
- 3 İşidüp cân virdügüm dildâr sögmiş sinüme
Ol du'âdur dostlar kabrümü benüm pür-nûr iden

- 4 Leşker-i hûbâna sen şâhı muzaffer eyledi
Kalb-i ‘uşşâka sipâh-ı gussayı mansûr iden
- 5 Begligüñ var Sun‘iyâ hiç kimseyi görmez gözüñ
‘Işk câמידur seni hod-bîn idüp magrûr iden

131

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

- 1 Bir câm ile kıldı beni sâki yine mecnûn
Beñzer ki dilâ itdi şarâba o gül efsûn
- 2 Ey Husrev-i hûbân seni arayı arayı
Kan derleyüben çıkdı ayakdan mey-i gülgûn
- 3 Seyr itmege ol mâhı melekler gice gündüz
Revzenler açar ay ile günden yine gerdûn
- 4 Hatm eyleyen ey hâce benim mushaf-ı ‘ışkı
Ve’l-leyliye dek okumuş ancak anı Mecnûn
- 5 Hûbân-ı kelâm içre bu gün ehli yanında
Ey Sun‘i kanı Yûsuf-ı nazmum gibi mevzûn

132

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Dâyimâ sen mâha şî‘rümdür benüm suret viren
Husrevâ Şâvûr durur Şîrine hep sûret viren
- 2 Deyre kim sûret virürdi ger sanemler olmasa
Hep güzellerdür cihâna zîver ü zînet viren
- 3 Husrevâ ‘ıškuñ pelâsını geyürdi egnüme
Saña bu hüsn ü bahâ vü nâzdan hil‘at viren
- 4 Baña mihrüñ hamrıdur viren ecel keyfiyyetin
Câm-ı ‘ışk-ı Leylîdür Mecnûna hep hâlet viren
- 5 Hâk-i zilletde be-gâyet Sun‘iyi itdi hakîr
Sen boyı serv-i ser-efrâza şehâ rif‘at viren

133

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Şebdîz-i âhı çıksa göke her kaçan revân
Gülgûn-ı eşkini yeñemez ‘âşık ol zamân
- 2 Her sâde-rû ki allana vü yüzi açıla
Âyîne gibi gördüğine yüz virür hemân
- 3 Sahn-ı çemende itdi elin pâre pâre serv
Görüp bu kadd ile seni ey Yûsuf-ı zamân

- 4 Umar mısıñ ki bitmeye hattun tırâş ile
Rûhum sanur mısın ki ecelden olur amân
- 5 Aldun diyâr-ı ‘ışkı kılıcuñla Suniyâ
Toldı ser-â-ser âteş-i âhuñla bu cihân

134

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Şöyle beñzer Leylîñün ‘ışkında Mecnûn virdi cân
Kim başı üstinde kuşlar cem‘ olup eyler figân
- 2 Oldugıyçün kâkülün dîvâne-diller mecmû‘ı
Ol sebebden sen perîye dirler ey meh dilsitân
- 3 Eylemezdi şâne ile her seher el oynı
Başı taşra olmasa bu turra-i ‘anber-feşân
- 4 Dâyim ol âhen-dil ü sîmîn-beden ey dil seni
Kalbdür diyü ider seng-i sitemle imtihân
- 5 Za‘f ucından dostlar terk itdiler ben hastayı
Görmege kah kah gülerdi nâle vü âh u figân
- 6 İki kaşun ortası cânâ gümüñden kabzadur
Kabza-i şemşîr-i simîndir vü yâ müşgîn kemân
- 7 Subha dek her gice bir mâhı kucar ‘uryân idüp
Başına gün togdı büyüklense ta‘n mı âsumân
- 8 Her kaçan dilden revân olsa o şâhuñ nîzesi
Sun‘iyâ bir ok atım yer gönderi çıkar bu cân

135

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 ‘ışk ile pîr olmuş idüm sevdi dil bir nev-cuvân
Derd ile hâk olmuş iken buldı ten bu tâze cân
- 2 Hâba varmışdur işidüp ‘ışkumuñ efsânesini
Sanmañuz kim Leylîñün ‘ışkında Mecnûn virdi cân
- 3 Var ise bir serv-i bâlâdan yere düşmüş durur
Cümle endâmı kararmış sâyenün ey dilsitân
- 4 Çıkdı başdan yüz bulup senden sabâya uyalı
Zülfinün yel aldı tahtın ey Süleymân-ı zamân
- 5 Tîrünüñ kan içdügini sînelerde göricek
Tîgünüñ agzı sulandı ey şeh-i sâhib-kırân
- 6 Mâh-ı nev sanmañ görinen gökde bu pîr-i felek
Tıfl-ı mâh için düzetmiş bir gümiş tozlu kemân

- 7 Kandadur ‘aynum pînarında görünmez ol perî
Gerçi dirlerdi perîler çeşmede tutar mekân
- 8 Ey hattı reyhân yaşum bir cârî hâfızdur benüm
Kim cemâlün mushafın su gibi hıfz itmiş hemân
- 9 Kim okur kim diñler idi kıssa-i ‘ışkum benüm
Bülbül ü gül itmese Sun‘î cihâna dâstân

136

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Kaşlaruñ zerd olsa n’ola ey yanağı ergavân
Şehlere ‘âdetdür altun tozlu olmak çün kemân
- 2 Mâh-ı nev hüsn göginde anuñ içün zer düzer
Ya berât-ı hüsnine altunla yazıldı nişân
- 3 Dimesün kimse gözüñ üstinde kaşuñ var diyü
Kaşlaruñ kazıtduñ anuñ yirüdü Dâstân
- 4 Bir kalender dilberi kaşın tırâş itmiş didüm
Şimdi olduñ sen hilâl-ebrû dahî ey nev-cuvân
- 5 Şu‘le-i şem‘-i ruhuñdur görinen kaşuñ degül
Bâd-ı âhumdan egildi ey boyı serv-i revân
- 6 Alnuñuñ nûrından anuñ fark olunmaz karası
Saru saçuñ arasında yâhud olmışdur nihân
- 7 Bâd-ı âhum ‘âlemi tozıttı hattıñ ireli
Kaplamaşdur tozı kaşuñ yayın ey şâh-ı cihân
- 8 Günde yatmakdan degüldür hep hatuñdandır senüñ
Berg-i sebz idi sarardı ireli vakt-i hazân
- 9 Gözleri cellâdı tîgine yâhud altun niyâm
Sâgar-ı zerdür ya içmege şarâb-ı ergavân
- 10 Hüsn topın oynamag içün ya zer çevgândır
Yâ hayâl itmekde Sun‘î tab‘ın eyler imtihân

137

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Her benek câmeñde bir âyînedür ey sîm-ten
Aks-i ruhsârumdur ol âyînelerde görinen
- 2 Zer benek sanur görenler dâg-ı sînem ‘aksini
Bir mücellâ câme geymiş yine ol sîm-ten beden
- 3 Sen mehi seyr itmege câmeñ ser-â-ser oldu göz
Görinen altun benekler sanma ey şîrîn-dehen

- 4 Sanuram cennetde bir tavûsdur cevân ider
Seyr ider görsem bu câmeyle anı kûyında ben
- 5 Sun'iyâ cân gülşeninde tâze güller açılır
Giye ol serv-i revân altun beneklü nîm-ten

138

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Ne bulduñ ey gönül hercâyı bir dildâr sevmekden
Varup gayr ile seyr eyler kamer-ruhsâr sevmekden
- 2 Ne umarsın ferâgat eyle gel ey 'andelîb-i dil
Yüzi açılmış ellenmiş gül-i pür-hâr sevmekden
- 3 Yeter uçduñ hevâsında usan ey şâhbâz-ı dil
Gurâba sayd olur bir kebk-i hoş-refât sevmekden
- 4 Ne hâsıl bu cihân bağında ey cân bülbüli bilsem
Kokulanmış ayaklanmış gül-i gül-zâr sevmekden
- 5 Kinâr ola has u hâra varup ey bâgbân-ı dil
N'olur anuñ gibi bir serv-i gül-ruhsâr sevmekden
- 6 Varup sâkî vü reyhâncı ola çün gayrı meclisde
Geç ey dil bir saçı sünbül lebi mül yâr sevmekden
- 7 Seni koyup da bâzâr ide gayrı müşterîlerle
Ne assı Sun'iyâ bir şâhid-i bâzâr sevmekden

139

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Eylemek bir çeşmi âhû ile sahrâ sohbetin
Sâkiyâ gâyet güzeldür añma oda sohbetin
- 2 Añmañ eyyâm-ı bahâr irdi hazânuñ 'âlemin
İdelüm gül-ruhlar ile verd-i hamrâ sohbetin
- 3 Sohbet ol rinde çıkupdur sâkiyâ her şeb ider
Bir lebi mül şem'-ruhsâr ile sahbâ sohbetin
- 4 Geldi kış eyyâmı her gice gönül halvet kılup
Eyle hammâmın perî-rûlarla turma sohbetin
- 5 Vâ'ızâ zen sohbetini istemez mahbûb-ı dost
Sun'iyâ gilmândan söyle ko hûra sohbetin

140

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Va'deler virme beni öldürmege ey meh-cebîn
Va'deye koymaz bilürsin çünki 'ömr-i nâzeniñ

- 2 Câmi‘-i hüsnüñde gûyâ na‘llenmiş şîşedür
Mâh-ı nevle bu felek ey husrev-i rûy-ı zemîn
- 3 Halka-i kaddüm bir altun hâtem itdi derd ü gam
Tâze dâgum la‘lden oldı aña ey şeh nigîn
- 4 Harc iderdüm yoluña su gibi eşküm nakdini
Aña dahi kudretüm kalmadı ey dürr-i semîn
- 5 Ol kıyâmet vasl uman benden figân itsün dimiş
Haşr olunca idelüm ey Sun‘î feryâd u enîn

141

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Oldı dîvâne gönül silsile-i mûsından
‘Aklı yitürdüm anuñ gonca-lebi bûsından
- 2 Leblerüñ kanlulugın biri birinden sordum
Ki sorarlar güzelüm koñşıyı koñşısından
- 3 El fânusını gonca çıkarup bilinden
Gösterür her gice gül şem‘ini fânûsından
- 4 Duhter-i rez leb-i şîrînüñe hem-şîre imiş
Sordum ol Husrevümün gonca-i hoş-bûsından
- 5 İşiginde o şehüñ nevbet-i şâhî urulur
Sun‘iya âh u figânlar ki gelür kûsından

142

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1. Elinden sâkiniñ ayak alan bûse dudagından
Egilib sanasın güller koparır gül budagından
2. Benefşe gibi senden yüz mi döndirdüm ben gül-ruh
Niçün ben bülbülüñ mehcûr kıldıñ vasl bağından
3. Gümüş kanatlu gerçi al tûtidir elüñde câm
Ne deñlü çabuk olsa tutılır sâki ayagından
4. Girüp bag-ı visâle isterem seyr-i kenâr idüp
Lebinden gonca vü şeftâlû dermek gül yanagından
5. Gelicek sîneye gör zahmın urur hançer pâre
Kati mecrûhdur Sun‘î bu gönüm hecr dagından

143

Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilâtün

- 1 Kim turag itdise Mecnûn gibi taglar depesin
Lâle-veş yana yakup derd ile taglar depesin
- 2 Baña dün pîr-i mugân itdi vasiyyet dedi kim
Ben ölüp hâk olıcak zer kızını sen öpesin
- 3 Tapa virme hat-ıla ol saneme tap sev ile
Bir gün ola ki hattı gibi aña sen tapasın
- 4 Nice cüst ugrıyımışsın düdünin şem'îñ alup
Ey sabâ sürmeyi bir lahzada gözden kapasın
- 5 Sun'iyâ iç mey sâki ile yap yap ola kim
Gussa bâbın yapasın hâne-i şâdi yapasın

144

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Öñinde hattınuñ yere öñdin kodı yüzün
Reyhândan benefşe olursa n'ola güzîn
- 2 Pâyumdan almañuz ölicecek kûyı hârını
Kabrümde ol yeter baña müjgân-ı hûr-ı 'în
- 3 Ol Yûsufumdan ayrılırım cân-ı 'azîzdür
İtmeñ ta'accüb eyledigüm nâle vü enîn
- 4 Mâhuñ Hatâyî bergi katı alçag işidür
Bu şemse-i ruhuña göre ey nigâr-ı Çîn
- 5 Bir dahi Sun'î ırmeyeyin ben bahâra sag
Zâhid söziyle eyler isem bâdeye yemîn

145

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Vasf-ı la'lüñdür kalan cânuma ben nâşâddan
Nakş-ı şîrîn yâdigâr oldı ele Ferhaddan
- 2 Hâl-i ruhsârüñ hayâlini dide dilden sakınur
Şöyle benzer kim gelür tohmı anıñ Bagdaddan
- 3 Lâleler sanmañ görüp yırtar yüzün Ferhâd için
İdinüp kuhsâr nahun tîşe-i Ferhâddan
- 4 Kandedür hâb-ı ecel gelse huzur itsem biraz
Uyku girmez gözüme bu nâle vü feryâddan
- 5 Şîve-i refâtârın añmış alcag imiş serv-i bag
Sun'iyâ utanmadan ol kâmeti şimşâddan

146

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Şöyle ma'grûr olur ol mugbece 'izârından
Çün büt-i deyr[dür o] dilâ söylemez nâzından
- 2 Serv kim bâgda irmiş göge başı ey dil
Sâyedür düşdi yere kadd-i ser-efrâzından
- 3 Uykusu uçdı dilâ yine horûs-ı 'arşuñ
Bezm-i gülşende bu şeb bülbülün âvâzından
- 4 Su tokınmış şekerin sırrını bilür leb-i yâr
Ne imiş aslını ey dil sora hem-râzından
- 5 Kızdıran yüzümi mey sanma 'azîz-i deyrün
Sun'iyâ utanuram hürmet u 'izâzından

147

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

- 1 Benüm katlümmedür ol la'l-i mey-gûn
Emerssem anı hiç düşmez baña hûn
- 2 Didüm gördüm beñün ey merdüm-i çeşm
Didi gözüñde kalan senün olsun
- 3 Elünde âyinen mi var ey zâhid
Elünde câm dirsın baña mecnûn
- 4 Nitekim rûsbî destine tesbîh
Yakışur destine bu câm-ı gülgûn
- 5 Dişüne taş tokunsun dirmiş ey dil
Isır dimek mi ki ol la'l-i mey-gûn
- 6 Dime pâyum benüm sen katı pekdür
Çeker nice olursa cân-ı mahzûn
- 7 Uçururdu sözi 'Îsîyi gökden
Meleklerle mu'âvin olsa gerdûn
- 8 Söziyle 'Îsîyi indüre gökden
Eger Sun'î olursa yirden üstün

148

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fâ'îlün

- 1 Ben kara günlüyi bu gurbetde ey sîmîn-beden
Geldi toprakdan götürdi yüzi ag olsun kefen
- 2 Cevr-i hâra sabr kıl çok söyleme ey 'andelîb
Zahm-ı hâra kâyil oldı gül nihâlini degen

- 3 Şâh-ı 'ışka câm-ı rengîn ile olmışdur sarây
Kanlu demrenlerle bu dil ey büt-i sîmîn-beden
- 4 Hecri kabrümde mu'azzeb itmeden görünmedi
Ol kıyâmet günini gör bize togar nîzeden
- 5 Şevk-ıla deyr-i felekde çarha girmişdür Mesîh
Ol semâ' idüp şehâ eş'âr-ı Sun'iden suhan

149

Mefûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

- 1 Çıkırcı-zâde afet-i devrân ü penbe-ten
Döndürdi kendüye anı bu çarh-ı pîrezen
- 2 Dolap-veş cihânı odur agladan bugün
Hem döne döne çarh-veş âdemler iñleden
- 3 Mehdinde dahi mihrdi ol 'İsi-nefes dilâ
Şimdi hüsünde yek durur ol afitâbden
- 4 Barmaga bedruña nice beñzer مليک و پادشاه
Bu yaşım مجذار و کاشا şarâb içmek isteyen
- 5 Esrârdan geçüp dururın Sun'iyâ veli
Ol hokka leb durur beni hayrân vü denk iden

150

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Seyl-i eşkümlle kapuña geldüm uş zâr u harin
Baña feyzüñden irişdür yâ Muhibbü's-sâyilîn
- 2 Bir birin basdı felekler 'îd-i hüsni seyr için
Kat kat oldı feleklerde melekler yer yerin
- 3 Sûretüñ hurşîdine öykündügiyçün âyîne
Anı yüzler eller eller dem-be-dem ey hûr-ı 'în
- 4 Gösterür engüşt beni ellere barmag ile
'Îd-i hüsünüñde hilâl-ebrûlaruñ ey meh-cebîn
- 5 Sun'ı şî'rin okımaz destinde olmayınca câm
Söylemez âyînesüz tûtî kelâm-ı şekkerîn

151

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hâlimüz Yârab n'olur ol gözleri alâ ile
Kalb-i 'uşşâkı soyupdur gözleri alâ ile
- 2 Saltanat añlar sürerler kim varup meyhâneye
İki 'âlem hazzın eyler şimdi yek ile

- 3 Kırpigüñden gözlerüñ Tâtâr oklar yagdırup
Yıkdı dil ma‘muresin bir lahzada yagma ile
- 4 Şive-i reftârdan gözlen o serv-i hâm- dest
Hisse umar bilmeyüp eksükligin yek pâ ile
- 5 Mâyil olsuñ Sun‘inüñ yaşına n’ola serv-i bag
Ne kadar yaşarsa ol ser-sebz olur çün mâ ile

152

Mefâîlün Mefâîlün Mefâîlün Mefâîlün

- 1 Egerçi sâde pehlûdan zarar gelmez o fettâna
Cihânda ‘ışk ola âyîne-i dîdâr-ı cânâna
- 2 Katı terk eyledi cânı viricek la‘l-i cânânı
Çün oldı cân cânâna gönüllü dil oldı yabâne
- 3 Çekişse şânelerle kâkülüñ ‘ömrüm ‘aceb midür
Ki dil üşürdiler her yañadan zülf-i perîşâna
- 4 Eli altında olma kimsenüñ kaç serzenişinden gel
Nice diller verir bu kâkül-i miskîne gör şâne
- 5 Tekellüm itse tûtî-veş meger ter lebleri yâriñ
Biri birine degdikçe ne hoşdur cân katar cânâ
- 6 İrişmez şem‘ gibi bezm-i vasl-ı yâre ey Sun‘i
Gözi yağın yidürmezse kişi bu nâr-ı hicrâna

153

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 La‘l-i nâbuñ ‘aksi geldi çeşm-i mey-gûn üstine
Husrevâ Şîrîndür san bindi Gülgûn üstine
- 2 Ol saçı Leylîye îsâl itdi fûrkat-nâmemi
Dûd-ı âhum murg-veş döndi bu Mecnûn üstine
- 3 ‘Aks-i eşk u suret-i Ferhâtdur âyînedede
Sanmañuz kim gül degipdür nal-i gülgûn üstine
- 4 Ehl-i dünyâ hâlin işitdüñ mi kim bulunmadı
Bir avuç toprak atar bir kimse Kârun üstine
- 5 Nergis üzre nûndur kaşuñ senüñ ey nûr-ı ‘ayn
Ş’ol kara hâlüñ kaşuñda noktadur nûn üstine
- 6 Bu dil-i pür-rîş başı üzre tutar Sun‘iyâ
Her ne dem peykânı gelse zahm-ı pür-hûn üstine

154

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Yok dime hîç filoriyi vir o sîm-tene
Çekmek isterse eger kim seni karz-ı hasene
- 2 Borca koymaksa garaz altuna koy cehd eyle
Tutı virürse dahi hûb senk geldi yine
- 3 Assıya isterse va‘desine aldanma
Sen turup hâlûñi ‘arz eyle o serv-i çemene
- 4 Ger gök oğlagı atıvermisine razı ola
Sen de bağışla kuzusın o gazâl-i hasene
- 5 Şâhidem dir ise سار اوقه eger virdügüne
Şâhid-i rûz durur kimse inanmaz sözine
- 6 Mâl-i hulyâlar ile göñlini egler Sun‘i
Gördi yok çâre irişmege o sîmîn-bedene

155

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Sadâ-yı ra‘dı sanmañuz koyan bu halkı dehşetde
Çalar cünbüşini çarhuñ figânum bezm-i mihnetde
- 2 Giderken kûyuña dil cennete ugrarsa incinme
Gelür tez göñlüm eglenmez benüm ey dost cennetde
- 3 Kaçan kim câm-ı ‘ışka gussa zehri katıla ey dil
Geçerler kendüden anı içenler bezm-i hayretde
- 4 Elüñden âh eylerken ‘asâ ile senüñ tesbîh
‘Aceb kim dest-gîr olur saña sofi kıyâmetde
- 5 Akarlar ehl-i diller su gibi her dem ayagina
Nazîri yok bu gün pîr-i mugânîñ hîç velâyetde
- 6 Ferîd olmak gerek Sun‘î gibi ey hâce ‘ışk içre
Şu kim ol gühere tâlib durur bahr-i mahabbetde

156

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- 1 Müjeñ hançerlerin çeşmüñ takaldan sol u sağında
Olupdur ‘âşık-ı dil-hasteler başı yaragında
- 2 Gören sanur ki Mecnûn gibi yapıdı âşiyân kuşlar
Gelüp cem‘ olduginca oklaruñ başum kabagında
- 3 Şeh-i gam meskenidür sine göñlüm şem‘i ko yansun
Yanar bal mûmları ‘âdet durur şehler otagında
- 4 Görenler sûret-i Çîn gibi kalur ey göñül hayrân
Hatâyî Rûmî pîr kalur yüz zülfi yañagında

- 5 İhâta eylemiş zülfüñ leb-i cân-bahşuñı cânâ
Gören sanur ki ‘ Îsîdür yatur Meryem kucagında
- 6 Ser-i zülfi gibi kaldı ayakda Sun‘î -i haste
Dirîgâ salınur eller o servüñ sol u sagında

157

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Tâze tâze dâglar ile hâksâr oldum yine
Güller ile zeyn olınmış bir mezâr oldum yine
- 2 Açdı cennet revzenin ravzamdaki güller benüm
Haşr olunca hûrîlerle hem-civâr oldum yine
- 3 Hân-ı rahmetle tolı her gül tabakdur nûrdan
Hamdüli‘llâh şimdi zayf-ı Kirdgâr oldum yine
- 4 Nûrdan kandîllerdür asılur her verd-i ter
Türbetüm oldı münevver kâm-kâr oldum yine
- 5 Tañ degüldür yüz sürer ey dil melekler hâküme
Tâ kıyâmet ehl-i kabre iftihâr oldum yine
- 6 Meşhedüm biñlerle ol kanlu kefenden haymedür
Ben şehîd-i ‘ışk olana tâcdâr oldum yine
- 7 Câm-ı rengîn oldı her bir gül serâ-yı kabrûme
Sun‘iyâ ehl-i mezâra şehriyâr oldum yine

158

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Nâylar bel bagladılar baña dem-sâz olmaga
Nâleme bezm-i belâlarda hem-vâz olmaga
- 2 Her nefes germiyyet-i mihrüm ziyâde olmada
N’ola artarsa cünûnum başladı yaz olmaga
- 3 Nabzumı tanbûr-veş tutdı vü bildi derdümi
Başladı kânûn ile mutrib şifâ-sâz olmaga
- 4 Câna kalmazsın heves eyle dilâ ‘âlemde sen
Rîsmân-ı kâkül-i dilberde cân-sâz olmaga
- 5 Işkda Ferhâd u Mecnûn idi akrânuñ senüñ
Her birinden başladıñ ey Sun‘i mümtâz olmaga

159

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Cân u başı komışam ol büt-i fettân yolına
Cân nedür ol sanemüñ zühd ile îmân yolına

- 2 Yaşımı âb-ı revân itdi Hudâdan dilerem
Gele hep itdügi ol serv-i hırâmân yolına
- 3 Leb ü haddüñ haberin virse sabâ haclinden
Açıla goncası baguñ gül-i handân yolına
- 4 Reh-i kûyiñda yüritlemez bizi uş kelb-i rakîb
Kimse hükm itmez idi gerçi sultân yolına
- 5 Bir let urdı mehe âhum ki karardı bedeni
Sun'iyâ geldügiçün ol meh-i tâbân yolına

160

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Kaddümi bükdi gam-ı 'ışk sözüm gûş eyle
Añasın bir gün ola gûşña mengûş eyle
2. Duhter-i rez çeke gör sen yüri ey tâze cüvân
Bu cihân pîrezenin câm içüben nûş eyle
3. Bu cihân gussasını umdu kim tigüñden
Sâki bir câm içürüp gel bizi serhoş eyle
4. Sundı bir câm destime yeke Ferhât bu şeb
Didi ey Hüsrev-i 'uşşâk şını nûş eyle
5. Tıfil iken ol şehüñ ol kulagı tözin açarum
Büküp ey gussa benüm kaddümi mengûş eyle
6. Yâd idüp şâd idesin düşmeni kim dedi saña
Köşe-i gamda bu Sun'iyi ferâmûş eyle

161

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Sûzumuñ ger zerresin göklerde âhum söyleye
Her melek te'sîr-i âh-ı subhgâhum söyleye
2. Dün günâh itdüm yanıñda vaslın añdum sögdi yâr
Umaram bağıslana bu gün günâhum söyleye
3. Hançerinden öldüğüm kabrüm ziyâret idene
Dil uzadup kabrüm üstinde giyâhum söyleye
4. Bî-günâh öldürdigüne oklaruñdur şahidim
Tañrı kâdi olıcak togrı güvâhum söyleye
5. Sun'î-i dil-hasteye tîmâr u dirlikdür sözüñ
Söyle e ol derdmende pâdişâhum söyleye

162

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Bir muhabbet-nâme yazdum ol güzeller şâhına
Murg-ı cân ile uçurdum nâmemi dergâhına
2. Benden ey nâme du‘âlar eyleyüp ba‘de’l-selâm
Öp elin ‘arz eyle hâlüm ol güzeller şâhına
3. Diyesin gamdan yine âzâd itmiş bendesin
Lutf idüp mektûb göndermiş bu devlet-hâhına
4. Şâm-ı hasretde yolum azmışdum irüp nâmesi
Şükr kim şem‘-i hidâyet oldu bu gümrâhına
5. Sun‘iyi hecriyle hâk eyler yakında rûzgâr
Ol dahi yüzler sürer bilüp bu türâb-râhına

163

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Zülf-i Hindûsı görindi yine hadd ü âl ile
Dâl-i devletdür düşen ey dil mübârek-fâl ile
2. Tapuña ey nûr-ı ‘aynum dâg-ı sînem gözleri
Dâyim uyanuklaruz dirlir zebân-ı hâl ile
3. Yüregüm başında devlet var imiş bildüm yine
Togrulup çün geldi tîrûñ sîneme ikbâl ile
4. Rûy-ı zerdümdür viren sûret sirişk-i âlûme
Yakduram yâri umaram hâlûme bu hâl ile
5. Habbece âdem dimez ol yâr-ı gendüm-gûn baña
Sun‘iyâ meylüm bilelden sünbüle ol hâl ile

164

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün

1. Dil olmaz şeşder-i gamdan güşâde
Hemân zârum olur her dem ziyâde
2. Harâmîlik idüp busen alanı
Tutup hep öldür ey sâkî bâde
3. Fütâde ol perî cism-i latîfin
Görüp hayrân kaldum ben fütâde
4. ‘Acûz-ı devri gör Ferhâd gibi
Bu nâmerd uş kıyar ben nâ-murâde
5. Şarâb olsun redîfi bir gazel di
Lebi yâdına Sun‘î harf-i bâ’de

165

Mefûlü Fâilâtü Mefâilü Feûlün

1. gamı senüñ niçe bir başuña uşa
İç rez kızıyla toluyı dünyâ zenin boşa
2. Hat derildi vü çulladı hadd-i gülgûnun
Terk itdi yâr hüsn-i semendin koga koşa
3. San rustâyî deste girer toğan kaçan
Tûtî-i câm zâg-ı siyeh destine düşe
4. Sultân elinde seyfi sanur dest-i hûbın
Görenler anı dir ki bu bu kez beñzedi kuşa
5. Gam çekmeye mi Sun‘i o meh bir güzel seve
Şâd ola mı şü kimse ki cânına od düşe

166

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün

1. N’itdügin ey Hızır hat gördin mi Mûsâ yerlere
Yüzleri suyn yanınca dökdi Mûsâ yerlere
2. Çıkdı gördi çarh işigüñe nazar ka‘r-ı zemîn
Ey yüzi gün hacletinden geçdi ‘İsâ yerlere
3. Gel durıben sinüme ey serv-i gül-ruh ‘âkıbet
Şem‘-veş her sîm-ten girmez mi kara yerlere
4. Zâhidâ gel içmegil yok yere îmânun için
Sen de yokdur ‘ışk-ı dil-ber girme ara yerlere
5. Ta‘b-ı Sun‘i bilüñ ü la‘lün kaddüñ vasfin kılur
Hoş deger ol ince vü rengîn a‘la yerlere

167

Mef‘ûlü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1. Halüm ne bilsün el benüm ol kâşı yâ ile
Ben bilürem ne çekdügümi ol Hudâ ile
2. Sûfî şarâba hiç ide mi tevbe-i nasûh
Ş’ol kim mey içe ol Yûsuf-ı meh-lîkâ ile
3. Ser-mest elinde bâde çika geldi meclise
Ol meh kadem götürdi pür itdi safâ ile
4. İrişdi vasl-ı bâkîye ş’ol kim ‘âlâ kader
Kat‘-ı ‘alakadur işi tîg-i fenâ ile
5. Virdükçe rûha rahatı dendân ی بسک و سد
Sun‘i kılur hilâl özini ol hevâ ile

168

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Her kim ki girer 'ışkuñ ile taht-ı serâya
Bir şehdür o kim mâlik olur taht-ı sarâya
2. Ne 'akla vü ne fikre uyar bu dil-i dervîş
Sultân-ı mahabbet baka mı hiç vüzerâya
3. Ş'ol deñlu urupdur aña yâre müje-i yâr
Cân sezmezin ey dil ki yine yâre yaraya
4. Şeh beytine el arkasını yire kosunlar
Ey bâd-ı saba var bu sözi di şu'arâya
5. Ferzâne durur Sun'ı bu gün nat-ı nazımda
Şâh ile bisâtı kim ola gire araya

169

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

1. Görđi sâgar tolaşur dildâr ayagın almaga
Nâz ider sâki elinden yâr ayagın almaga
2. Kâküli yârîñ bogazından asılsun ey göñül
Nice kasd itdi gör ol dildâr ayagın almaga
3. Rez kızıyla baş koşup boynuma olsun destime
Mest idüp ol sâki-i hunhâr ayagın almaga
4. Kaddüñe öykündügiçün serv-i bagıñ itdi kast
Cûybâr ey serv-i gül-ruhsâr ayagın almaga
5. Hatla zülfiñe ulandigiçün benefşe bagda
Rişteler tolaşdılar ey yâr ayagın almaga
6. Nergis ü gül lâle vü zerrîn kadeh hep dirneşür
Gördiler kast itdi bâd ezhâr ayagın almaga
7. Bir kadehle def' olur dahi humâruñ zahmeti
serv یاقود و نذ ا-ı gül-ruhsâr ayagın almaga
8. İt rakib senüñle tenhâda مدت سغا bugün
Fırsat el virdi baña agyâr ayagın almaga
9. Döne döne devr idüp ey sâki ayakdan çıkar
Bu mey-i gülgün yine huşyâr ayagın almaga
10. Bâde ile başımız hoş idüp el itmek gerek
Sâgarıñ ey dide-i hunbâr ayagın almaga
11. Gerçi kim pîr-i mugândan aldug el ey sanevber.
Yine cânlar virürüz humâr ayagın almaga
12. Seyl-i gam basdı beni yaşum diñilmez hep budur
Tutuşup kasd itdügüm hammâr ayagın almaga

170

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

1. Desem ol Yusûf-ı sâniye bizde هزينانسد
Zebân-ı hâl ile dir gamzeler yüzde sinân nîze
2. Size bizden garaz yok ey gül-i ter sümme vallâhi
Neden ol gamzeler her zahm-ı hârı bizden seze
3. Uşmakçı güzeli gördi neden ol bize ta'n eyler
Rakîbiñ bilmedi şeytânlığını urdu el bize
4. Yaşıl baş oldu hep servi kızılbaş oldu hep lâle
Şeh-i Rûm oldu çün gül döndi gülşen şeh-i Tebrîze
5. Leb-i Gülgûnuñ altında gören dir hattunî cânâ
Süvâr olmuş yine seyr itmege Şîrîni Şebdize
6. Hevâ ebrîyle bu âh-ı serim başdan aşmışdur
Çıkarsa tañ mıdır ey şeh belâ bezmi bu şeb dize
7. Saçın hadd-i 'arokrîziñde dir gören 'aceb Sun'î
Ne yüzden silk-i nazma dürr-i ma'nâyı bu şeb dize

171

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Yine girmiş o meh zerrîn kumâşa
Ser-â-ser bakanuñ gözi kamaşa
2. Küpe bogmak gerek mey gibi sâkî
Şular kim rez kızı kûyın tolaşa
3. Dil-i sengînuñ eşkümden sakınsun
Kim ol taglar yıkar kaçan ki taşa
4. Dil-i Şîrîni nerm itmege Ferhâd
Ururdi başı taşa taş başa
5. Bir od düşmüş dile hammâm gibi
Ki kızgın müştêrî ol ser-tırâşa
6. Bahâr irdi diyelüm işidelüm
Düşüp Sun'î senüñle taga taşa

172

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Çıkar âhumla bu dil pâre pâre
Görenler anı sanurlar şerâre
2. Hilâle gösterüp mihr eşrefisin
Getürmüş pîr-i çarh anı kenâra

3. El ayak tutmaz ey pîr-i harâbât
Meded bir çâre eyle gel humârâ
4. Görinen sîn-i sünböldür sanurlar
Ki şâne el uzatdı zülf-i yâra
5. Bizi hâk itmege yelter o yâri
‘Aceb ey Sun‘î n’itdũñ rûzgâra

173

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Gülşen içre her seher bülbüller eyler zemzeme
Çagırup dir ‘ayş u nûş eyleñ irişmez dem deme
2. Halümi gör nice oldı senden ayru dostum
Zecr zecre hecr hecre derd derde gam gama
3. ‘Ârızuñda cân virüp ister zenahdânuñda dil
Ka‘bede olan ider meyl âb-ı zemzeme
4. Hoşdur ol kim her gice yariyle tâ subha dek
Sîne-ber-sîne ü leb-ber-leb olasın fem feme
5. Yâr yâr oldı saña Sun‘î geçüp agyârdan
Bu cihândur yâr olur iyü iyüye kem keme

174

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Sûfiyâ âdem ol it hücre-i halvet bu gice
Ol perfyi idelüm sohbete da‘vet bu gice
2. Hücre-i sîneye gel cân u gönülle idelüm
Sûhteler sohbetin ey şem‘-i hidâyet bu gice
3. Yakdı cân şem‘ini dil gussa vü gam bezminde
Şevk idüp eyledi yârânlar ‘işret bu gice
4. Mûmlar yansa şehâ meclise şevk artug olur
Mûmdur cân u gönül itmege hidmet bu gice
5. Çeşm ü dil Sun‘î şarâp ile kebâb ile ider
Sînede yâr hayâlini ziyâfet bu gice

175

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Câm gibi kim nisâr eylerse bezme cânını
Döne döne sâkiniñ öper leb-i handânını
2. Devr-i hüsninde komasun ayagı elden müdâm
Sâkî-i gül-çihre sürsün geçmeden devrânını

3. Geldigince susayıp sûz-ı derûnum def' ider
Dilde cânım gibi saklarsam n'ola peykânını
4. Şeb-külâhum mâh-ı nev gibi atardum göklere
Bir gece imrûza koysam ol levend oğlanını
5. Sun'ı-i mîr-i kelâmıñ görse dîvânın eger
Tagıdurdı Husrev ey şeh kendinüñ dîvânını

176

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Dâg-ı sînem görüben derd-i dil-i nâşâdı
Yandı yakıldı benümçün acıdı agladı
2. Dişinüñ dür ola lalası lebüñ dâyesi şîr
Saña Husrev kul ola la'lüñe Şîrîn dâdı
3. 'Işk-ı Şîrînde tişeyle idi her kârı
İşini başa iletdi görüñüz Ferhâdı
4. Cânı cânâneye ısmarlamag âsân ammâ
Kim kabûl eyler ölürsem bu dil-i nâşâdı
5. Bûy-ı zülfîn bize bir demde getürdi yârîñ
Yeridür tayy-ı mekân eyledi dirsem yâdı
6. Sun'iyi ey felek ayırma o şîrîn-lebden
İñler aglar dahi Ferhâda bu kûh u dâdı

177

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Bu bezmüñ sâkîyâ olmuş durur pervâne evbâşı
Tokuşmaga bahâne itdi geldi şem'e yâr başı
2. Yüzüm yok yâre bakmaga siyeh-rûyam bu âhumdan
Yüzüm ag eyle huzurda yetiş ey gözlerüm yaşı
3. Hudâ Ferhâda zulm itdüñ diyü taş itdi Şîrîni
Kızılmış sûret-i Şîrîni sanmañ görüp ol şem'i
4. Kadeh mâh-ı muharremdür gerek resm-i hisâmîler
Zülfikârı ey dil n'ola meyhâne evbâşı
5. Usandı Sun'iyâ 'âlem kamu nakş-ı hayâlîden
Olaldan reng ile sen beyt-i şî'rîn tâze nakkâşı

178

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Fe'ülün

1. Görelden zülf ile ruhsâr-ı âli
Kara günde geçirdüm mâh u sâli

2. Virürdi devlet el bir kez kolını
Salaydı boynuma ol gül-nihâli
3. Gubâr irişdi miskiñ hâtırına
Çü reyhân oldı hattınuñ misâli
4. Elümüz bir çanâga girsün ey dost
Berü gel al elüñe câm-ı âli
5. Yeñi bir dânedür Rûm içre Sun'î
Hüsün meydânını hoş buldı hâlî

179

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

1. Belâ-yı 'ışka ugratdı beni bir Rûm sultânı
Meger sultânım Allâh eyleye bu derde dermânı
2. Esîr itdi beni bir kâfire göñlüm diyen zâlim
Halâs eyleñ o kâfirden meded siz bir müselmânı
3. Kilîsâya bile varmak ile yanınca mûmıyuz
Göreldeñ sûretinde ol bütüñ envâr-ı îmânı
4. Gehi zülfi 'asâsın ejder eyler halka Mûsî-vâr
Gehî 'Îsî suynı gösterür la'l-i bed-efşânı
5. Bu gün sultân kulıyuz Sun'iyâ Mısr-ı muhabbetde
Efendim pâdişâhumdur benüm bu Rûm sultânı
6. Aña yok çare sultânîyeler ile vâsıl olmaga
Hemân papas etegin tut dilerseñ kucasın anı

180

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Hûb idi gerçi sitâreyle cihânuñ sohbeti
Konuşaldan itleri bozdı hümânuñ sohbeti
2. Yıldızun düşürdi ol öñüme sitâreñ ey göñül
Sînemi mahv itdi hurşîd-i cihânuñ sohbeti
3. Goncanuñ agzı suyu aksa n'ola şebnem gibi
Nevbahâr-ı gül-rûhı añdurmaz ânuñ sohbeti
4. Perdeden yüz gösterüp çarhın yitürdi Zührenüñ
Bezmümüz germ eyledi ol mihrîbânuñ sohbeti
5. Sun'iyâ âheng-i sâz itse dil ârâm eylemez
Zühreye raks itdürür çeng-i hümânuñ sohbeti

181

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Sanmañuz ra‘d inledi ebr-i bahârî agladı
Yüz bügütdü hâlüme gün zârî zârî agladı
2. Görinen encüm degüldür görüp ahvâlüm benüm
Kalmadı bu pîr-i çarhuñ ihtiyârî agladı
3. Çeşm-i encüm jâle eşkin dökdi bu şeb şem‘-veş
Yummadı çeşmini ben bîmâr zarî agladı
4. Dâg-ı derdi bagruma bassam ‘aceb mi dostlar
Yandı yakıldı bu ben zâr u nizârî agladı
5. Sun‘inüñ sabr u karârı yâr idi gitdi dirîg
Kalmadı biçârenüñ sabr u karârı agladı

182

Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilâtün

1. Mülk-i ‘Osmânî hattüñ geldi Karamân itdi
Yaşımuñ la‘lleri Rumı Bedehşân itdi
2. Bal mumı ile okur sîneye sen şâhı gönül
Yine eşkin mey idüp bagrını büryân itdi
3. Agzı açıldı şehâ kaldı tîr kemân-sıfat
Kaşlaruñ anı katı vâla hayrân itdi
4. Ol harâmî müje cân alsa bizi soysa ne tañ
Kendü yanında iki tîgini ‘üryân itdi
5. Sun‘i dîvânına ey âsaf-ı devrân nazar it
Şeh-i Süleymân seni çün nâzır-ı divân itdi

183

Mef‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

1. İtdi lebi bûsıyla ziyâfet dil ü cânı
Cân sohbetin itdük o perî ile nihânî
2. Öykünmek için nâfe-i Leylîye sabâ-veş
Ururdu reh-i Ka‘beye Mecnûn tabânı
3. Ger sorar iseñ hasta gönül hâlini ey dost
Mâhuñ cigerin deldi bu şeb âh u figânı
4. Sîb-i zekanın dişler iken geldi ‘adû-veş
Kopdı yüregüm agzıma geldi görüp ânı
5. Agyâr elinüñ ohşadugın Suni görürdi
Tahsîline bâ‘is ol olupdur hafakânı

184

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Vâ'iz ben eger rehne komazsam bu kitâbı
Kâfir kapusunda bulayın câm-ı şarâbı
2. Yâr eşigine biz dahi cân perdesin asduk
Ka'be aradan hoşdı götürürse hicâbı
3. Biz anlar ile sûfî ezelden dem-i lahmuz
Terk eylemesek tañ mı şarâb ile kebâbı
4. Aslıyla yakarduñ oda sen defter-i cevri
Fi'l-cümle bileydüñ elem-i rûz-ı hisâbı
5. Ey Sun'î bu eflâk eli üşürdi bize taşı
Âhuñla uçur sen de bu bir iki habâbı

185

Mef'ûlü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ûlün

1. Kadüñle yine serv-i çemen cennete mi düşdi
Kim çağrışuben kuşlar anuñ yanına uşdı
2. Kısmet idincek hançer u tigüñ dil ü cânı
Cân tigüñe çıkdı vü gönül hançere düşdi
3. Bir vechile rüsvây kılupdur beni 'ışkuñ
Mecnûnları şehrüñ bakuben baña gülüşdi
4. Mecnûn cüdâ olmadıgı gussadan oldur
Mektebde gam-ı Leylî ile kardaş okuşdı
5. Yâr منرلوا girdigü dem gördi bu Sun'î
Cândan o dahi düşdi cüdâ öñünde koşdı

186

Mef'ûlü Fâilâtü Mefâ'ilü Fâilün

1. Ben bendenüñ tolalı hayâlüñle sînesi
Añılmaz oldu Mısırdı Yûsuf hazînesi
2. Fettân hatuñ koyup o rûzı şâm-ı zülfîñe
Böyle buyırdı çün bize 'ilmüñ medinesi
3. Sarf olmaz ise hub u meye ü def ü tebe
Dünyâ niye yere gerek geçsün definesi
4. Miskînleri saçuñ gibi ayaga sal deyü
Salındı boynına o şehüñ 'anberinesi
5. Gavvâs-ı bahr-i şî'ir nice fikre talmasun
Gevherle Sun'inüñ çü tolıdur sefinesi

187

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

1. İçmezem diyü içer su gibi 'âlem andını
Ol cemâli mushafîñ billâh gör sevgendini
2. Ol şehe gözyaşın alma diyü añmañ kimsenüñ
Gûşına gevher dahi olursa almaz pendini
3. 'Aklın alduñ câm-ı 'ışka ey perî efsûn idüp
'Âşık-ı divâne tañ midur yitürse kendüni
4. Bagruma basup sarardım tazelerdüm cânımı
Başumçün bulsam ol sîmîn pîriñ dülbindini
5. Sun'iyâ bir pâdişâhuñ bendesinem şimdi kim
Görmedüm dünyâ serâyında anuñ mânendini

188

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Salar zindân-ı hecre kulların ol Yusûf-ı sâni
Kıyâmet korkusın añmaz yahod unuttı mizânı
2. Delinmiş yüregi nâyuñ be-gayet yufkadur bagrı
Kim egri baksa derd ile ider feryâd u efgânı
3. Silahdâr-ı müjen cân nakdin almaga hevâ idi
Bi-hamdülillâh halâs oldı çü teslîm eyledim cânı
4. Mezârumda çıkarın kûy-ı hârını ayagımdan
Gül-i cennet biter kabrümde anuñ damlayan kânı
5. Cihân içinde ey gönlüm belâsuz hiç bal olmaz
Hatından incinüp terk itme şehd-i la'l-i cânânı
6. Görinmezse gözüm merdümlerine n'ola ol hûri
Kaçarlar Sun'iyâ her dem perîler görse insânı

189

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Öldürüp hecr ile gamdan beni âzâd itdi
Lütuflar kıldı vefâ ile yine yâd itdi
2. Sanma kuşlar durur üstinde uçan Mecnûnuñ
Çevürüp başına cân murgını âzâd itdi
3. Gördi gül Yûsufinuñ bâgda Ya'kûb-ı hezâr
Kanlu pirâheni nâle vü feryâd itdi
4. 'Âkıbet pirâhenin bûyını ilette sabâ
Pîr-i Ke'nân gibi hurrem ü dil-şâd itdi
5. Nüşa yazdı leb-i yâkûtına misk ile hatı
Yine şîrînlük idüp Sun'iyi Ferhâd itdi

190

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

1. Saklagıl yârâb belâlardan diyü cânânumı
Dostlar ısmarladum ben hasta Hakka cânımı
2. Ey ceres depret dilüñ çaldır deyr ehline
O büt-i âhen-dil çün itdügüm efgânımı
3. Dûd-ı ahum bir hevâyî gök kebûterdir benim
Yâre anuñla uçurdum nâme-i hicrânımı
4. Mürdeler ihyâ için ‘İsî zuhûr itmiş sanur
Kim ki söyler görse ‘uşşâka leb-i cânânumı
5. Sun‘iyâ bencileyin hasret mi çekdi âyine
Bagrına basdı görüşüp ol meh-i tâbânımı
6. Nâme-i i‘mâlümi çünkim melâikdür yazan
Şükür kim yine meleklerdür yazan divânımı

191

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

1. Kodı Mecnûn safâhat eyleyüp kûy-ı dilârayı
Varup ahûlar ile geşt ider her dem o sahrâyı
2. Delindi ney gibi bagrum hevâ-yı dostdan sûfî
Safâ ile semâ‘ idüp sözüm zikr eyle Mevlâyı
3. Kişiyne ney gibi hâlet virüben kân yagı akmaz
Eser itmez sözüñ vâiz n’idersin kurı gavgâyı
4. Delünse dür gibi bagrum ‘aceb mi hâr-ı hasretten
Kulakdan ‘aşık oldum işidüp ol verd-i ra‘nâyı
5. Zemini ş’ol kadar tozıtdı ey şeh bâd-ı ahım kim
Serâser toza gark oldı felekde mâh konagı
6. Nazardan olma dür ey gözlerimüñ nûrı bir lahza
Senüñle hoş görür bu Sun‘i-i dil-haste dünyâyı

192

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1. Saña beñzetmiş melek sehv ile hûr-ı cenneti
Âdeme görünmege yokdur anuñçün sureti
2. Kendüsi utandı evsâf-ı cünûnum işidüp
Sanmañuz Mecnûnı aldı ‘ışk-ı Leylî hayreti
3. Küşti-gîr-i seyl-i mihnetdür basan her dem beni
Tutuşurdum yalıñuz olsaydı nâr-ı hasreti

4. Kande hârî sanma dül bendin o şekker-leb aña
Barmagın agzına sokup virdi barmak şerbeti
5. Ka'be hakkıyçün halîlümden beni havf eyleyüp
Sun'iyâ büthâneye urdı sanemler sûreti

193

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1. Geldügince nice bir atmayayın bu cânı
Bize nâmeyle gelür tîrleri peykânı
2. Şöyle toldı bu gönül okları peykânıñdan
Hiç aña basacak yer bulımaz müjgânı
3. Şimdi oturdı yüregüm yerine dahi benüm
Geldi oturdı yüregüm yerine peykânı
4. Eşkimüñ katresinüñ her biri bir âyînedür
Nice yerden görünür çihre-i nûr-efşânı
5. Başdan ayaga göz oldı yaşumuñ katreleri
Sevr idem tâ ki toynca o meh-i tâbânı
6. Gitdi ol yâr didi görmege toymag olmaz
Vuslatuñ hecr imiş ey Sun'î yine pâyânı

194

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

1. Zer benekden bâl açup cânâna yelken takyesi
Başladı tâvus-veş cevlâna yelken takyesi
2. Afitâp üzre şafakdur gûyiyâ ol meh-ruhuñ
Yüz urur da kırmızı merdâne yelken takyesi
3. Bir kızıl otâg kurup üstine verdi yine
Hayl-i ünvan o şeh-i hûbâna yelken takyesi
4. Serv-i balâ üzre konmuş al tûtî sandum
Vireler ziyet kadd-i cânâna yelken takyesi
5. Sun'iyâ san bir hümâdur sâye salmış bir shehe
Husrevüñ başında ol şâhâne yelken takyesi

195

Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilün

1. Tâ ki sen afetle araya fûrkat düşdi
Dil ü cânâ yine ey dost bir afet düşdi

2. Bir iki gün garazum ‘uzletdi dünyâdan
Künc-i ‘uzlet baña bu köşe-i hasret düşdi
3. Sür gam şâhı beni hecr-i elem şehriden
Dostlar şimdi ‘adem mülkine rihlet düşdi
4. Dâr-ı gamdan yine derd ile diyâr-ı ‘ademe
Sefer itdüm vatanumdan baña gurbet düşdi
5. Sun‘i bir hûb sever şehir-i Sitanbul içre
Gelibolıdan aña şimdi ferâgat düşdi
6. Seni gördi yine mirât-i cemâlınden anuñ
Sanma ey dost ki bu gayre muhabbet düşdi

196

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

1. Dimiş oldım yâre gönülde seni sevdim seni
Dil belâsına ugradım bilmezlikle vây beni
2. Goncanuñ ağız ölçüsini aldı çünkim ‘andelîb
Gördi yok bûy-ı vefâ eyler anuñçün şiveni
3. Günde biñ kez sevdüğüm didem dirsem azdır
Ol güneş çoğı budur yakdugına bâ‘is beni
4. La‘lûne mestûre iken gonca ebkârı görüp
Baş açup ortaya düşdi ey letâfet gülşeni
5. Güzel alayın dimiş cânını bir gün Sun‘iniñ
Ol aña cânlar virür ey dost ol günler kanı

197

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Hastayam giryeden agardı gözümüñ bebegi
Halk insan sanur gözüme konan sinegi
2. Bu kadar nâleme katlanmazdı ‘âşık eger
Olmasaydı ceres gibi demürden yüregi
3. Alduğınca ele mavsasını berber ‘İsâ
Gösterür ol yed-i beyzâya gümüñden bilegi
4. Ol şehe söz geçirüp kim ki murâdına irür
Tañrı yanında kabûl ola anuñ her dilegi
5. Bir zamân hâlî degüldi nazârımdan Sun‘î
Şimdi gözümde uçar ol iki gözüm bebegi

198

Mefûlü Mefâîlü Mefâîlü Feûlün

1. O serv-i kad itsün idebildikçe ko nâzı
Sür yire benefşe gibi sen rûy-ı niyâzı
2. Sevdüm dir iken cân ile Şîrîn işidüp
Hüsrev didi Ferhâda ki bu sureti kazı
3. Ey ehl-i hecr korku cehennemle hecirdir
Sabr eyleñ anuñ gitdi çoğı kaldı çün azı
4. Saki beru sun turna gözi bâde-i nâbı
Kış gicesidir taşrada gör çâkır ayâzı
5. Ol şâh didi nâz u vefâmñ birin alsun
Meylim taraf-ı nâza dime Sun'ı ko nâzı

199

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey dil ü cân n'ola komazsa belâ vü gam sizi
Âdeme saymaz çü 'ışk ehlî belâ vü gamsızı
2. Eylemez hurşîde mihr umma vefâ andan sakın
Bu 'acûze devr-i mekkâruñ odur togmış kızı
3. Neyler iblîs ehl-i islâm ile cennet içre dir
Göricek kûyuñda ey hûrî rakîb el bizi
4. Serv ayagında bitmiş lâlelerdür sanuram
Topuğına la'l bağlamış ol âfet bir dizi
5. Bitdi serv üstinde gül-i âl yâ tûtî kondı dir
Sun'iyâ gören o mâhuñ şeb-külâhın kırmızı

200

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Şimdi ben bir âfitâbuñ olmuşam dildâdesi
Âsumân gömgök delüsidür zemîn üftâdesi
2. Turamaya dil ayag üstine bezm-i haşre dek
Şöyle sermest itdi anı 'ışk-ı yâruñ bâdesi
3. Suya saldum dir ise ey dil inan gerçek durur
Rehn-i meydür şeyh-i şehirüñ bilürüm seccâdesi
4. İdemez yanınca salınıp ayak seyrânını
Olmayan ol serv-kaddüñ sâye-veş üftâdesi
5. Yire göke sıgmadı şevkından anuñ âfitâb
Sun'inüñ görseñ nice mehrûdur Eşref-zâdesi

201

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. 'Âşık oldur 'akl ü sabr u gayret ü nâmûsını
Kim virür yile hevâ-yı yâr ile kamûsını
2. Baş egmezdüm hilâl-i çarha mânendi rikâb
Ben fakîre Hak nasîb itse eger tapusını
3. Didi hiç yokdur gök altında nazîri ol mehûñ
Âsumânî atlas içinde gören pehlûsını
4. Gösterürse tañ mıdur iller beni barmag ile
Ben hilâl oldum görelden ol mehûñ ebrûsını
5. Mâh gibi göklere irerse başı Sun'iyâ
Alınıñ âhır görür kişi kara yazusını

202

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Hümâ-yı 'ışk uçurdu cânı tenden bir kafes kaldı
Çü pervâz itdi bülbül âşîyândan hâr ü has kaldı
2. Bu sahrâlardaki nâlem ne bilsün n'idügin bülbül
Dilüm añlar bu deyr içre benim ancak ceres kaldı
3. Gel ey âyîne-i dînüm göre tâ cân-ı şîrînüm
Seni ey şem'-i bâlînüm yetiş kim bir nefes kaldı
4. Çıkamaz bu müşebbek sînedden gayet za'îf ey dil
Örimcek agına san kim tolaşdı bir mekes kaldı
5. Bu Sun'î bülbülin gülzâr-ı kûyından ayırdı çarh
O serv-i gül-rûha hayfâ musâhib hâr u has kaldı

203

Fâ'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1. Bâg-ı hüsnünde hâr bitmeye mi
Kula hiç bir bahâr bitmeye mi
2. Sakalı bitdi dinilür bir gün
Hiç o hatt-ı gubâr bitmeye mi
3. Bitdi dilde hevâ-yı serv-kadûñ
Vasıldan aña bâr bitmeye mi
4. Zahmuma merhem itmedüñ vasluñ
Kıla ey gamze kâr bitmeye mi
5. Nice kan işleri yeter ey eşk
Mâcerâmız ne var bitmeye mi

6. Nakd-i cânım ile ol miyân[1] kenâr
‘Aceb ey gül-i‘zâr bitmeye mi
7. İkilik gitse Sun‘i bizimle
Birlige ol nigâr bitmeye mi

204

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

1. N’ola ger el üzre tutarsam gül-i ra‘nâ gibi
Âşıkı kim hoş tutar bu sâgar-ı sahbâ gibi
2. Göremez didâr-ı yârı dirler anı girü tur
Çalışup kim başı taşa urmasa Mûsa gibi
3. Kef yiyüp dest-i havâdisden gögermese yüzi
Kimse basmaz bagrına ol güheri deryâ gibi
4. Gayr-ı Hakdan Sun‘iyâ mirât-i kalbün sâf idüp
Başlar üzre yir idin mihr-i cihân-arâ gibi

205

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

1. Ş’ol kebûter kim saña gönderdim anı ey perî
Tâpuña bir nâme-i hasretdür anuñ her biri
2. Akıdup barmaklarından çeşme medhüñ senüñ
Gösterür hâmemle nâmem mu‘ciz-i Peygâmberi
3. Eyleyüp küstâhlık öykündilerdi la‘lüñe
Taşladı zergerler ey yâkut-ı leb hâtemleri
4. Öykünürlermiş ten-i sîmînüñe utanmadan
Putları taşlarsa zergerler revâdir ey perî
5. Kûyı hâke pasını bu çeşmimüñ miratüñ
Sildigüçün Sun‘iyâ itdim gözüm üzre yeri

206

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

1. Benim ahum gibi öldürdi ol agyâr-ı bî-dîni
Kılıcın tak-ı ‘arşa tañ mıdır asarsa o نيبوا
2. Rakîb ol dilbere dînim der idi yâr terk itmiş
Bihamdillâh hele gördüm bu hâl ile o bî-dini
3. Egerçi virdü Husrev cân aña ey dil velfi Şîrîn
Anası südi gibi virdi aña cân-ı şîrîni

4. Nigâra rûy-ı zerdüm añmadum bu söz gerçektür
Nemüzden renk alur bilsek nedendür yâ şermini
5. Külüngün pençesine [düşince] Suniyâ Ferhât
O kuhsâruñ temâşâ eyler idi halk seyrini

207

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

1. Seyr-i Eyyubâ çıkan ensâr u ihvanum gelmedi
Yoluna kurbânlar oldugum nigârum gelmedi
2. Hasreti topı beden burcın yıkarsa tañ mı kim
Geldi şâm irişdi bağlandı hisârum gelmedi
3. Sabr-ı Eyyub ile ‘ömr-i Nûh istersem ne tañ
Zevrak ile gitdi Eyyûba o yârum gelmedi
4. Sun‘iyâ üsti açuk zindândır İstanbul baña
Gitdi seyr-i gülşene ol gül-‘izârum gelmedi

208

Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilün

1. Gerçi Yûsuf güzelüm hüsün ile sultân oldu
Demler oldu bu cihân başına zindân oldu
2. Hoş yalıñ yüzlü vefâ ıssı degül mi kılıcuñ
Ey gönül gire benim koynuma ‘üryân oldu
3. Kangı abdâl ki terk eyledi tâcın sûfi
‘Âlem içre baş açuk başına sultân oldu
4. Cür‘a-veş sâki diler döke yire kanımızı
Lebin ısırmagıla sanki hemân kân oldu
5. Şeh-i Süleymâna irişmezse sözi Sun‘inüñ
Tutalım nazım-ıla bu ‘asırda sultân oldu

209

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1. Gönülümüñ sırçasını sıdı anuñ gönli taşı
Rûşen oldu baña âyîne-sıfat içi taşı
2. Çâr-yâr oldu bu gün Ka‘bede çâr-ebrûsı
Ruhları olalıdan iki cihânuñ güneşi
3. Çeşm-i bîmârımuñ arturmadı tîmârın o şeh
Gerçi oldu ser-i kûyında nice yıl subaşı
4. Ejdehâ-yı ser-i zülfüñ katı çok başlıdur
Yaraşur olsa hatuñ leşkerine biñ başı

5. Kehrübâ-veş beni zerde ideli hecr-i la'lüñ
Döndi tesbîh-i 'âkike gözimüñ kanlu yaşı
6. Çok yaşasun yemm-i gamdan beni yâr itdi halâs
Dilerim beñzeye ey Sun'î anuñ Hızra yaşı

210

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

1. Yemin itdi ki bülbül saga sağı
Şimâl olursa şâh-ı gül kulagı
2. Ben anı gûş-ı yâre beñzedelden
Mehiñ pek مرهقنه segirür kulagı
3. İşidüp şâyed incine ol gül dahi
Sadefdir dime gûşına kulagı
4. İki gözüm yamandır nice çağlar
Biri kara denizdür biri agı
5. Hazân yapragına döndi meh-i nev
Göreldeñ kaşuñı ey gül budagı
6. Nigârâ ol ki var hâl-i tudaguñ
Urubdur cân-ı Suniye tavidagı

211

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Şu kim dildâra nakd-i cânı saydı
Anuñ ey dil ol âhû oldı saydı
2. Dilâ zülfünde la'lin añmag anuñ
Harâm oldı şuña kim ola kaydı
3. 'Acâyib mashara düşdi rakîbüñ
Tonatdılar efendi añña hey di
4. Aña fetvâ viren hep müdde'îdür
Tıfıldır yâr bilmez 'Amr ü Zeydi
5. Nic'olur Sun'iyâ görürdi tâvûs
Biraz kûyında cevlâna turaydı

212

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ûlün

1. Halîlüm dûd-ı âhum od oldı
Bu gözümdeñ çıkan Nemrûd oldı
2. Ruhüñ pervâne şem'e beñzedelden
Anuñ meclisde yüzi od oldı

3. Senüñ ‘izz ü huzûruñda bu ‘ömrüm
Begüm sarf olıcak maksûd oldu
4. [Marîz-i] hâl-i la‘lûndür rakîbe
Hoşâb aşî [nehy] u merdûd oldu
5. Degelden sözde Sun‘iye hilâfet
Sadâ-yı nazm-ıla Dâvûd oldu

213

Mefûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

1. Gözden bıraktı hışm idüp âh ol güzel beni
Gözlerse vaktidir n’ola şimdi ecel beni
2. Mecnûn gibi hikâyet idüp sergüzeştimi
Meclis-be- meclis eylesün eller mesel beni
3. Leylâ-yı zülf-i dilbere divâne olmaga
Mecnûn yerine virdi bu dünyâ bedel beni
4. Her bâr cevri-yârla deng olduğum bugün
Bâr-ı cefâyâ gördi bu devrân bedel beni
5. Serâpa bürehneyim reh-i ‘aşkda Suniyâ
Barmagla gösterürse ‘aceb midür el beni

214

Mefûlü Fâilâtü Mefâilü Fâilün

1. Ebrûlerüñi görelî bildiler ey perî
Dünyâ kaç bucag idügin gayb erenleri
2. Dâmânı bilde hıdmetçün turdı serv-i bag
Saña kul oldu gördi bu kadd-i sanevberi
3. Anlar gibi bulunmaya rengîn ü abdâr
Biri birine ursa iki la‘l lebleri
4. Kim gelmez ise pir-i mugâna hidmetine er
Rez kızıñ safâsını geç sürer ey perî
5. Göñlüñcedür adû senüñ ey seng-dil rakîb
Kim nerm ider anı hunbâr olsa kâfiri
6. Yakdı ‘adû-yı pür-cebelü yıkdı gûyâ
Yapar cebelü kâfiri bu ah şeşperi
7. Bir kâfirî binâ idi cism- i ‘adû velî
Hoş yıkdı top-ı âh anı ey hüsün serveri
8. Ahum sinâniyle cidali görüp anı
Ceng ü cidâli Sun‘i kodı hasm leşkeri

215

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Feîlün

1. Hilâl ebrûlerin gördi senüñ ey yâr baş egdi
Saña bî-mihrlikte çarh-ı kej-reftâr baş egdi
2. Sabâdan serv togrı söz işidüp vasf-ı hadüñde
Kodı el arkasını yirde tûbâ-vâr baş egdi
3. Kemân bir germe kaşlu hûb idi ohşardı iller
Göricek şive-i ebrûlerün ey dildâr baş baş egdi
4. Kad-i mevzûnuñ ile hadd-i rengînuñ görüp zîbâ
Nihâl-i gül saña ey serv-i hoş-reftâr baş egdi
5. Lebüñ sırrında hayrân idi şimdi şermende
Olıcak halvetinde kâşif-i esrâr baş egdi
6. Meşâmine hatuñ bûyı ezelden sünbülüñ gibi
Benefşe güle igen ey yüzi gülzâr baş egdi
7. Müjeñ bir hançer-i erzen-rübâdur hiddetin görüp
Kılıcuñ hançerüñ gibi idüp ikrâr baş egdi
8. İnanmazdı derûnum yandugına 'ışkuñ odından
Görüp şemşîr-i nâr-ı âhumi agyâr baş egdi
9. Hat-ı la'lüñden efsûn okuyup hâl-i lebüñ cânâ
'Aceb sihr itdi aña ebrû-yı mekkâr baş egdi
10. Yüzüñden zâhid-i ter sahh iderdi zâhid-i hod-bîn
Görince kaşlaruñ mihrâbını ey yâr baş egdi
11. Dimiş tut tîgüme gerden asıl zülfümde bu göñlüm
Boyn fermânına tutdı olup berdâr baş egdi
12. Görüp müjgân tîgin Sun'î bir mahbûb dellakiñ
Tıraş oldu mûyın aña bî-destâr baş egdi

216

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Ey ecel her kim senüñ peymâneni nûş eyledi
Gussasını 'âlemüñ ol dem ferâmûş eyledi
2. Sanmañuz cân virdi mecnûn derd ile ey ehl-i şevk
Bâde-i mihr ü mahabbet anı serhoş eyledi
3. Oldılar işbu 'acûze devr mekrinden halâs
Duhter-i rezle şular başını hûş eyledi
4. Ravzasında sâyeyi levh-i mezârın sanmañuz
Kabr-i Mecnûnı gelüp Leylî der-âgûş eyledi
5. Mest-i 'ışk olup girîbân-çâk gezsem tañ midur
Câm-ı 'ışkı Sun'iyâ Mecnûn baña nûş eyledi

217

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1. Görmese yüzüni gülmek istemez hîç yüzi
Sevdi ey mâh seni âyînenüñ göñli gözi
2. Göreli bir kez ayagı tozını tutdı gözüm
Bir dahi görür ise nice olur gör e tozi
3. Senden utansa güzeller n'ola âhû toğıcak
Bir nice biñ bütüñ ey dost yere döndi yüzi
4. Yine bu başlu yürek tîr-i hevâsın özler
Çekicek zahmeti kendidür özi bilür özi
5. Gül-i ra'nâ dahi ol yâremi taklîd itdi
Bülbülüñ girmez eyâ Sun'î kulâğına sözi

218

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Teşdîd-i zerredür dir isem n'ola ey perî
Görüp dehânuñ üzre o hatt-ı mu'anberi
2. Ey tîr-i dost gel bizi bir gözden it halâs
Kim bir melek sözümle kaçır oldı o perî
3. Seyr itmek ile elden ele varsa safâsı
Âyîne gibi gezinmede ol kalenderî
4. Sûretleri gözümde uçar gerçi eşk-veş
Dil kendüden gider göricek bu perîleri
5. Bağrı su olsa âyînenüñ tañ mı Sun'iyâ
Od düşdi içine göricek rûy-ı dilberi

Rubâî

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Da'vâ-yı mu'cizâta iki şâhidüñ durur
Şakkü'l-kamer semâda eyâ Seyyidü'l-beşer
2. İnkâr kim ide kamerüñ şakkına henüz
Cisminde var iken dahi ol zahmından eser

Kıt'a1

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1. Tutaldan 'âlemi Dâvud Beg lutf u sehâ ile
Cihân halkınuñ içinde añılmaz Hâtemüñ cûdı

- 2 Sözin gûş itmege anuñ n'ola varırsa kâmiller
Olurmuş cem' bülbüller işitse lahn-ı Dâvûdı
- 3 Emîn idüp Hüdâ zâtın anuñ 'azl-i belâlardan
Vücûdın dâim itsün mansıb u sıhhate ma'bûdı
- 4 Ayakda kaldı lutf et al elin devletlü başuñçün
Budur bu Sun'î-i üftâdenüñ aksâ-yı maksûdı

2

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

- 1 İlâhi sohbe meyl meclisine
Gelür Şeyhoglı deñir heyr olsun
- 2 Varır her kande da'vet olunursa
Gerek mescid gerekse deyr olsun

3

Fâîlâtün Fâîlâtün Fâîlâtün Fâîlün

- 1 Hâfız-ı Lengın imâmetde kusûrı yokdur
Pâyesi olma durur Mescid-i Aksaya imâm
- 2 Akça kaftân ile görüp siz anı tonatmañ
Giyse ma'yûp ola mı yaz günü ak sâye

4

Fâîlâtün Mefâîlün Fâîlün

- 1 Hâfız-ı Leng imâmetin her gâh
Gerçi tatvîl ider yürür dirler
- 2 Bir nice def'a mescide vardım
Gördüm okur o sûre-i aksar

5

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

- 1 Hâfız-ı Lengle bir ayak içdüm
Umar idüm ki râzı ola yeke
- 2 Sun bize sâki çifte elüme
N'idelüm kâyil olmadı şu teke

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

- 1 Ehl-i mahfil bu gice sahba agâz idicek
‘Ârifâne didiler Hâfız-ı Lenge yeñidir
- 2 Meyhâne vü mesciddür yürüñ gidelim yârân
Kovıñ Hâfız-ı Lengi ol biriñe mâyildir

7 (Berâ-yı ceng-i hümâ)**Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün**

- 1 İştihâ var mıdır benim kadınım
Ben didüm geldi iştihâ kadınım

Matla 1**Mefâilün Mefâilün Feülün**

- 1 Benim şunlar ki kasd eyler ‘aleyhim
Kazâ vü la‘netüllâhi ‘aleyhim

Matla‘2**Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün**

- 2 Geçmedüñ ey kalb-i bâtil sen şarâb-ı sâfdan
Hak vire insâf sen geçdüñ hele insâfdan

MÜFRETLER**Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün**

Hâne-i zühdü yıkup ‘isyân evin kıldık binâ
Lutfuña idüp binâ iltaf bimâ Yârebbenâ

Mefûlü Fâilâtü Mefûlü Fâilâtü

Sun‘i Efendi olmaz kutniye şimdi kâyil
Şâir hemîşe şâhâ olur hayâle mâyil

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Ol ki câm-ı zehr-i fûrkat sundı kûh-ı kâf aña
Geçmedi mihr-i nigârinden gönül insâf aña

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

Bıçaga barmagın kesdirir ol yâr
Od ile penbenüñ ne oyunı var

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Hâfız-ı Lengüñ efendi geldüğinden her zemân
Yek cihetdür k'el veriñ aksâ-yı maksûdın hemân

Feilâtün Mefâîlün Feilün

Feminüñ gizlü genc idi karası
Buldı ol magribî çıkardı anı

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

Dersin ehl-i vefâdan ey kişi
Sikeyin vaz'ını vakârını da

Mefûlü Fâilâtün Mefûlü Fâilâtün

Ey Sun'î müjdesin görüp aldanma zemînin
Bir bî-vefâ yüze gülüci kocadur cihân

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Ben nice isbât-ı da'vâ-yı muhabbet eyleyem
Müdde'iler şâhidim ey Sun'î mecrûh itdiler

Feilâtün Mefâîlün Feûlün

Keremler eyle eyلبن gele dúz
Bize gönder kavafdan bir çuvalduz

Mefûlü Mefâîlü Feûlün

Savm Sun‘i beni hayâl eyler
Bayrâm ayına dek hilâl eyler

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Her gice Mollâ Ayânî sinesidir meskeni
Tañ mı ol mehrûya dirsem şem‘-i fânûs-ı hayâl

Mefâîlün Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

Şu gemici güzeli haylice korsân ancak
Didi yürek şu turun kuş kayığına çatalum

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Serv-i bâg el bagladı durdı namâza ‘andelîb
Okıdı çıkdı menâr-ı şâh-ı gül üzre ezân

Mefûlü Mefâîlü Mefâîlü Fe ûlün

Her dem görürem Ka‘beyi haddüdedir ey şâh
Şehbâz-ı saçına dir isem n’ola Hicâzî

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Kendini yirden yire urursa tañ mı afitâb
Ağzın açdı kaldı hayrân göricek kâşuñ hilâl

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

Hezâr it gûşmâl âh işitmez
Gülün şebnemden oldı gûşmâli

Fâilâtün Fâilâtün Fâilâtün Fâilün

Tañ mıdur elden çıkarsa gözde olan mâ melek
Âşıkunñ gülgün-i eşkin yügedür yorga melek

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

Nigârunñ pâyına düşmez o mûze
Hemân çıkmak gerek sâki omuza

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

Degüldür gûşmâle çünki muhtâç
Be tanbûruñ yine segrir kulagı

Mefâîlün Mefâîlün Feûlün

Anıcak demlerine vaslınuñ
Gözümüñ yaşı yummadın dökülür

6

Fâîlâtün Fâîlâtün Fâîlâtün Fâîlün

- 3 Ehl-i mahfil bu gice sahba agâz idicek
'Ârifâne didiler Hâfız-ı Lenge yeñidir
- 4 Meyhâne vü mesciddür yürüñ gidelim yârân
Kovıñ Hâfız-ı Lengi ol biriñe mâyildir